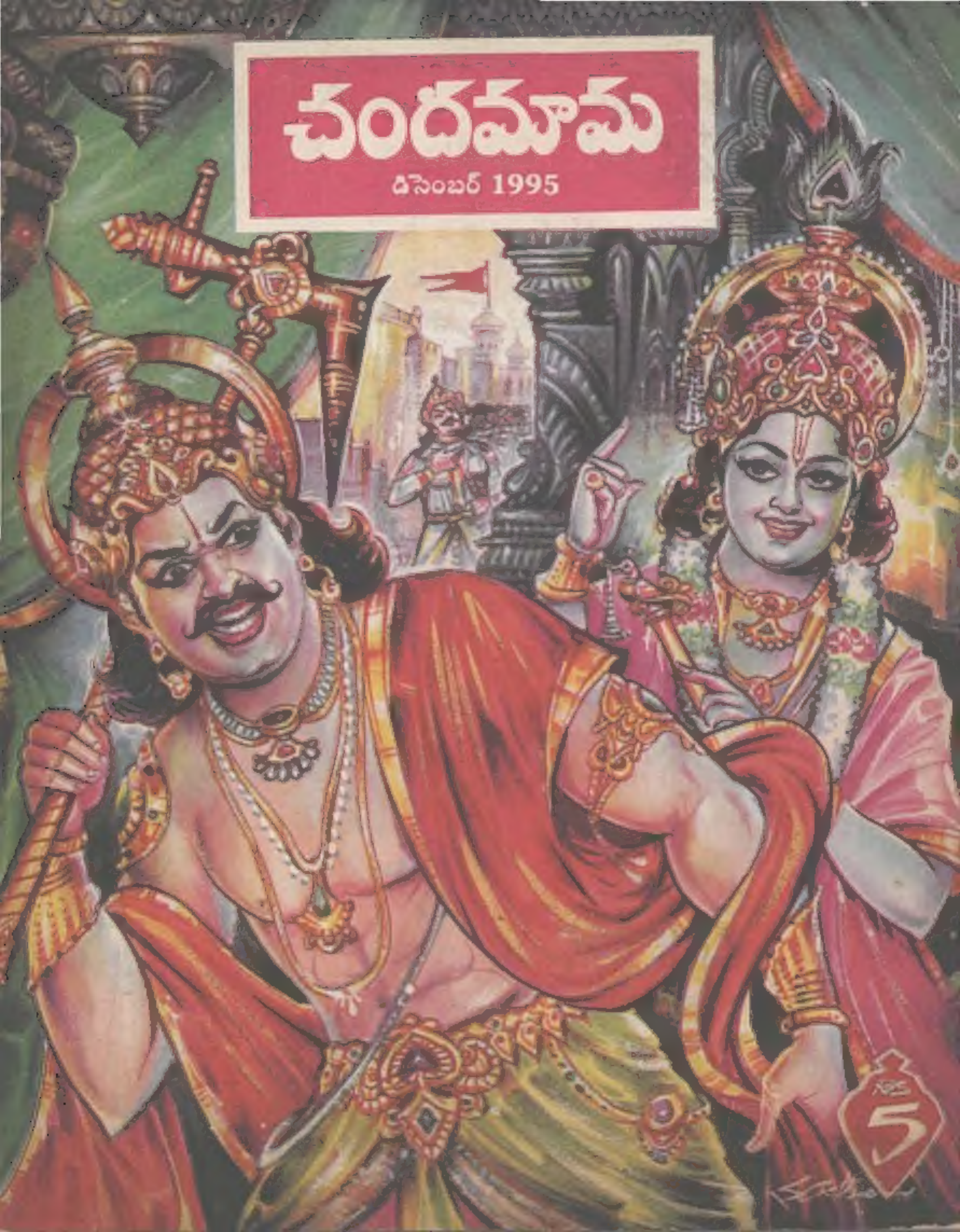

చందమామ

డిసెంబర్ 1995

5

EXOTIC TASTES ONLY FROM

nutrine

Regal Assortment!

Nutrine brings the exotic flavours of Badam, Pista, Kaju and Kesar especially for you with its Regal Assortment! Relish the flavours of Badam Wala, Pista Wala, Kaju Wala and Kesar Wala and share it with one and all.

India's largest selling
sweets and toffees.

HARMOONY/236-93

**Kuchi kuchi Rakma Sunlo na..
Mithi Mithi Morton De Do na!**

COMPLIMENTARY
CHANDAMAMA PUBLICATIONS
MAY 1985

Morton Sweets, the number one
favourite amongst young and old.
With the goodness of Creamy
Milk, Glucose and Sugar.
Chocolate and Coconut Cookies,
Rose Eclairs, Supreme
Chocolate, Coffee Plus and
Coconut Toffees, Lacto Bonbons,
Mango King and so many other
delicious treats.

Um m m m.
Every bite a yummy delight.

**MORTON CONFECTIONERY &
MILK PRODUCTS FACTORY**

P.O. Marhowrah 841 418, Dist. Saran, Bihar

Caution Notice: **MORTON** and its wrappers are registered trade mark of Upper Ganges Sugar & Industries Ltd.
Any infringement of trade mark rights is liable to prosecution.

A lifetime of real goodness.

చందమామ

డిసెంబర్ 1995

ఈ సంచికలో కథలు-వింతలు-విశేషాలు

వార్తలు-విశేషాలు	...9	• మాధవయ్య నెయ్యిదానం	37
పులిచేసిన పెళ్ళి	10	• ఈడు-జోడు	41
నియమం	16	• మహాభారతం-19	45
రూపధరుడి యాత్రలు-6	17	• వార్తలలో బాలలు	52
దానగుణం	24	• చందమామ అనుబంధం-86	53
రాక్షసికైవల్యం (బే.క)	25	• రసహృదయం	56
ఎవరుగొప్ప?	30	• పేదపెళ్ళికొడుకు	61
సముద్రతీర ప్రయాణాలు-2	33	• ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ	66

విడి ప్రతి : 5.00

సంవత్సర చందా : 60.00

A stylized, black and white logo depicting the profile of a fish or bird's head. The shape is elongated and tapers towards the right, with a small circular dot at the top representing an eye. The bottom edge is jagged, resembling a mouth or a series of scales. The overall form is simple and graphic.

రాజ్ లక్ష్మి

యూనిట్ టెస్ట్

వి శిష్ట త లు

- 20 ఏళ్లలో రూ. 21,000 అయ్యే అవకాశముంది. మొత్తపు సొమ్ము పెరుగుదల పెట్టుబడి పెట్టే నమయంలో అదపిల్ల వయసు పైస అధారపడి ఉంటుంది.
- కాచరమిలి పూర్తి అయ్యే లేదీ, దరఖాస్తు అంగీకరించబడిన లేదీ మంచి లెక్క కట్టబడుతుంది.
- వియమిలి నమయాలలో బోనసు గమక ప్రకటించబడితే, కాచరమిలి తీరిన తర్వాత చెల్లించబడుతుంది.

ಯೂನಿಟ್ ಫ್ರೆನ್ಡ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

ಶ್ರೀ ಸಯೋಬರಿಹಮ್ಮನ ದೇವ ಕಾನಂ

[illegible]

పోస్ట్ ఆఫీసు: 29, రాజాజీ హిల్స్ చిరుగు 800 001, ఫోన్: 517101. టెలిగ్రాఫ్ ఆఫీసు: పెద్దపాడు ఫోన్: 511066 • విశాఖపూర్వ కేంద్రం: 548121 • పినియూడ్, ఫోన్: 74434

0135 B/95 M TEL

ఇప్పుడు మార్కెట్లో వున్న

వనిత

డిసెంబర్ 1995 సంచిక విశేషాలు

- ❁ సంక్రాంతి ముగ్గుల పోటీ వివరాలు
- ❁ సస్పెన్స్‌తో సాగుతున్న శారదా అశోకవర్ధన్-‘వెన్నెలవేట’ సీరియల్!
- ❁ మోడలింగ్‌లో అసభ్యధోరణులు విజృంభిస్తున్నాయా?
- ముఖపత్ర వ్యాసం
- ❁ పట్టుచీరలు ఎలా తయారవుతాయి? - ఛాట్ ఫీచర్
- ❁ యండమూరి వీరేంద్రనాథ్ - ‘పరిష్కార వేదిక’
- ❁ డా॥ ఆలూరి విజయలక్ష్మి - ‘వైద్య సలహాలు’
- ❁ అరు కథలు
- ❁ సినిమా - టి.వి. విశేషాలు
- ❁ ‘నేనెందుకు రాస్తున్నాను’ శిర్డికలో అడివి సూర్యకుమారి

విడిప్రతి : రూ. 10/-

సం॥ చందా : రూ. 120/-

ఎం.ఓ./డి.డి. ద్వారా

చందాలు పంపవలసిన చిరునామా :

డాక్టర్ పిజన్సీస్, చందమామ బిల్డింగ్,

వడవశవి, మద్రాసు - 600 026.

చందమామ

సంస్థాపకుడు : 'చక్రపాణి'

సంచాలకుడు : నాగిరెడ్డి

యువత — నేరప్రవృత్తి

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధానంతరం, అంటే — గత యాభైయేళ్ళుగా— ప్రపంచ వ్యాప్తంగావలుదేశాలలో నేరాలసంఖ్య పెరుగుతూనేఉన్నది. వీటిలో సగం నేరాలు 15—25 మధ్య వయసుగల యువతీయువకులే చేయడం మరింత ఆందోళనకరమైన విషయం!

యువతీయువకులలో నేరప్రవృత్తి ప్రబలడానికి ముఖ్యంగా మూడు కారణాలు చెబుతారు: విచ్చినమైన కుటుంబ వ్యవస్థ; ఉగ్రరూపం దాల్చుకూస్తు నిరుద్యోగ సమస్య; రోజురోజుకూ ఉన్నవారికి, లేనివారికి మధ్య పెరిగిపోతున్న అగాధం!

ఒకప్పుడు ఉమ్మడికుటుంబాలలో లభించిన ప్రేమానురాగాలు ఈనాటి యువతకు లభించడం లేదు. ఆ కారణంగా వారిలో అభిద్రతాభావం పెరిగి అలజడి పుట్టిస్తున్నది. కుటుంబ వ్యవస్థ విచ్ఛిత్తికి ఒకవిధంగా యువతీయువకులు కూడా కారణం అని చెప్పాలి. ఎందుకంటే, ఏమాత్రం సంపాదనా పదులయినా, స్వతంత్రం కావాలంటూ తల్లిదండ్రులను పదిలి వెళ్ళిపోయేది పిల్లలే!

ఈనాడు విద్యావకాశాలు పెరిగాయి. కాని, వాటికి సమానంగా ఉద్యోగావకాశాలు పెరగడం లేదు. 'నేనా? నువ్వ?' అనే పోటీ మనస్తత్వం నిరాశ నిస్సహాయతకు చోటిచ్చి హింసాప్రవృత్తిని పురికొల్పేదిగా ఉన్నది.

ఈ పరిస్థితి మారాలంటే యువతీ యువకుల శక్తి సామర్థ్యాలను సమాజం పూర్తిగా ఉపయోగించుకోవాలి. సమాజ సేవ, నిర్మాణాత్మక కార్యక్రమాలలో యువతకు అవకాశాలు కల్పించాలి. యువత, తమ గురుతర బాధ్యతలను గుర్తెరిగి నడుచుకోవాలి!

సంపుటి : 97

డిసెంబర్ '95

సంచిక : 6

విడిప్రతి : 5.00

సంవత్సర చందా : 60.00

తల్లులారా! పోలియో నిర్మూలన మీవల్లనే సాధ్యం!

డిసెంబర్ 9, జనవరి 20 తేదీలు
జాతీయ పోలియో నిరోధక దినాలుగా
ప్రకటించబడ్డాయి.

మీరు మీ పిల్లలకు ఇంతకు ముందే పోలియో చుక్కమందు వేయించి
ఉన్నప్పటికీ, మరింత భద్రత కోసం, మీ సమీపంలో ఉన్న పోలియో నిరోధక
శిబిరాలలో డిసెంబర్ 9, జనవరి 20 తేదీలలో మూడేళ్ళ లోపు మీ పిల్లలకు
మళ్ళీ ఒకసారి పోలియో చుక్కమందు వేయించండి.

ఆరోగ్యవంతులైన పిల్లల భవిష్యత్తే — మనదేశ భవిష్యత్తు!

క్రీ॥ శ॥ 2000 సం॥ నాటికి
పోలియోలేని
ఇండియాను
రూపొందించడంలో
సంతోషంగా
పాలుపంచుకుందాం!

PolioPlus

డిసెంబర్ 9, 1995
జనవరి 20, 1996
తేదీలను

గుర్తుంచుకోండి!

అవి మీ

పిల్లలను

సంరక్షించుకునే రోజులు!

వార్తలు - విశేషాలు :

ఐక్యరాజ్యసమితి స్వర్ణోత్సవాలు

ఐక్యరాజ్య సమితి ప్రధాన కార్యాలయం ఉన్న న్యూయార్క్ నగరంలో గత అక్టోబర్ నెలలో మూడురోజులపాటు ఐక్యరాజ్య సమితి స్వర్ణోత్సవాలు ఘనంగా జరిగాయి. ఈ యాభై యేళ్ళ ఉత్సవాలలో దాదాపు 180 దేశాల నుంచి ప్రధాన మంత్రులూ, అధ్యక్షులూ, ప్రభుత్వాధి నేతలూ పాల్గొన్నారు.

అక్టోబర్ 22వ తేదీ అమెరికా అధ్యక్షుడు బిల్ క్లింటన్, రష్యా అధ్యక్షుడు బోరిస్ ఎల్సిన్, క్యూబా అధ్యక్షుడు ఫీడెల్ కాస్ట్రో, పాలస్తీనా నాయకుడు యాసర్ ఆరాఫత్ మొదలైనవారు ఉపస్థితులయ్యారు. 23వ తేదీ ఫ్రెంచి అధ్యక్షుడు జాకస్ చిరాక్, బ్రిటిష్ ప్రధానమంత్రి జాన్ మేజర్ ప్రసంగించారు. మన భారత ప్రధాని శ్రీ పి.వి. నరసింహారావు మూడవరోజు ప్రసంగించారు. జనరల్ అసెంబ్లీని ఉద్దేశించి మొత్తం మీద 185 మంది ప్రపంచ నాయకులు ప్రసంగించారు. ఒక్కొక్కరి ప్రసంగానికి ఐదు నిమిషాలు మాత్రమే కేటాయించారు.

1914-18 మధ్య మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం జరిగి ముగిసిన తరువాత, అప్పటి దేశాల నాయకులు కలిసి, మునుముందు మరొక ప్రపంచ యుద్ధ ప్రమాదం రాకూడదని ప్రపంచ దేశాల సమాఖ్యను (లిగ్ ఆఫ్ నేషన్స్) స్థాపించారు. కాని ఆ లక్ష్యం నెరవేరలేదు. 1939వ సం॥లో రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం ప్రారంభమయింది.

ఆరేళ్ళపాటు సాగిన ఆ యుద్ధం లక్షలాది మందిని బలిగొన్నది. అటువంటి భయానకమైన పరిస్థితి ఏర్పడకుండా భావితరాలను రక్షించాలన్న ఉన్నత లక్ష్యంతో 1945 జూన్ 26వ తేదీ ఐక్య రాజ్య సమితి ఆవిర్భవించింది. శాన్ఫ్రాన్సిస్కోలో

జరిగిన తొలి సమావేశంలో యాభై దేశాల నాయకులు పాల్గొని యు.ఎన్. చార్టర్లో సంతకాలు చేశారు. అలా సంతకాలు చేసిన దేశాలలో మన దేశం కూడా ఒకటి. స్వీడన్కు చెందిన ట్రీగ్వీ ఐక్యరాజ్య సమితికి మొట్టమొదటి ప్రధాన కార్యదర్శి అయ్యాడు.

ప్రపంచంలో అక్కడక్కడ ముఖ్యంగా వియత్నాం, కంబోడియా, కొరియా, యుగోస్లావియా, పాలస్తీనా, అరేబియా సింధుశాఖ వంటి మొదలైన చోట్ల యుద్ధాలు సాగినప్పటికీ గత యాభైఏళ్ళుగా తన ఉనికిని నిలుపుకున్న ఐక్యరాజ్య సమితి లక్ష్యం కొంతవరకు నెరవేరుతున్నదనే చెప్పాలి.

రాజకీయ సమస్యలనే కాకుండా, వివిధరంగాలలో నెలకొన్న సమస్యలను పరిష్కరించాలన్న ఉద్దేశంతో ఐక్యరాజ్య సమితి బాలల నిధి (యూని సెఫ్) విద్యా, వైజ్ఞానిక సాంస్కృతిక సంస్థ (యునెస్కో), ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ, అంతర్జాతీయ కార్మిక సంస్థ, అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానం మొదలైన వాటిని ఏర్పరచి ఆయా రంగాలలో ఇతోధికంగా కృషి చేస్తున్నది.

ఐక్యరాజ్య సమితి రెండవ ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఎన్నికయిన హెమర్ట్స్ బోర్ట్, “ఐక్యరాజ్యసమితి ఆవిర్భావం మనల్ని స్వర్గానికి తీసుకుపోవడానికి కాదు, నరకం నుంచి రక్షించడానికి” అని చెప్పారు. ఇప్పటి కార్యదర్శి బుట్రోస్ బుట్రోస్ ఘాలీ స్వర్ణోత్సవాలకు విచ్చేసిన ప్రపంచ నాయకుల నుద్దేశించి, “మిమ్మల్ని మీ ఇంటికి ఆహ్వానిస్తున్నాను. శాంతి అవగాహనల కోసం కృషి చేస్తున్న ప్రపంచ ప్రజల వేదిక మీదికి మిమ్మల్ని ఆహ్వానిస్తున్నాను,” అన్నారు.

ఐక్యరాజ్య సమితి అటువంటి ఉదాత్త లక్ష్యంతో, వెలుగు మార్గంలోనే పయనించడానికి యువతరం నాయకులు కృషి చేయాలి.

పులిచేసిన పెళ్ళి

మణిపురాన్ని శశిధరుడనే రాజు పాలించే వాడు. ఆయనకు వేట ఆరవప్రాణం. కాలక్షేపం కోసం వారానికొకసారి వేటకు వెళ్ళేవాడు.

ఒకరోజు, శశిధరుడు కొంతమంది భటులను వెంట బెట్టుకుని, ఉత్తమాశ్వాలను పూన్చిన రథంలో అడవికి వేటకు వెళ్ళాడు. ఆయన మధ్యాహ్నం వరకూ కొన్ని జింకలనూ, అడవిపందులనూ వేటాడాడు. తర్వాత, తన పరివారంతో, ఒక పెద్ద జువ్వచెట్టు కిందికి చేరాడు. అక్కడ అందరూ భోజనాలు ముగించారు. కొద్దిసేపు విశ్రాంతి తర్వాత, తిరిగి వేట ప్రారంభిద్దామని ఆయన, భటులకు చెప్పాడు.

శశిధరుడు జువ్వ చెట్టు బోదెకు చేరగిల బడ్డాడు. ఇంతలో పక్కన వున్న పొదల మధ్య నుంచి, పులి ఒకటి గాండ్రిస్తూ, ఆయన పైకి దూకింది. ఇది చూసి భటులు దిగ్భ్రాంతులై కలవరపడుతున్నంతలో శశిధరుడు తన పక్కనవున్న దాలును, మెరుపు వేగంతో

ఎడమ చేతితో అందుకుని, పులి పంజా దెబ్బ కాచుకున్నాడు. పులి మరింత పెద్దగా గాండ్రిస్తూ వెనకకాళ్ళమీదనిలబడి, ముందుకు దూకబోయేంతలో, శశిధరుడు తన ఒరలోని కత్తిని సర్రున బయటికి లాగి, ఒక్క దెబ్బతో పులి కంఠాన్ని నరికివేశాడు.

ఇది చూసిన భటులు రాజు సాహసాన్ని మనసులోనే మెచ్చుకున్నారు. వాళ్ళు రక్తపుమడుగులో గిలగిల తన్నుకుంటున్న పులిచుట్టూ చేరేంతలో, పొదలలో ఏదో అలికిడయింది.

శశిధరుడు పులిరక్తంతో తడిసిన కత్తిని అలాగే పట్టుకుని, అప్రమత్తతతో పొదలవైపే చూడసాగాడు. అంతలో ఒక పులిపెల్ల పొదల చాటు నుంచి బయటకు వచ్చి, దాపులనున్న ఒక భటుడికేసి చిన్నగా గాండ్రించింది. దానికి నెలరోజులు కూడా నిండి వుండవు.

తర్వాత అది చచ్చిపడివున్న పులి చుట్టూ తిరుగుతూ మూలగసాగింది. ఈ దృశ్యం

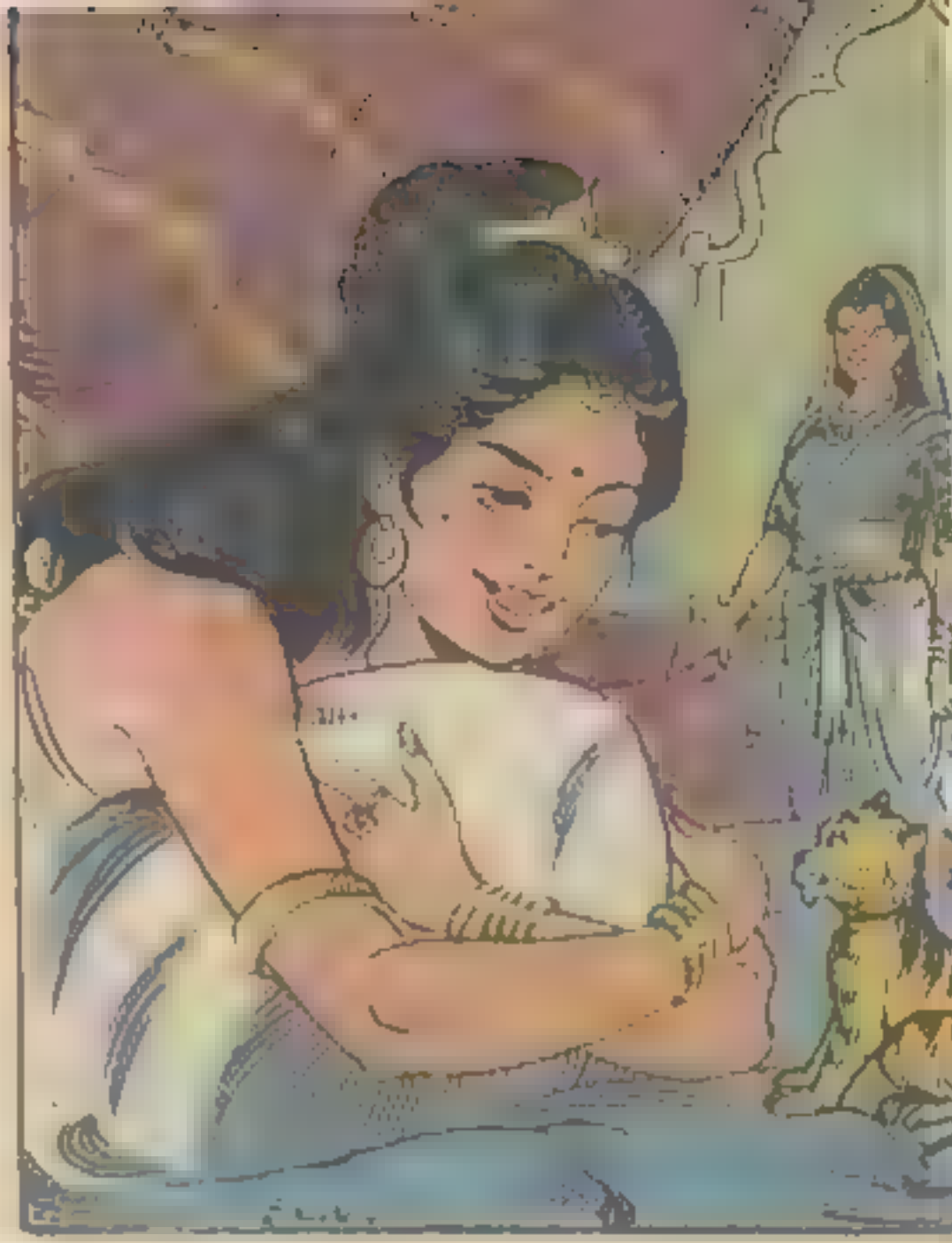
చూసి శశిధరుడి మనసు ద్రవించింది. ఆయన నెమ్మదిగా పులిపిల్ల వెనకగా వెళ్ళి, దాన్ని ఒడిసిపట్టుకున్నాడు. అది గుర్రు గుర్రుమంటూ, తన చిన్న పంజాత్ శశిధరుడి చేతుల్ని రక్కింది.

శశిధరుడు, పులిపిల్ల మీద ఎంతో జాలి కనబరుస్తూ, “శాంతించు! ఆత్మరక్షణార్థం, మీ అమ్మను చంపక తప్పలేదు!” అన్నాడు.

ఆ రోజుకు అంతటితో వేట మాని, రాజు కోటకు తిరిగి వచ్చాడు. రాణి గిరిజాదేవి, పులిపిల్లను చూసి, “ప్రభూ! ఎంతయినా ఇది క్రూరజంతువు! పెద్దయ్యాక ఇది ప్రమాదకరంగా మారుతుంది. అరణ్యంలోని పులిపిల్లను అంతఃపురానికి చేర్చారు. అపాయాన్ని కోరి తెచ్చుకున్నట్లు వుతుందేమో, ఆలోచించండి,” అన్నది.

శశిధరుడు నిట్టూర్పు విడిచి, అడవిలో జరిగిందేమిటో చెప్పి, “తల్లిలేని దీన్ని పెంచేందుకు తీసుకువచ్చాను. చిన్నతనం నుంచి మనుషుల మధ్య పెరిగితే, దీని క్రూరస్వభావం అంతరిస్తుందని, నానమ్మకం. అలా కానప్పుడు, తిరిగి అడవిలో వదిలేస్తే సమస్య తీరిపోతుంది!” అన్నాడు.

ఆ రోజు నుంచి ముప్పుటలా రాజే, పులిపిల్లకు స్వయంగా పాలు పట్టేవాడు. నెలరోజులు గడిచే సరికి అది అందరికీ మచ్చిక అయిపోయింది. అంతఃపురమంతా పిల్లిలా కలియ తిరిగేది. రాణి ఒడిలో పడుకుని నిద్రపోయేది.

ఏడాది గడిచేసరికి అది బాగా పెరిగి పెద్దదై పోయింది. ఇప్పుడది పులిపిల్ల కాదు, పులి. పసుపుపచ్చ శరీరం మీద నల్లటి చారలు వచ్చాయి. మాంసాహారం తినడం ప్రారంభించింది. అయితే, అది మనుషులకు గానీ, తక్కిన అంతఃపుర పెంపుడు జంతువులకు గానీ ఎటువంటి హానీ తలపెట్టేదికాదు.

ఇలా వుండగా, పులి వీపు మీద వ్రణం లాంటిదొకటి లేచింది. అది వారం గడిచేసరికి అరచేతిమందానికి విస్తరించింది. పశువైద్యుడు, ఆ వుండును పరీక్షించి, రాజుతో, “ప్రభూ! ఇది జంతువులకు అరుదుగా వచ్చే రాచ వుండు. మామూలు ఔషధాలకు, ఈ వ్యాధి లొంగదు. దీనిని నివారించే లేపనం తయారు

చేసేందుకు కావలసిన వన్నెండు వనమూలి కలలో, ఒక్కటి మాత్రం నా వద్దలేదు. దాని పేరు సిందూరసుధపుష్పం. లేత పసుపుపచ్చ రంగులో, గజం ఎత్తు పెరిగే, ఈ సిందూరసుధ మొక్క ఏడాదికి ఒకేఒక పువ్వు పూస్తుంది. ప్రస్తుతం, ఈ మొక్క రత్నపురి మహారాజు ఆనందవర్ధనుడి ఉద్యానవనంలో పున్నట్లు విన్నాను,” అన్నాడు.

ఆనందవర్ధనుడి పేరు వినగానే, శశిధరుడి ముఖం కోపంతో జేవురించింది. దాదాపు ఇరవైసంవత్సరాల కిందట జరిగిన, ఒక సంఘటన ఆయన కళ్ళ ముందు కదిలింది.

అప్పట్లో, కాంచనపురి యువరాణి మదన మంజరి వివాహానికి, స్వయంవరం ఏర్పాటు

చేశాడు, ఆమె తండ్రి భూపాలవర్మ. మదన మంజరి అద్భుత సౌందర్యాన్ని గురించి విని పున్న అనేక మంది రాజులు, తమ అదృష్టం బావుంటే, ఆమె తమను వరించవచ్చునన్న ఆశతో, స్వయంవరానికి వెళ్ళారు. రాజు శశిధరుడు కూడా ఆ స్వయంవరానికి వెళ్ళాడు. ఆయన అప్పటికే వివాహితుడు.

మదనమంజరి స్వయంవరం వెనక దాగి పున్న రహస్య మేమంటే — ఆమె, రత్నపురి రాజు ఆనందవర్ధనుడు పరస్పరం ప్రేమించుకున్నారు. కాని, స్వయంవరం ఏర్పాటు చెయ్యడం వంశాచారం కనుక, ఏదో మొక్కుబడిగా స్వయంవరం ఏర్పాటుచేశాడు, ఆమె తండ్రి.

ఈ కారణంవల్ల, మదనమంజరి స్వయంవర మండపంలో ఆసీనులైన ఇతర రాజుల వైపు కనీసం కన్నెత్తి కూడా చూడకుండా వెళ్లి అనందవర్ధనుడి మెడలో వరమాల వేసి భర్తగా వరించింది.

ఆ సమయంలో శశిధరుడు, ఆనందవర్ధనుడి పక్కనే కూర్చుని వున్నాడు. ఆనందవర్ధనుడు, ఆయన వైపు ఓరగా చూసి, కోర మీసందువ్వి, ‘చూశావా! స్వయంవరం పోటీలో, నా విజయం,’ అన్నట్లు వ్యంగ్యంగా నవ్వాడు.

మదనమంజరి, తనను వరించలేదన్న బాధలోవున్న శశిధరుడికి, ఇది పుండు మీద కారం చల్లినట్లనిపించింది.

మణిపురి, రత్నపురి ఇరుగుపొరుగు దేశాలై నందున సహజంగానే కొన్ని సరిహద్దు వివా

దాలున్నాయి. అందువల్ల శశిధరుడికి, ఆనంద వర్ధనుడికి పరస్పర శత్రుభావం అంతర్గతంగా వున్నది. ఇప్పుడీ స్వయంవర ఫలితం ఒకరికి ఆనందం కలిగిస్తే, మరొకరికి తీవ్రమైన అసూయకు కారణమైంది.

ఈ కారణాలవల్ల, ఆనందవర్ధనుడు మీసం దువ్వగానే శశిధరుడు దిగ్గున ఆసనం నుంచి లేచి, ఒర నుంచి కత్తి దూసి, “ఒక స్త్రీ చేత వరింపబడడం ఘనకార్యంగాభావించి మురిసి పోకు! వీరుడివైతే, నన్ను కత్తియుద్ధంలో ఓడించు,” అన్నాడు.

దీనికి ఆనందవర్ధనుడు రెచ్చిపోయి, “ఉట్టినే కత్తియుద్ధం అంటే, అందులో పన ఏముంటుంది? మనకెలాగూ ముత్యాలదీవి సరిహద్దు వివాదం వుంది కదా! ఇప్పుడు మన మధ్య జరగబోయే కత్తియుద్ధంలో గెలిచినవారిదే ముత్యాలదీవి. ఇందుకు నువ్వు అంగీకరిస్తే, పొటీకి నేను సెద్దం,” అన్నాడు కత్తిపిడి మీద చెయ్యివేసి.

శశిధరుడు వెంటనే, ఈ షరతుకు అంగీకరించాడు. తన ఖడ్గవిద్యానైపుణ్యం సాటిలేని దన్న నమ్మకం, ఆయనకున్నది. క్షణంలో స్వయంవర వేదిక, సమర రంగానికి వేదిక అయింది.

ప్రత్యర్థులిద్దరూ సమఉజ్జీలుగా చాలాసేపు పోరాడారు. క్రమేపీ ఆనందవర్ధనుడి శక్తి సన్నగిల్ల సాగింది. ఇది గమనించిన శశిధరుడు రెట్టించిన ఉత్సాహంతో కత్తిని తిప్పసా

గాడు. అంతలో ఆయన కత్తిదెబ్బకు ఆనంద వర్ధనుడు తప్పించుకోవడమూ, ఆ దెబ్బ శశిధరుడి ఎడమ చేతిని గాయపరచడమూ, కత్తి అప్రయత్నంగా ఆయన చేతి నుంచి జారిపోవడమూ క్షణంలో జరిగిపోయింది.

ఆ విధంగా, తన చేతిలోని కత్తితోనే, తన ఎడమ చేతిని గాయపరుచుకుని, శశిధరుడు ఓటమి పాలయ్యాడు. శత్రువు సామర్థ్యం వల్లకాక, తన దురదృష్టం వల్ల కత్తియుద్ధంలో ఓడిపోయినందుకు ఆయన చాలా బాధపడ్డాడు. ఆ నాటి నుంచి ఆనందవర్ధనుడిపై తీవ్రమైన ద్వేషాన్ని పెంచుకున్నాడు.

రాణి గిరిజాదేవి, తన భర్త మనసులో మెదులుతున్న భావ సంఘర్షణను ఊహించి,

“ప్రభూ! ఇది పంకాలకూ, పట్టింపులకూ నమయం కాదు. ఏదో విధంగా ఆనంద వర్థ నుడి ఉద్యానవనంలోని సిందూరసుధ పుష్పాన్ని సంపాదించి, మనం ఇన్నాళ్ళూ ఎంత ప్రేమతో పెంచుతున్న పులిని కాపాడుకోవడం, మన కర్తవ్యం కాదా?” అన్నది.

శశిధరుడు ఒకటి, రెండు క్షణాలు ఆలోచించి, “రత్నపురిపై దండెత్తి, ఆనందవర్థను ణ్ణి ఓడించి, ఆ పుష్పాన్ని సంపాదిస్తే!” అన్నాడు.

“ప్రభూ! యుద్ధంలో జయాపజయాలు దైవాధీనాలంటారు. కిడెంచి మేలెంచాలి కదా! మీరు యుద్ధంలో గెలిచారే ఆనుకుందాం. సిందూరసుధపుష్పం, మీకు దక్కుతుందని నమ్మకం ఏమిటి? మీపై ద్వేషంతో ఆనంద

వర్థనుడు, యుద్ధ ప్రారంభానికి ముందే సిందూరసుధమొక్కను కూకటి వేళ్ళతో పెకలించి వేస్తే, మీరు ఏం చేయగలరు? పైగా, పులికి చికిత్స కోసం అవసరం అయిన ఒక పుష్పం కోసం, ఏకంగా పొరుగు దేశం మీదికి దండెత్తి వెళ్ళడం అంటే — పొరుగు రాజులు మిమ్మల్ని గురించి ఏమనుకుంటారో ఆలోచించారా?” అంటూ రాణి, భర్తకు హితవు చెప్పింది.

“అయితే, ఇప్పుడు పులిని కాపాడుకునే మార్గం ఏమిటో కూడా, నువ్వే చెప్పు!” అన్నాడు శశిధరుడు చిరాకుగా.

అప్పుడు గిరిజాదేవి మృదువుగా, “మీరు అగ్రహించకపోతే, నాదొక సూచన. మన యువరాజు దీప్తిశేఖరుడూ, ఆనందవర్థనుడి కుమార్తె చందనవల్లి పరస్పరం ప్రేమించుకున్నారు. పరిస్థితుల కారణంగా, ఈ సంగతి రహస్యంగా వుంచాను, క్షమించాలి! మీరు ఆశీర్వాదిస్తే,” అంటూ అగింది.

వెంటనే శశిధరుడు కోపంగా, “నా శత్రువుతో వియ్యమా? అసంభవం. అది నా బొందిలో ప్రాణం వుండగా జరగదు,” అన్నాడు.

రాణి కొద్దిసేపు మౌనంగా వుండి, “ప్రభూ! నహజంగా అడవిలో నివసించే ఈ పులి, శ్రూరజంతువు. అలాంటిది మనుషుల మధ్య పెరిగి సాధు వ్రవ్వుత్తిని అలవరచుకున్నది. నోరూ వాయీ లేని జంతువులో, ఇలాంటి అనూహ్యమైన పరివర్తన వచ్చినప్పుడు, విచ

క్షణాజ్ఞానంపున్నమనిషిగాజన్మించి—వైపెచ్చు
దేశ పాలకుడుగా పున్న మీరు, సాటి మని
షితో స్నేహభావంతో మెలగ లేక, అకారణంగా
కాలు దువ్వడం జంతుప్రవృత్తి అనిపించు
కోదా? క్షమించాలి, నా మాటలు కొంత
కటువుగా వుండవచ్చు! అడవిలో మన
పెంపుడు పులి తల్లిని మీరు వధించారు.
అందుకని పెంపుడు పులి మీపై వగ సాధిం
చిందా? క్రూర జంతువైన పులిలో పున్న
క్షమాగుణం, మీలో లేకపోవడం చూసి నాకు
ఆశ్చర్యంతో పాటు విచారం కలుగుతున్నది!”
అన్నది తీవ్రస్వరంతో.

శశిధరుడికి, రాణిమాటలు ఈదెల్లా తగి
లాయి. హేతుబద్ధంగా ఆమె పలికిన పలుకులు,
అయనను తీవ్రంగా ఆలోచింపజేశాయి.

కొంతసేపటికి అయన దీర్ఘంగా ఒక
నిట్టూర్పు విడిచి, “సరే! మనతో వియ్యమంద
దానికి, అనందవర్ధనుడికి అభ్యంతరం లేక
పోతే, ఈవివాహం నాకూ సమ్మతమే. ముందు
రత్నపురి నుంచి ఆపుష్పాన్నితెప్పించి, పులికి
చికిత్స చేయించాలి!” అంటూ రత్నపురికి

వంపించడానికి భటుడికోసం కేకవేశాడు.
ఇంతలో రాణి, వెనక వైపున ద్వారం వద్ద
నిలబడివున్న పశువైద్యుడికి సైగ చేసింది.
వైద్యుడు, శశిధరుడి ముందుకు వచ్చి నమ
స్కరించి, “మన్నించండి, ప్రభూ! మీతో
అబద్ధం చెప్పాను. పులికి చికిత్స చేయడానికి,
ఆ సిందూరనుధపుష్పం అవసరం లేదు.
నా దగ్గరున్న మూలికలతో లేపనం తయారు
చేసి, రేపే చికిత్సప్రారంభిస్తాను. పుండు మాని
పోతుంది. మీలో పరివర్తన రావాలనీ, మణి
పురి, రత్నపురి దేశాల మధ్య బాంధవ్యం
ఏర్పడితే, అది ప్రజాసంక్షేమానికి మంచిదన్న
అభిప్రాయంతో, మహారాణి ప్రోత్సాహం కోర్చి,
ఈ సాహసానికి పూనుకున్నాను,” అన్నాడు.

ఆ మాటలకు శశిధరుడు మందహాసం
చేసి, “మహారాణికి ఇవ్వవలసిన కానుక,
తరవాత ఇచ్చుకుంటాను. నువ్వు పశువైద్యు
డివే కాదు; మనుషుల్లోని పశుప్రవృత్తికి
కూడా చికిత్సచేయగలిగిన ఉత్తమ వైద్యుడివి!”
అంటూ తన మెడలోని రత్నహారాన్ని, వైద్యుడికి
బహూకరించాడు.

నియమం

రామశర్మ, వెంకటశాస్త్రి, గురుమూర్తి అనే యువకులు వైద్యవిద్య పూర్తిచేసి, తమ గ్రామం చేరి వివాహాలు చేసుకున్నారు. తర్వాత ముగ్గురూ కలిసి ఆలోచించుకుని, తాము విడివిడిగా వైద్యవృత్తి ప్రారంభిస్తే, అనూయా, స్పర్థలకు లోనవుతామనుకుని, అంతా కలిసి ఒకేచోట వైద్యాలయం ప్రారంభించారు. ఇందుకుగాను, వాళ్ళు చేసుకున్న నియమం ఏమంటే — చికిత్స కోసం వచ్చేవాళ్ళు ముందుగా మూడు రూకలు చెల్లించాలని.

ఒకనాడు, రామశర్మ భార్య జానకీదేవికి హఠాత్తుగా తలపోటు వచ్చింది. ఆమె వెళ్ళి సమయానికి కనిపించిన గురుమూర్తితో, రామశర్మను చూడాలన్నది. గురుమూర్తి ముందుగా మూడు రూకలు చెల్లించమన్నాడు.

“నేనెవరో తెలుసుగదా? నేను డబ్బు చెల్లించడమేమిటి!” అన్నది జానకీదేవి కోపంగా.

“అమ్మా, అది మా నియమం!” అన్నాడు గురుమూర్తి.

జానకీదేవి ఇంటికి తిరిగివెళ్ళి, డబ్బు తెచ్చి గురుమూర్తికిచ్చి, భర్త వున్న గదిలోకి పోయి, సంగతి చెప్పి, “నా భర్త ఇలా తగలబడింది! పిసినారితనానికి ఒక హద్దంటూ వుండాలి,” అన్నది.

దానికి రామశర్మ నవ్వి, “ఇందులో పిసినారితనం ఏమీ లేదు. వచ్చిన మూడు రూకల్లో, తలా ఒక రూక పంచుకుంటాం. నిన్ను డబ్బు కిసుకోకుండా అనుమతిస్తే, వాళ్ళకు రావలసిన చెరోక రూకా పోతుంది. అంతేకాక, రేపు వాళ్ళ భార్యలనూ ఇలాగే అనుమతిస్తే — నేను రెండు రూకలు నష్టపోవలసి వస్తుంది!” అన్నాడు.

తన భర్త నిజాయితీకి, పాదుపరితనానికి జానకీదేవి చాలా సంతోషించింది.

— మద్దూరు శ్రీనివాసులు

6

[రూపధరుడు ఒక ఏడాదిపాటు సుకేశినికి అతిథిగా ఉండి, తన అనుచరుల ప్రోద్బలం పైన ఇంటికి ప్రయాణంకట్టాడు. అతను సుకేశిని నలహాపై యమలోకానికి వెళ్లి, అక్కడ తలవని తలంపుగా తన తల్లియొక్క ప్రేతాత్మను కలుసుకుని, ఆమె ద్వారా తన కుటుంబ పరిస్థితుల గురించి తెలుసుకున్నాడు. —తరువాత]

రూపధరుడు తన తల్లితో మాట్లాడుతున్న సమయంలో ఇంకా అనేక ప్రేతాత్మలు బలి ఆరగించటానికిమందలుమందలుగావచ్చాయి. రూపధరుడు అందరి పరిచయమూ చేసుకున్నాడు. ఆ వచ్చినవారిలో నవద్యోతుడితల్లి, భువనసుందరితల్లి కూడా ఉన్నారు.

బలులు పుచ్చుకున్న ప్రేతాత్మలు చాలా భాగం వెళ్లిపోయాయి. అంతలో అక్కడికి రారాజు ప్రేతాత్మ వచ్చింది. బలి ఆరగించగానే

రారాజు రూపధరుణ్ణి గుర్తించి బావురుమని ఏడిచి, రూపధరుడికేసి చేతులు చాచాడు. కానిప్రేతాత్మ బతికున్నవాణ్ణిఅలింగనం చేసుకోవటం సాధ్యంకాదు.

రూపధరుడు విస్మయంతో, “ప్రభూ, మీరిక్కడికి ఎప్పుడువచ్చారు? ఎలా వచ్చారు?” అని అడిగాడు.

“అజబలుడనే దుర్మార్గుడూ, నా భార్య కలిసి నన్ను హత్యచేయటానికి కుట్రపన్ని,

నన్ను అతిథిగా ఆహ్వానించి, భోజనాల సమయంలో హత్యచేశారు. నాతోబాటు నా పరివారాన్నికూడాచంపేశారు. నువ్వుయుద్ధంలో అనేక రకాల ఘోరమైన చావులు చూసి వుంటావు; కానిభోజనాలముందు అంతమంది హత్యకావటం ఉపించనుకూడలేవు,” అన్నాడు రారాజు.

“అవును, ప్రభూ! స్త్రీబుద్ధి ప్రళయాంతకమైనది. మీరు యుద్ధం నుంచి తిరిగి రాక పూర్వమే, మిమ్మల్ని హత్యచెయ్యటానికి మీ భార్య ఆలోచనచేసివుండాలి. ఆడదాన్ని నమ్మరాదు. భువనసుందరిని చూడరాదా? ఆమె కోసం ఎంతమంది బలి అయ్యారు!” అన్నాడు రూపధరుడు.

“నీ భార్యమటుకు చాలా గొప్ప సాధ్వి. పాపం, నువ్వు యుద్ధానికి బయలుదేరేసరికి ఇంకా కొత్త పెళ్లికూతురే, తొలిచూలు బాలింతరాలు! ఆ పిల్లవాడిపాటికి పెరిగి పెద్దవాడై ఉండాలి!” అన్నాడు రారాజు.

వారి విధంగా మాట్లాడుకునే సమయంలో అక్కడికి వజ్రకాయుడూ, పితృకీర్తి ప్రేతాత్మల రూపంలో వచ్చారు. బ్రోయ్ యుద్ధంలో మరణించిన ఇతర గ్రీకువీరులు కూడా వచ్చారు.

వజ్రకాయుడు రూపధరుణ్ణి గుర్తించగానే పలకరించి, అనేక విషయాలు ముచ్చటించి, “నా కొడుకు క్షేమంగా ఉన్నాడా? అతను ఎలాటి యోధుడు?” అని అడిగాడు.

“నీ కుమారుడు నవయోధుడు చాలా పరాక్రమవంతుడు. నవద్యోతుడి తరవాతా, నా తరవాతా అతనిలాగా వ్యూహరచన చేసినవాడు లేడు. అతను ఎందరినో పరాక్రమవంతులను సమయుద్ధంలో ఓడించాడు. కొయ్యగుర్రంలోకి ఎక్కినవారిలో అతను ఒకడే భయంతో వణకలేడు. మీదుమిక్కిలి, కత్తి చేతబట్టుకుని కూచుని, బ్రోయ్ మీద పడటానికి అనుజ్ఞ ఇవ్వమని నన్ను ఎంతగానో తొందరపెట్టాడు. యుద్ధంలో ఎందరు చచ్చారో, ఎందరు గాయపడ్డారో చెప్పలేను, నవయోధుడి ఒక్కడిశరీరానికి మాత్రమే ఒక్కచిన్న గాయం కూడా తగలలేదు!” అన్నాడు రూపధరుడు.

ఈ మాటలు విని వజ్రకాయుడి ప్రేతాత్మ పరమానందం చెంది వెళ్ళిపోయింది. చూడ

వలసిన వారందరినీ చూడటం పూర్తిచేసి రూపధరుడు తన నౌకకు తిరిగివచ్చి తిరుగు ప్రయాణంసాగించాడు. త్వరలోనే నౌక సుకేశిని ఉండే దీవిని చేరుకున్నది.

సుకేశిని రూపధరుణ్ణి, అతని అనుచరులనూ ఆహ్వానిస్తూ, "మీరు మొత్తానికి భలే వాళ్లు! అందరూ యమలోకానికి ఒక్క మారే ప్రయాణం చేస్తారుగాని, మీరుమాత్రం రెండో ప్రయాణానికి అవకాశం అట్టేపెట్టుకున్నారు. ఇవాళ మీరు నా అతిథులుగా ఉండి తనివితీర తినండి. రేపు ఉదయం ఇక్కడి నుంచి బయలుదేరి పోదురుగాని!" అన్నది.

గ్రీకులు పగలల్లా తినటంలో గడిపారు. పొద్దు వారి చీకటి పడగానే రూపధరుడు తప్ప మిగిలిన వారంతా నౌక వద్దకు వెళ్ళి, దాని సమీపాన ఇనకలో పడుకుని నిద్రపోయారు. రూపధరుడు సుకేశిని ఇంటనే ఉండి, యమలోకంలో తానుచూసిన వింతలన్నీ చెప్పాడు.

అంతా విని సుకేశిని ఇలా అన్నది :
"అదంతా గతించిన విషయం. ఇక జరగవలసిన దాన్ని గురించి నేను చెప్పేది శ్రద్ధగా విను. నీకు ప్రయాణంలో మొట్టమొదటగా నాగకన్యకలు తగులుతారు. వారి గొంతులకు సమ్మోహన శక్తి ఉన్నది. వారి పిలుపు విన్నవారికి ఆయువు మూడినట్టే! అందుచేత వారుండే దీవి రాకమునుపే నీ అనుచరులందరి చెవులలోనూ మైనం పట్టేసి నాగకన్య

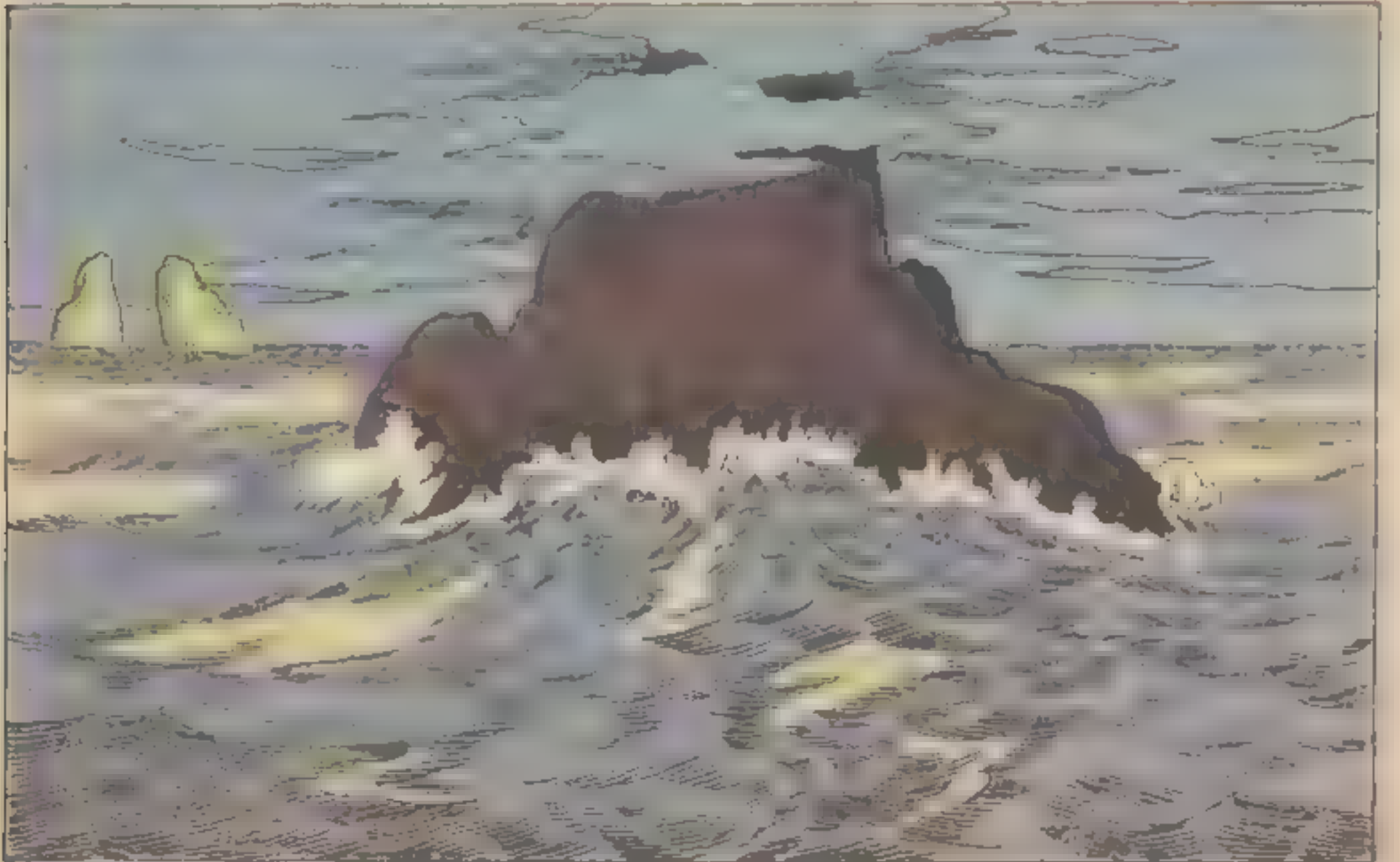

కల పాటలు వినిపించకుండాచెయ్యి. నీకు వారి పాటలు వినాలని కోరిక ఉన్నట్టయితే, నీ అనుచరులు నిన్ను తెరచాప స్తంభానికేసి గట్టిగా బంధించాలి. నువ్వు ఎంత కేకలు పెట్టినా కట్లు ఊడదీయవద్దని నీ అనుచరులతో గట్టిగా ముందే చెప్పి ఉంచు. అప్పుడు నువ్వు వారి పాటలు వినవచ్చు; అందువల్ల నీకు ప్రమాదం ఉండదు. నాగకన్యకలుండే దీవి దాటి, వారి గొంతులు వినిపించకుండా పోయాక నీకు సముద్రంమీద రెండు మార్గాలు తగులుతాయి. వాటిలో నువ్వు ఏమార్గం తీసుకుంటావో నేను చెప్పలేను. ఒకమార్గం రెండు నిటారుకొండల మధ్యగా పోతుంది. ఆ కొండల మధ్యకు ఒక చిన్న పక్షి వచ్చినా సరే అవి

ఒకదానితో ఒకటి ఢీకొట్టి చంపేస్తాయి. అవి కదిలే కొండలు. వాటి మధ్యకు వెళ్లి నాశనం కాని నౌక అంటూ ఉండదు. ఇక నీ రెండవ మార్గం విధ్వంసినీ పర్వతంపక్కగా ఉంటుంది. ఈ పర్వతం చాలా ఎత్తయినది. దీని శిఖరం అన్నికాలాలలోనూ మేఘాలు కప్పి ఉంటుంది. అందుచేత దానిని చూసిన వారెవ్వరూలేరు. ఆ పర్వత శిఖరాన్ని ఎక్కినవారుకూడా ఎవరూ లేరు. ఎందుచేతనంటే, ఆ పర్వతం నున్నగా, కాలు పెడితే జారిపోతూ ఉంటుంది. ఆ పర్వతం చరియలో ఒక గుహ ఉన్నది. అది పడమటి వేపు చూస్తూ ఉంటుంది. ఆ గుహలో విధ్వంసినీ అనే రాక్షసి ఉన్నది. ఆమె అప్పుడే పుట్టిన కుక్కపిల్లలాగా కుంయికుంయిమని మొరుగుతుంది. అయినా ఆ మొరుగుడు

భయం కలిగిస్తుంది. ఆ రాక్షసికి పన్నెండు కాళ్ళూ, ఆరు తలలూ ఉన్నాయి. ఆమెకు గల ఆరు మెడలూ అతిపొడుగైనవి. ఆమె ఉండే గుహ సముద్రమట్టానికి ఎంతో ఎత్తున వుంటుంది. ఎంత గొప్ప విలుకాడు కూడా, అంత ఎత్తు బాణం వెయ్యలేడు. అయినప్పటికీ విధ్వంసినీ నడుము పైభాగం గుహలో నుంచి బయటికి పెట్టి, సముద్రంలో గల చేపలను తన నోళ్ళతో అందుకోగలదు. ఆమెకు అందుబాటులోకి వెళ్లి ప్రాణాలతో బయటపడిన నావికుడు ఇంతవరకు లేడు. ఆ కొండకు బాణంవేటు దూరంలో ఒక నుడి గుండం ఉన్నది. ఈ నుడిగుండంలో చిక్కుకున్న నౌక నాశనం కాకుండా చేసే శక్తి ఈశ్వరుడికి కూడా లేదు. నీ నౌకను ఈ

సుడిగుండం మీదుగా తీసుకుపోవటం కంటే, విధ్వంసినీ పర్వతం పక్కగా తీసుకుపోవటం చాలా క్షేమం. నౌక వేగంగా పోయిన పక్షంలో, విధ్వంసినీ తన ఆరు నోళ్లతోనూ ఆరుగుర్ని పట్టుకున్నప్పటికీ మిగిలిన వాళ్లు దక్కుతారు.

“తరవాతనువ్వు త్రినాసియా దీవి చేరుకుంటావు. అక్కడ సూర్యభగవానుడి ఆవుల మందలూ, గొర్రెల మందలూ వుంటాయి. మందకుయాభైచొప్పున ఏడు ఆవులమందలూ, ఏడు గొర్రెల మందలూ వుంటాయి. వాటిని సూర్యుడి కుమార్తె లిద్దరూ కాస్తూ వుంటారు. ఆ మందలకు చావూ, పుట్టుకాలేదు. నువ్వు గాని, నీ అనుచరులుగాని ఆ మందల జోలికి పోవద్దు. అలా పోయినట్లయితే నీ నౌకా.

అనుచరులూ నాశనమైపోతారు. నీకు ఎలాగూ కష్టాలు తప్పవు. అందుచేత వాటిని అనవసరంగా పెంచుకోకు.”

సుకేశిని ఇలా చెప్పిన అనంతరం తూర్పు తెల్లవారింది. రూపధరుడు తన నౌకవద్దకు తిరిగివచ్చి తన అనుచరులను లేపాడు. త్వరలోనే నావికులు లంగరు ఎత్తి నౌకను బయలుదేరదీశారు. సుకేశిని అనుగ్రహం వల్ల ఆ నమయంలో అనుకూలమైన గాలి వీచి తెరచాపను నించింది.

మొట్టమొదట రాబోయే ప్రమాదం నాగ కన్యకల నుంచి, అందుచేత రూపధరుడు తన అనుచరులతో సుకేశిని చెప్పిన విషయాలన్నీ చెప్పి, వారందరి చెవులలోనూ మైనం కుక్కి వాళ్లను చెవిటివాళ్లుగా చేసేశాడు. తర

వాత వారు రూపధరుణ్ణి తెరచావస్తంభాని కేసి మోకుతో కట్టేశారు. “నేను కట్టు విడిపించు కోవటానికి యత్నిస్తేమరింత గట్టిగా కట్టండి!” అని అతను వారితో ముందుగానే చెప్పాడు.

నాగకన్యకలు తమదీవినుంచి రూపధరుడి నౌకనుచూసి గొంతులెత్తి పొడసాగారు. వారు రూపధరుణ్ణి పేరుపెట్టి పిలిచి, తియ్యని తమ పాటలు విని మరీ వెళ్లమన్నారు. వారి పాట వింటున్నకొద్దీ రూపధరుడికి ఇంకా వినాలని పించింది. తన కట్టు విప్పమని అతను తన అనుచరులను బతిమాలాడు. అతని వాలకం చూసి వారు అతన్ని మరింత గట్టిగా కట్టారు.

కొద్దిసేపట్లో నౌక దూరం వెళ్ళిపోయింది. నాగకన్యకల గొంతులు ఇక వినిపించటం

లేదు. అప్పుడు రూపధరుడి అనుచరులు తమ చెవులలో పెట్టుకున్న మైనం తీసేశారు, రూపధరుడి కట్టు విప్పేశారు. అంతలోనే రూపధరుడికి అంతదూరాన గుండ్రగా తిరుగుతూ బ్రహ్మాండమైన అల ఒకటి కనిపించింది. అదేనుడిగుండం. దాన్ని చూసి చూడటంతోనే రూపధరుడి అనుచరులు హడలిపోయారు.

“మీరేమీ భయపడకండి. ఫాలలోచనుడి బారి పడినదానికంటే ఇదేమంత ప్రమాదం కాదు. నౌకను ఆ కనపడే కొండసమీపంగా నడవండి!” అన్నాడు రూపధరుడు.

అతను తన అనుచరులతో ఆ కొండ గుహలో ఉండే విధ్వంసిని గురించి చెప్పలేదు. చెబితే వారు బెంబేలెత్తి తెడ్లు అవతల పారేసిఉండేవారే. రూపధరుడు మాత్రం కొండ కేసి వరీక్షగా చూశాడు. మబ్బులు ఆవరించి ఉండటంచేత అతనికి రాక్షసి ఉండే గుహగాని, రాక్షసి జాడగాని కనిపించనేలేదు. మిగిలినవారి కళ్లుమాత్రం నుడిగుండం మీదే ఉన్నాయి.

ఇంతలో రాక్షసి ఆరుతలలూ చాచి రూపధరుడి అనుచరులను అరుగురిని పట్టుకుని తన గుహకేసి లాగేసుకున్నది. నౌక కొండను దాటి ముందుకు వెళ్ళిపోయింది.

రూపధరుడు అంతదూరాన మనోహరమైన దీవిని చూశాడు. అదీవి నుంచి ఆవుల అంబారవాలూ, గొర్రెల అరుపులూ వినవస్తున్నాయి. అదే సూర్యభగవానుడి మందలుండే దీవి.

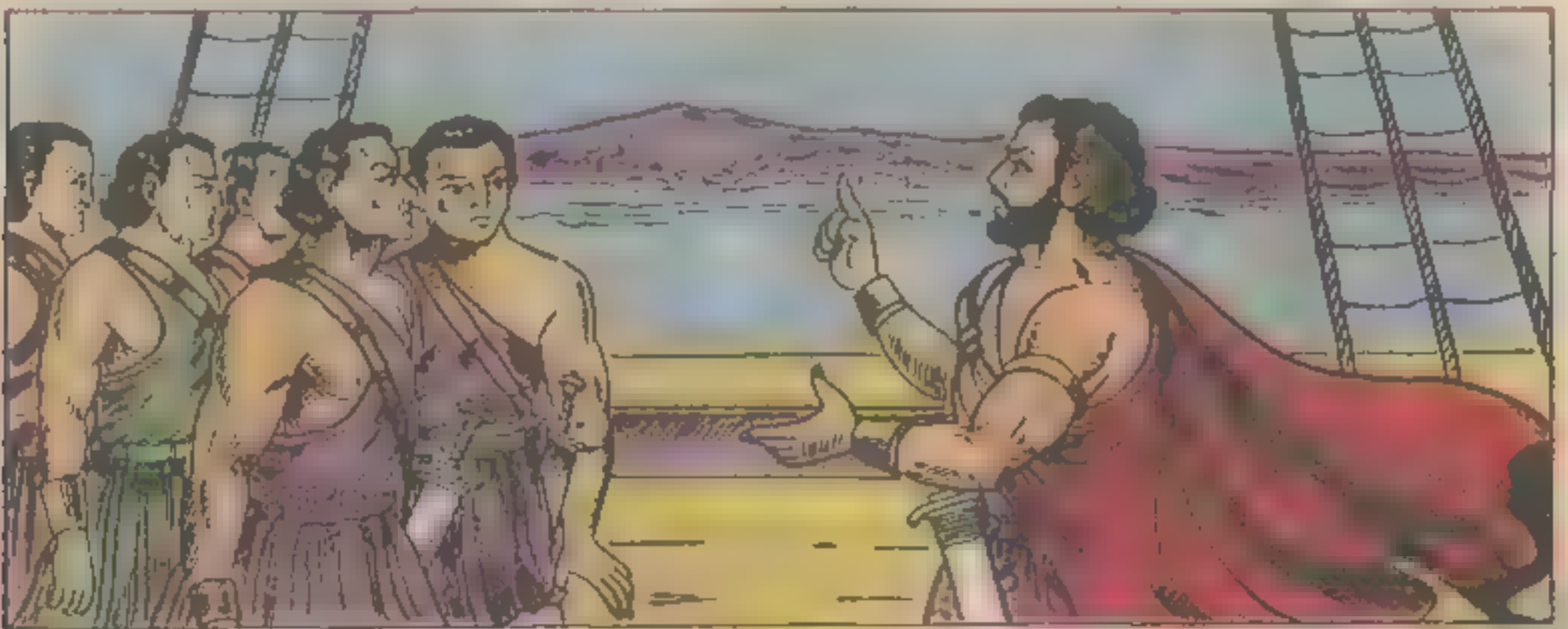
ఈ సంగతి గ్రహించగానే రూపధరుడికి సాంకేతికుడు చేసిన హెచ్చరిక, సుకేశిని చేసిన హెచ్చరిక స్ఫురణకు వచ్చాయి. అతను భయపడుతూ తన అనుచరులతో ఇలా అన్నాడు: “మిత్రులారా, ఈ మనోహరమైన దీవి మీద మనకు అడుగుపెట్టే ప్రాప్తం లేదు. మీరందరూ ఎంతో అలసటచెంది, విశ్రాంతి కోసం తహతహలాడిపోతున్నారని నాకు తెలుసు. కాని ఈ దీవి మీద అడుగు పెడితే ఘోరప్రమాదం తప్పదని నాకు సాంకేతి కుడూ, సుకేశినీ హెచ్చరిక చేశారు. కనుక నౌకను దీవికి ఎడంగా నడపండి.”

అతని మాటలు విని అతని అనుచరులు నీరుకారిపోయారు. మాయావి మటుకు మండి పడిపోతూ, “రూపధరా, నువ్వు మనిషివి కావు, రాయివి! నీకు విసుగూ విరామమూ అవసరం లేదు. ఇరుగో నీ మనుషులు, నిద్రహారాలు లేక చావటానికి సిద్ధంగా వున్నారు, కాని వీరిని తీరానికి పోవద్దంటావు, వంట చేసుకుని కడుపునిండా తినవద్దంటావు! రాత్రి పడబోతున్నది. ఒక రాత్రివేళ ఏ ఉప్పెన వచ్చినా

రావచ్చు. ఆ ఉప్పెనలో మనం నడిసముద్రంలో వుంటే ఏంకాను? నూరు ఆరయేదిగాక, ఈ రాత్రికి ఈతీరాన విశ్రాంతి తీసుకుని వంటలు చేసుకోక తప్పదు. కావలిస్తే రేపు తెల్లవార గానే మళ్ళీ బయలుదేరుదాం!” అన్నాడు.

ఈ మాటలకు మిగిలినవారంతా గట్టిగా హర్షించారు. విధివ్రాత తప్పించుకోవటం సాధ్యంకాదని రూపధరుడు గ్రహించాడు. అతను మాయావితో, “మీరంతా ఒకటైతే నేను చేయగలిగినదేమీ లేదు. కాని మీరంతా ఒక ప్రమాణం చెయ్యాలి. మనకు ఆవుల మంద తగిలినా, గొర్రెల మంద తగిలినా వాటి జోలికి పోగూడదు. మనలో ఏ ఒకరు కూడా ఒక్క ఆవునుగాని, ఒక్క గొర్రెను గాని చంపటానికి ప్రయత్నించకూడదు. మనకు సుకేశిని ఇచ్చిన ఆహారం మినహాగా ఇంకేమీ ముట్టవద్దు. అప్రకారం మీరంతా ప్రమాణాలు చేశారంటే ఈ త్రినాసెయా దీవి మీద అడుగు పెట్టటానికి నేను అంగీకరిస్తాను!” అన్నాడు.

మిగిలినవారంతా అప్రకారమే ప్రమాణాలు చేశారు. —(ఇంకావుంది)

దానగుణం

త్రిలింగదేశాన్ని పాలించే విశాఖదత్తుడికి దానగుణమెక్కువ. ఆ కారణం వల్ల, రాజ్యానికి వచ్చే ఆదాయంలో చాలా భాగం ఖర్చు కావడం, ప్రధానమంత్రికి ఇష్టం లేదు. సమయం చూసి రాజుకు సలహా ఇవ్వాలనుకున్నాడాయన.

ఒకరోజు, ఎంతో పెదరాలుగా వున్న ఒక యువతి, రాజసభలోకి ప్రవేశించి, "మహారాజా! రెండేళ్ళ క్రితం ఒక ప్రమాదంలో, నా భర్త పోవడంతో దిక్కులేనిదాన్ని అయ్యాను. ఉన్న ఒకే కుమారుడు జబ్బుతో మంచం పట్టాడు. వాడి వైద్యానికి తమరు ధన సహాయం చేస్తే, మీ మేలు జన్మలో మరిచి పోలేను," అంటూ భోరున ఏడ్వసాగింది.

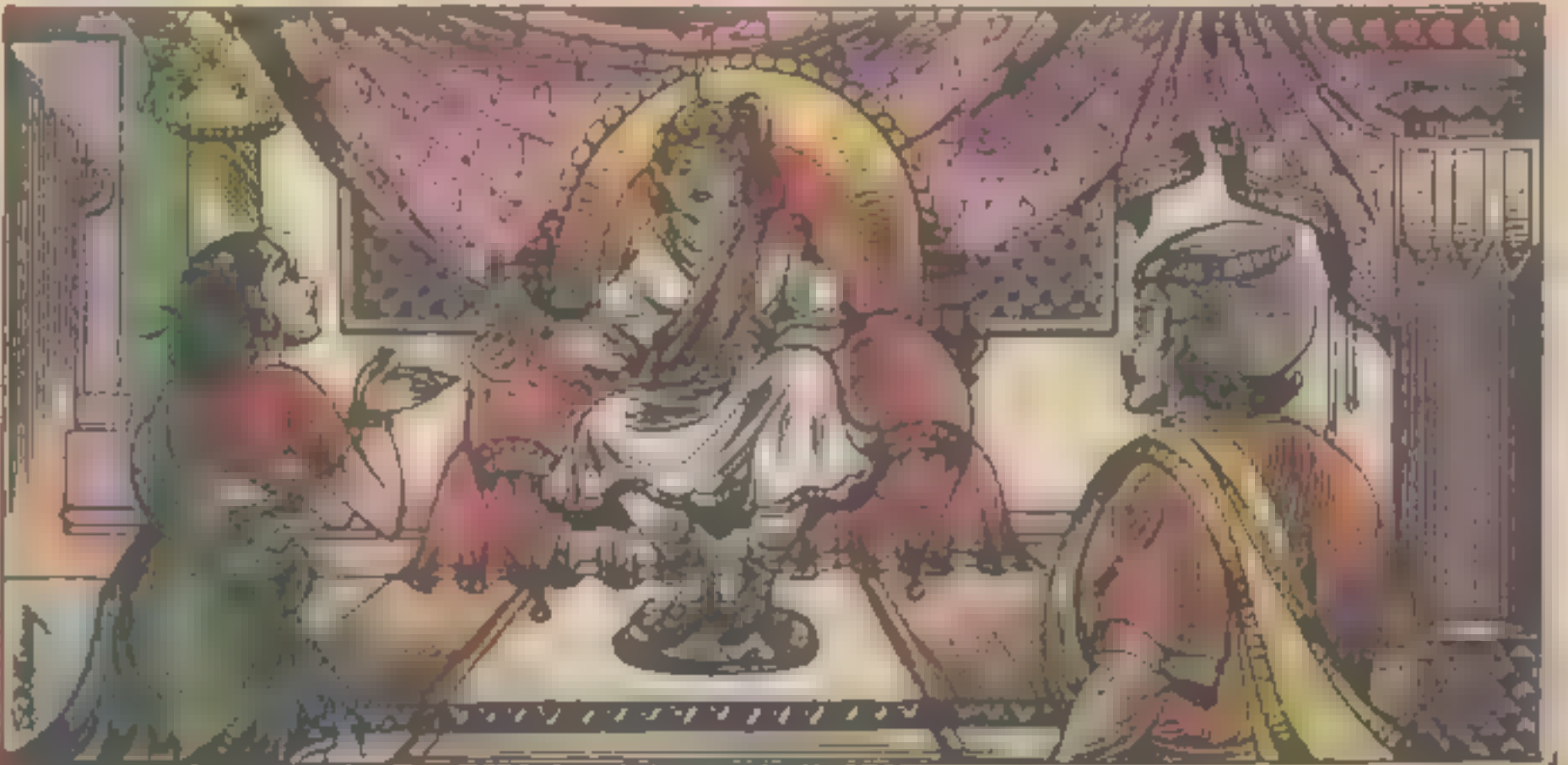
ఆ మాటలకు చలించిన విశాఖదత్తుడు, ఆమెకు వంద వరహాలు దానమిచ్చి సాగనంపాడు.

మర్నాడు, ఆ యువతిని రాజభటులు బంధించి తెచ్చి, రాజుతో, "మహారాజా! ఈమె పెద్ద మోసగత్తె! మంత్రిగారు గూఢచారిని నియమించటంతో, నిజం తెలిసిపోయింది. ఈమె భర్తా, కొడుకూ నిక్షేపంలా వున్నారు," అన్నారు.

అప్పుడు, మంత్రి కల్పించుకుని, "చాళరా, మహారాజా! మీ దానగుణాన్ని అసరాగా తీసుకుని, ఎలా మోసం చేసిందో," అన్నాడు.

రాజు, ఆ యువతికేసి పరీక్షగా ఊసి, "మహామంత్రి! లేని కష్టాలను వున్నట్లుగా ఊహించి, కంట తడిపెట్టడం మామూలు వ్యక్తులకు సాధ్యమయ్యే వని కాదు. ఈమెలో గొప్ప నటిమణి కాగల లక్షణాలు కనబడుతున్నవి. కళాకారుల్ని సన్నానించడం కూడా, మన బాధ్యతే! మరొక వంద వరహాలిట్ట, ఈమెను సన్నానించండి," అన్నాడు.

— చి. రఘురామరాజు

రాక్షసికైవల్యం

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టువద్దకు తిరిగివెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానంకేసినడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, “రాజా, పూనిన కార్యం సాధించి తీరాలన్న నీపట్టుదలా, దానికి దీటైన ధైర్య సాహసాలూ చూస్తూంటే, నాకెంతో ముచ్చట కలుగుతున్నది. అయితే, నిన్ను అతి కఠోరమైన ఈ పనికి పురిగొల్పినవాడుమాంత్రికుడా లేక మునిలాంటి వాడా అన్న శంక నన్ను బాధిస్తున్నది. ఎందుకంటే — మాంత్రికులు క్షుద్రదేవ తారాధకులు, ఒక్కొక్క సారి తాము స్వయంగా సాధించలేని కార్యాలకు, అమాయకులను బలిపశువుల్ని చేస్తూంటారు. మునులు అలా కాక, సంకల్పిస్తే, తమ తపోశక్తితో దుష్టులైన వారికి కూడా పుణ్యలోకాలు ప్రసాదించగలరు. కాని, ఒక్కొక్కసారి వారు సంకల్పించిన దానికి భిన్నంగా కార్యసాఫల్యం జరుగుతుంటుంది.

బేతాళ కథలు

చూసిన పెళ్ళి బృందంలోని చాలామంది, భయకంపితులై పారిపోయారు. దొరికిన కొందరిని అది తినివేసింది.

ఆ తర్వాత నికుంభిక, ఒకవారం రోజుల పాటు ఒళ్ళు తెలియకుండా నిద్రపోయింది. మెలకువ రాగానే ఎక్కడలేని ఆకలితో, అది అడవిలో తిరగసాగింది. ఒక చోట దానికి వినయశీలి అనే ముని, ఒక చెట్టు కింద తపస్సు చేసుకుంటూ కనిపించాడు.

నికుంభిక తనకు ఆహారం దొరికినందుకు సంతోషిస్తూ, మునిని సమీపించ బోయేంతలో, అయినా చుట్టూ అగ్ని జ్వాలలు వలయాకారంలో కనిపించాయి. అంతలో ముని కళ్ళు తెరిచి, “నికుంభికా! మనుషులను చంపి తినే హేయమైన జన్మ నుంచి విముక్తి చెందే ప్రయత్నం చేయి. రేపు పరమ పవిత్రమైన శివరాత్రి. ఏ మనిషినీ చంపి తినకుండా, భగవన్నామస్మరణలో కాలంగడుపు. ఒక మానవుడి వల్ల, నీకు అన్ని పాపాలనూ హరించే గంగాజలం లభిస్తుంది. అది సేవించగానే, నీకు ఈ రాక్షసిజన్మ నుంచి విముక్తి కలుగుతుంది,” అని చెప్పాడు.

నికుంభిక, మునికి నమస్కరించి, “మహానుభావా! తప్పక మీరు చెప్పినట్లు చేస్తాను,” అని అక్కడి నుంచి, తన గుహ చేరి ఆకలికి తల్లడిల్లిపోసాగింది.

మర్నాడు శివరాత్రి. నాగభైరవుడనే గజదొంగ అటుగా గుర్రం మీద రావడం చూసి,

ఇందుకు ఉదాహరణగా, నికుంభిక అనే ఒక రాక్షసి కథ చెబుతాను, శ్రమ తెలియకుండా, విను,” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

పూర్వం దండకారణ్యంలో, నికుంభిక అనే రాక్షసి వుండేది. నరమాంసం దానికి అత్యంత ప్రీతి పాత్రం. ఒక విశాలమైన గుహ దాని నివాసం. ఆ ప్రాంతానికి ఎవరైనా ప్రయాణీకులు రావడం జరిగితే, అది, ‘అహః, నరవాసన!’ అనుకుంటూ బయటకు వచ్చి, వాళ్ళను విరుచుకు తినేది.

నికుంభిక ఒకసారి గుహలో నిద్రపోతూండగా, ఒక పెళ్ళి బృందం అటుగా ప్రయాణం చేసింది. అది వెంటనే ఒళ్ళు విరుచుకుని లేచి, గుహనుంచి బయటకు వచ్చింది. దాన్ని

నికుంభిక ఇక ఆకలికి ఓర్చలేక, గుహ నుంచి బయటకు వచ్చి వాడిని గుప్పెటలో వడిసి పట్టుకున్నది.

నాగభైరవుడు ప్రాణభయంతో వణికిపోతూ, “నన్ను చంపకు!” అని వేడుకున్నాడు.

వాడిలా అనగానే రాక్షసికి, క్రితం రోజు ముని చెప్పిన మాటలు గుర్తుకువచ్చి, నాగభైరవుణ్ణి నేలకు జార్చి, “ఎవడివిరా నువ్వు? నిజం చెప్పు!” అంటూ గద్దించింది.

దానికి నాగభైరవుడు, “నేను గజదొంగగా పేరు మోసిన వాణ్ణి. నా పేరునాగభైరవుడు. ఇంతకు ముందే ఒక పెళ్ళి వారి ఇంటపడి దొంగిలించిన ఆభరణాలతో పారిపోయివస్తున్నాను. అవి నీకు ఇస్తాను. నన్ను చంపకుండా వదిలిపెట్టు!” అన్నాడు ప్రాథేయపడుతూ.

నికుంభిక, దొంగ మాటలకు పెద్దగా నవ్వి, “ఓరీ, నరాధమా! నీ నగలు నాకెందుకు?” అని ముని హితబోధ జ్ఞాపకానికి వచ్చినా, ఆకలికి తాళలేక వాణ్ణి తినివేసింది. అంతలో దానికి కొంత దూరంలో ఇంకొక మనిషి కనిపించాడు. రాక్షసి చప్పున ఒక మహావృక్షం చాటుకుపోయి, వాడు దగ్గరకు రాగానే, “ఎవడివిరా నువ్వు?” అని హుంకరించింది.

రాక్షసిని చూస్తూనే వాడు నిలువెల్లా వణికిపోతూ, “నా పేరు వీరదాసు. కళింగ రాజు కొలువులో వంటవాడిగా వుండేవాణ్ణి. హఠాత్తుగా మహారాజునన్ను పనిలో నుంచి తొలగించి అడవి పాలు చేశారు,” అన్నాడు.

నికుంభిక వాడికేసికసిగా చూస్తూ, “ఒట్టునే రాజు నిన్నెందుకు వని నుంచి తొలగిస్తాడు? నువ్వేదో నేరంచేసి వుంటావు. నిజం చెప్పు!” అన్నది.

వీరదాసు బొంగురు పోయిన కంఠస్వరంతో, “మహారాక్షసిమణీ! నిజం చెపుతాను; నన్ను చంపకుండా విడిచిపెట్టు. పొరుగు రాజు నాకు ధనాశ చూపి, మా రాజు ఆహారంలో విషం కలపమని కబురు చేశాడు. అలా చేయబోయి రాజుకు దొరికిపోయాను,” అన్నాడు.

వాడి జవాబుకు నికుంభిక వికవికమంటూ నవ్వి, “రాజు నుంచి పారిపోయి, నావాత పడ్డా వన్నమాట!” అంటూ వాణ్ణి నోట పెట్టుకున్నది.

ఆ తర్వాత, ఇంకా ఆకలి చల్లారని రాక్షసి, గుహలోపల కూర్చుని కునికిపాట్లు వడుతూండగా, శివకాంతుడనే యువకుడు అటుగా వచ్చాడు. వాణ్ణి చూస్తూనే అది లేచి నిలబడి, నాలుగడుగులు వేసి, “ఒరే, మానవాధమా! ఇక్కడితో నీ ప్రయాణం ముగిసిపోయింది, ఆగు,” అన్నది భీకరంగా.

శివకాంతుడు, రాక్షసిని చూసి ఏమాత్రం భయపడకుండా, “ఎందుకు నన్ను ఆగమంటున్నావు?” అని అడిగాడు.

ఆ ప్రశ్నకు నికుంభిక పొట్టచెక్కులయ్యేలా నవ్వి, “నిన్ను ఎందుకు ఆగమన్నానో తెలియనంత వెలివిడివా? ఉదయం నుంచి ఇద్దర్ని చంపితిన్నా, ఏదో ఫలహారం చేసినట్లున్నదే

తప్ప, ఆకలి తీరలేదు. అందుకే నిన్ను ఆగమన్నాను,” అన్నది.

దానికిశివకాంతుడునిర్భయంగా, “అయితే, నన్ను చంపితిని నీఆకలి తీర్చుకో. నా శరీరం ఒకరి ఆకలిని చల్లార్చగలిగితే, నాకంతకంటే ఆనందమేమున్నది!” అన్నాడు.

ఆ మాటలకు నికుంభిక ఆశ్చర్యపడుతూ, “చావంటేనీకు భయంలేదా?” అని అడిగింది.

“భయమెందుకు? ప్రతిమనిషీ ఏదో ఒకనాడు మరణిస్తాడు. ఏ జబ్బు చేసి మంచాన పడి మరణించడంకంటే, నీకు అహారమై నీ ఆకలి తీర్చడం ఉత్తమంకదా?” అన్నాడు శివకాంతుడు.

ఇది విన్న నికుంభిక, ఇతడెవడో సామాన్య మానవుడు కాదని అనుకుని, అయినా ఒక వేళ మేకపోతుగాంభీర్యం ప్రదర్శిస్తున్నాడేమో అన్న సంశయంతో, శివకాంతుణ్ణి ఎడమ చేతితో పైకెత్తింది. అప్పుడు శివకాంతుడు, “ఒక్కక్షణం ఆగు! నా భార్య ఎంతో కాలంగా అస్వస్థతతో మంచం పట్టివుంది. ఆమె కోసం అష్టకష్టాలు పడి కాశీకి పోయి గంగాజలం తీసుకువస్తున్నాను. ఇది ఎలాగూ ఆమెకు చేరదు; నువ్వు సేవించు. ఈసారైనా నీకు ఉత్తమజన్మ లభిస్తుంది!” అన్నాడు.

ఆ వెంటనే నికుంభిక, శివకాంతుణ్ణి కిందికి దించి “మహానుభావా! ఆ గంగా జలాన్ని, నీభార్యకే అందజేయి,” అంటూ అతడికి సాగిలబడి నమస్కరించింది.

శివకాంతుడి పాదాలు తాకిన మరుక్షణం, రాక్షసి విగత జీవురాలైంది. దానికి కైవల్య ప్రాప్తి లభించింది.

బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, “రాజా, ముని వినయశీలుడు, నికుంభికకు శివరాత్రి నాడు నరుల నెవరినీ చంపకుండా భగవన్నామస్మరణలో వుండమనీ, ఒక మానవుడి వల్ల లభించే పవిత్ర గంగాజలం సేవించిన కారణంగా, రాక్షసిజన్మ నుంచి విముక్తి కలుగుతుందనీ చెప్పాడుగదా? కానీ, నికుంభిక ఆనాడు ఇద్దరు మనుష్యులను చంపితిన్నది. శివకాంతుణ్ణి చంపకవదిలినా, అతడిస్త్రానన్న గంగాజలం తీసుకోలేదు. అయినా, దానికి కైవల్యం లభించింది. ఇదేలా సంభవమైంది? ఈ సందేహాలకు సమాధానం తెలిసికూడా చెప్పకపోయావో, నీ తల పగిలిపోతుంది,” అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, “నికుంభిక చంపిన ఇద్దరిలో ఒకడు గజదొంగ. మరొకడు స్వామి ద్రోహ. ఇతరులను దోచుకునేవాడు. ప్రభువు ప్రాణానికే ముప్పు కలిగించేవాడు. నరరూప

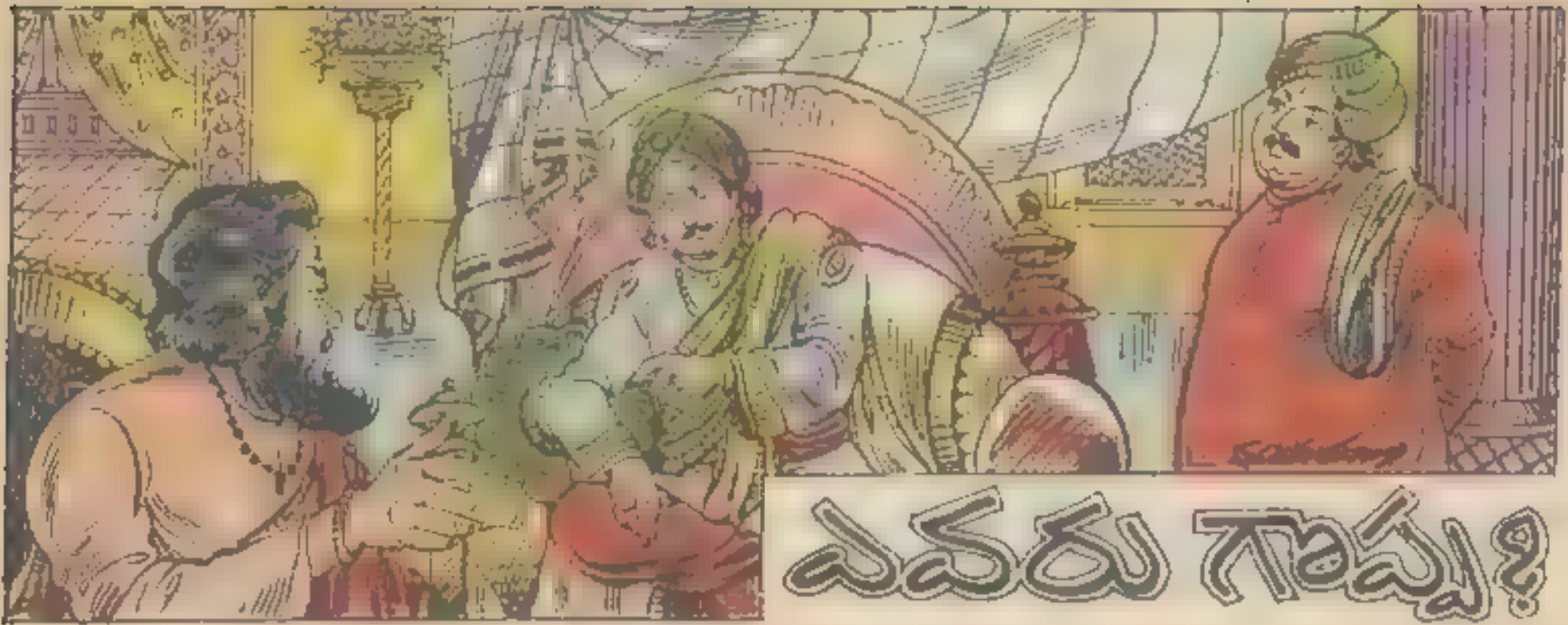
రాక్షసులవుతారుగాని, నరులుకారు. అందువల్లనే, శివరాత్రి పర్వదినాన వాళ్ళను చంపితిన్నా, దానికెలాంటి పాపమూ అంటలేదు. ఇక, గంగాజలం సేవించకపోయినా, రాక్షసికి కైవల్య ప్రాప్తి కలగడానికి కారణం — చావు సమీపించనున్న క్షణాన కూడా, శివకాంతుడు, నికుంభికను ద్వేషించక, దానికి వచ్చే జన్మలో నైనా ఉత్తమ జన్మ లభించాలని కోరుకుంటూ — భార్యకోసం తెచ్చిన గంగాజలాన్ని ఇవ్వబోయాడు. అటువంటి త్యాగధనులు, దైవ సమానులు. వారి పాదస్పర్శకు, పవిత్ర గంగా జలాన్ని మించిన శక్తి వుంటుంది. నికుంభికకు, మునిచెప్పిన మాటలు గుర్తున్నా—గొప్ప త్యాగబుద్ధితో శివకాంతుడివ్వ జూపిన గంగా జలాన్ని స్వీకరించక, నీ భార్యకే అందచేయమన్నది. ఈ కారణాలవల్లనే, రాక్షసి కైవల్య ప్రాప్తికి అర్హురాలైంది,” అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగగానే, బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. —(కల్పితం)

[ఆధారం : ఎన్. శివనాగేశ్వరరావు రచన]

ఎవరు గొప్ప?

ఓకసారి, ధర్మవరం జమీందారు రాజశేఖరుడు, తన దివానును జమీ గ్రామాలన్నీ తిరిగి, రావలసిన పన్నులు వసూలు చేసి, ప్రజల పరిస్థితి ఎలా వున్నదో తెలుసుకురమ్మని పంపాడు.

దివాను ఇద్దరు నౌకర్లను వెంటబెట్టుకుని, నెలరోజుల పాటు చాలా గ్రామాల వెంట తిరిగి, బకాయిపడిన పన్నులతో పాటు, ప్రజల అవసరాలూ, ఇబ్బందులూ తెలుసుకున్నాడు. ఈ సమయంలో ఆయనకు, ఏమాత్రం రహదారి సౌకర్యాలు లేని మాయవరం అనే గ్రామ ప్రజలు చాలా అమాయకులుగా కనిపించారు. వాళ్ళకు, తాము జమీందారుకు ఎంతో కొంత పన్నులు చెల్లించాలని కూడా తెలియదు.

దివాను ధర్మవరానికి తిరిగి వచ్చాక, జమీందారుకు గ్రామాల స్థితిగతులన్నీ వివరించి, “అయ్యా, మన జమీ గ్రామాల్లో మాయవరం అనేది చాలా వింత గ్రామం. అక్కడి

వాళ్ళందరూ పరమ అమాయకులు. అలాంటి వాళ్ళను, నేనెక్కడా చూడలేదు,” అంటూ, వాళ్ళ అమాయకత్వానికి కొన్ని ఉదాహరణలు చెప్పాడు.

ఆ సమయంలో, దేశమంతటా తార్కికోపన్యాసాలిస్తూ పర్యటిస్తున్న తర్కానందస్వామి, జమీందారు వక్కనే కూర్చుని వున్నాడు.

జమీందారుతో పాటు, మాయవరం గ్రామ ప్రజల అమాయకత్వాన్ని గురించి విన్న తర్కానందస్వామి, ఈ మాటలకు చిన్నగా నవ్వి, “మనుషులు అమాయకులుగా ప్రవర్తించడానికి ముఖ్య కారణం, వారిలో తార్కికంగా ఆలోచించే శక్తి కొరవడడం. ఇది ఒక రకమైన వ్యాధి. అలాంటి వాళ్ళకు తార్కిక దృష్టి అలవరచాలి,” అన్నాడు.

“స్వామీ! ఇది సాధ్యమేనంటారా?” అని అడిగాడు జమీందారు సంశయిస్తూనే. “ఎందుకు సాధ్యం కాదు! చరాచర జగత్తంతా

తర్కభూయిష్టం, సూర్యచంద్రులూ, నక్షత్రాలూ అన్నీ కూడా తర్కసూత్రాలకు అనుగుణంగానే పరిభ్రమిస్తున్నవి. వేయేల ఆమాయవర గ్రామ ప్రాంతాలెరిగిన నౌకరొకణ్ణి పంపండి. నేను నా ఇద్దరు శిష్యులతో అక్కడికి వెళ్ళి, కొద్ది రోజుల్లో ఆ గ్రామవాసుల్ని తెలివితేటల్లో, వివేకంలో శుక్రాచార్య, బృహస్పతీ సమానుల్ని చేస్తాను,” అన్నాడు.

జమీందారు ఇందుకు సంతోషంగా అంగీకరించాడు.

తర్కానందస్వామి జమీందారు వద్ద సెలవు తీసుకుని, కొన్ని రోజుల తర్వాత మాయవరం గ్రామం చేరాడు.

గ్రామం చూడముచ్చటగా వున్నది. దూరాన సముద్ర ఘోష, ఎక్కడ చూసినా పంట పొలాలు. గ్రామం చుట్టూ ఫలవృక్షాల తోటలు. కనుచూపు మేరలో చిట్టడివి. ఆ వెనక చిన్నా, పెద్ద కొండల సమూహం

ఇది చూసిన తర్కానందస్వామి శిష్యులు, “గురువర్యా! ఇంత సుందర ప్రదేశంలో వున్న ప్రజలు అమాయకులంటే నమ్మశక్యంగా లేదు!” అన్నారు.

ఇందుకు తర్కానందస్వామి చిరాకుపడుతూ, “మీరు దివాను అబద్ధాలు చెప్పాడనుకుంటున్నారా, పొరబాటు. సరే, మీరు పోయి ప్రజలందరినీ, గ్రామంనడిబొడ్డున వున్న రావి చెట్టు దగ్గరకు రావలసిందిగా చెప్పండి,” అన్నాడు.

శిష్యులిద్దరూ ఇంటింటికీ వెళ్ళి, తమ గురువు తర్కానందస్వామి హిమాలయాల్లో ఇరవై ఏళ్ళూ, వింధ్య పర్వతాల్లో పదేళ్ళూ తపస్సు చేసి, తర్కర్ని అనే ఋషి పుంగవుడి నుంచి తర్కశాస్త్ర సారం గ్రహించారనీ, వారివ్వబోయే తర్కప్రన్యాసం వినేందుకు, అందరూ రావించెట్టు దగ్గరకు రావాలనీ చెప్పారు.

వాళ్ళు ఈ తర్కప్రన్యాసం ఏమిటా అని ఆశ్చర్యపడుతూ, అందరూ రావించెట్టు దగ్గర చేరారు.

అంతమంది రావడం చూసి సంతోషిస్తూ, తర్కానందస్వామి రావించెట్టు బండ మీద కుదురుగా కూర్చుని, ఏదో చెప్పబోయేంతలో శిష్యుడొకడు రహస్యంగా, “గురువర్యా! వీళ్ళ

ముఖాలు చూస్తూంటే కొందరు దుష్టులూ, పొగరుబోతులూలాగా కనిపిస్తున్నారు. తమరు చెప్పేది నచ్చకపోతే, మనను వెంటబడి తరిమే ప్రమాదమున్నది. అందువల్ల, తమరు క్షమాగుణం, క్షమాభిక్షల గురించి తర్కపన్యాసంప్రారంభించండి,” అన్నాడు.

“మేలైన నూచన, శిష్యా! నువ్వు ఏదో ఒక నాడు నా ప్రధాన శిష్యుడివి కాదగినవాడివి,” అంటూ తర్కానందస్వామి శిష్యుణ్ణి మెచ్చుకుని ప్రజలతో, “అన్ని జన్మలలోనూ ఉత్తమమైనది మానవజన్మ. అన్ని గుణాల్లోనూ ఉత్తమమైనది క్షమాగుణం, అదే క్షమాభిక్ష! దానిని మించినది మరిలేదు,” అని, ఉదాహరణలతో కొంతసేపు మాట్లాడి, “విన్నారుగదా! ఇప్పుడు సందేహలేమైనా వుంటే, అడగండి, తీర్చగలను,” అన్నాడు.

అప్పుడు జనంలో నుంచి ఒకడు లేచి, “మా ఇంట్లో దొంగతనం చేయబోతుంటే, ఒకణ్ణి పట్టుకున్నాను. కానీ, ఆ దొంగను క్షమించి వదిలేశాను. నా క్షమాగుణం గొప్పదే గదా, స్వామీ?” అని అడిగాడు.

ఇంతలో మరొకడు లేచి, “మా ఇంట్లో ఒక రోజు దొంగతనం చేయబోతున్నవాడిని, నేను కూడా ఒకసారి పట్టుకున్నాను. వాణ్ణి కొట్టా తిట్టలేదు సరికదా — అంతవరకూ వాడు దొంగిలించిన వాటిని తీసుకువెళ్ళమని చెప్పాను. నా క్షమా గుణం గొప్పదే గదా, స్వామీ?” అన్నాడు.

వాడు మాట్లాడడం ముగించగానే మరొకడు లేచి, “అలాంటి పరిస్థితిలోనే, నాకు దొరికిన దొంగకు, నేనెలాంటి గౌరవ మర్యాద లిచ్చానంటే - వాడికి కావలసినవన్నీ నిస్సంకోచంగా తీసుకువెళ్ళమని, అనందంగా అనుమతించాను. మరి, నా క్షమాగుణం ఆ ఇద్దరి కన్న గొప్పది కదా, స్వామీ?” అన్నాడు.

దానికి తర్కానందస్వామి, తల్లి అడ్డంగా వూపుతూ, “మీ అందరి క్షమాగుణం కన్న గొప్పది దొంగల క్షమాగుణం! అమాయక చక్రవర్తులైన మీకు, మరే హానీ తలపెట్టకుండా వదలడం సామాన్య విషయం కాదు!” అంటూ లేచి, శిష్యులు వెంటరాగా తిరిగి చూడకుండా గ్రామం వదిలివెళ్ళాడు.

ఖంబాట్ సింధుశాఖ ముఖద్వారంలో, ఒక సన్నటి కాలువ అందమైన చిన్న డయ్యూడ్విపాన్ని గుజరాత్ ప్రధాన భూమితో కలుపుతున్నది. సంస్కృత ద్వీప శబ్దం నుంచి డయ్యూ అనే పేరు వచ్చింది. 40 చ.కి.మీ విస్తీర్ణమేగల డయ్యూ ద్వీపం ఒకప్పుడు సంపన్నమయిన ఓడరేవుగా వెలుగొందింది. 1593వ సం॥లో పోర్చుగీసులు దీనిని ఆక్రమించారు. 1961వ సం॥లో ఇది మన దేశంలో అంతర్భాగమయింది. ఖంబాట్ సింధుశాఖకు తూర్పుగా ఉన్న డామన్ తో పాటు ఇది ఇప్పుడు కేంద్ర పాలిత ప్రాంతంగా

సముద్రతీర ప్రయాణాలు : 2

ఖంబాట్ సింధుశాఖ

రచన : మీరా నాయర్ • చిత్రాలు : గోపకుమార్

ఉంటున్నది. ఈ ద్వీపంలో అకర్షణీయమైన భవనం డయ్యూ కోట. దీనిని పోర్చుగీసులు నిర్మించారు. కోటకు మూడు వైపులా సముద్రం. ఒక వైపున అంటే భూమి వైపున అగడ్త ఉన్నాయి. కోటలో నిత్యమైన బురుజు ఇప్పుడు 'లైట్ హౌస్'గా ఉంటున్నది. ఈ దీవకాంతి అకాశం నిర్మలంగా ఉన్న

రాత్రులలో ప్రధాన భూమికి కనిపిస్తుంది. ఓడలను పగులగొట్టే అతి పెద్ద రేవు భావనగర్కు 40 కి.మీ. దూరంలో ఉన్నది. దీనిని 'అలాంగ్ షిప్ బ్రేకింగ్ యార్డ్' అని అంటారు. 1983వ సం॥లో దీనిని నిర్మించారు. ఓడలను కొన్నేళ్ళు ఉపయోగించిన తరువాత భద్రత దృష్ట్యా పగులగొడతారు. అటువంటి పాత ఓడలను ప్రపంచంలోని వివిధ దేశాల నుంచి ఇక్కడికి చేరుస్తారు. ఇక్కడి అలల చలనం ఓడలను తీరానికి చేర్చడానికి అనుకూలంగా విచిత్ర రీతిలో ఉండడంవల్ల ఇది సులభంగా సాధ్యమవుతున్నది.

అన్ని రేవులలో ఇది సాధ్యం కాదు. అటువంటి రేవులలో ఓడలను తీరానికి కనీసం 1,000 మీటర్ల దూరంలో లంగరు దించవలసి ఉంటుంది.

అలాంగకు ఈశాన్యంగా పైరాం అనే చిన్న రాళ్ళుదీవి ఉన్నది. దీని ఆగ్నేయ దిశ బండలలో ఇలాజాలుగా మారిన ఏనుగులు, ఖడ్గ మృగాలు, నీటిఏనుగులు, గుర్రాలు, ఎద్దులు, జింకలు, మొసళ్ళు, తాబేళ్ళు, పెద్ద చేపలు చాలా ఉన్నాయి.

ఖంబాట్ సింధుశాఖలోని మరొక ముఖ్యమైన స్థలం లోథాల్. పురావస్తు పరిశోధకులు ఇక్కడ సింధునాగరికతకు చెందిన కొన్ని

అవశేషాలను కనుగొన్నారు. ప్రాచీన కాలంలో లోథాల్ ఓడరేవుగా ఉండేది. క్రీ.పూ. నాలుగు వేల సంవత్సరాలనాడు అది మెసోపొటోమియా నగరాలతో వర్తక సంబంధాలు కలిగి ఉండేది. లోథాల్ ఓడ రేవులో నీళ్ళు నిలువ చేసే వద్దతి విలక్షణమైనది. ఆ కారణంగా సముద్రంలో అలలు తక్కువగా ఉన్నాడడలు రేవులోకి నుల భంగా రాగలిగేవి. వెల్లువల కారణంగా ఇసుక మెట్టవేసి కాలువ పూడిపోయి, ఇవ్వడది కొన్ని మైళ్ళ దూరం భూమిగా మారిపోయింది.

లోథాల్కు ఆగ్నేయ దిశగా పూర్వకాలంలో కాంబే ఓడ రేవుగా ప్రసిద్ధిగాంచిన ఖంబాట్ ఓడరేవు ఉన్నది. దీనిపేరే ఈ సింధుశాఖకు కూడా వచ్చింది. ఇక్కడ బయటపడిన చమురు వనరుల

వల్ల ఇది మళ్ళీ అందరి దృష్టిని ఆకర్షిస్తున్నది. ఈ ప్రాంతంలో చాలా చోట్ల చమురు వ్యాపించి ఉన్నది. భరూచ్ జిల్లాలోని అంక్షేక్వర్ ప్రాంతంలో కూడా చమురును కనుగొన్నారు. మధ్య ఆసియాలోనూ, ఆగ్నేయాసియాలోనూ మంచి గిరాకీ ఉన్న విలువైన కెంపురాళ్ళు తయారుచేసే లఘు పరిశ్రమకు కూడా ఖంబాట్ ప్రసిద్ధి గాంచింది. పూర్వకాలంలో ఉన్న కొన్ని రేవుపట్టణాలను మాత్రమే ఇప్పుడు గుర్తించడానికి వీలవుతున్నది. భరుకచ్ఛా అని పిలువబడిన భరూచ్ పశ్చిమ భారత దేశంలో చాలా ముఖ్యమైన వ్యాపార కేంద్రం. తవతీ నదీ తీరంలోని నూరత్ రేవు పట్టణం 16వ శతాబ్దంలో మొగలుల కాలంలో వర్తక వ్యాపారాలకూ, యాత్రలకూ

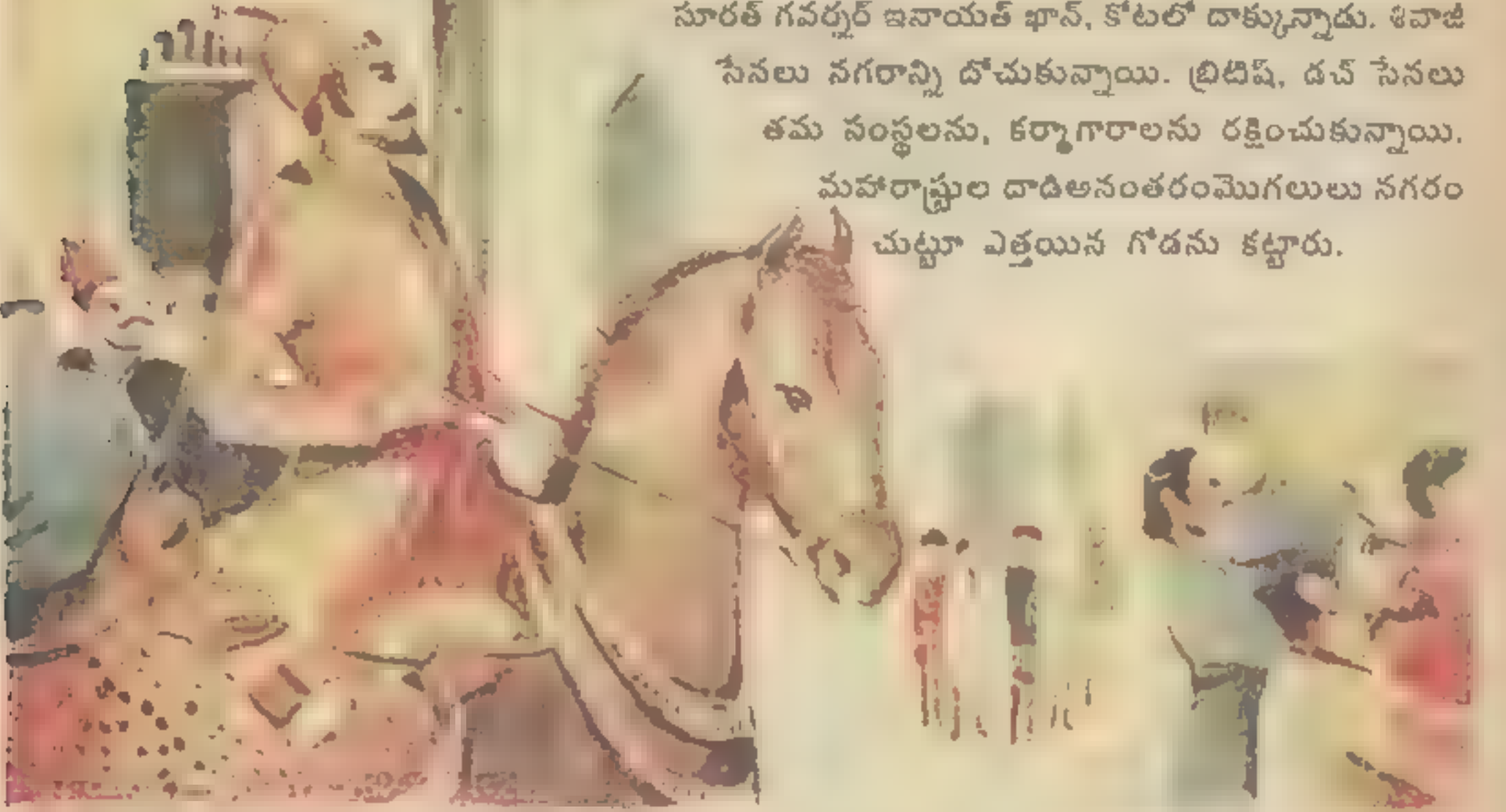

కేంద్రంగా, మెక్కా సింహద్వారంగా ప్రసిద్ధిగాంచింది. 17వ శతాబ్దంలో ఆంగ్లేయులు, డచ్ వాళ్ళు, ఫ్రెంచివాళ్ళు ఇక్కడ వ్యాపార సంస్థలను, పరిశ్రమలను నెలకొల్పారు.

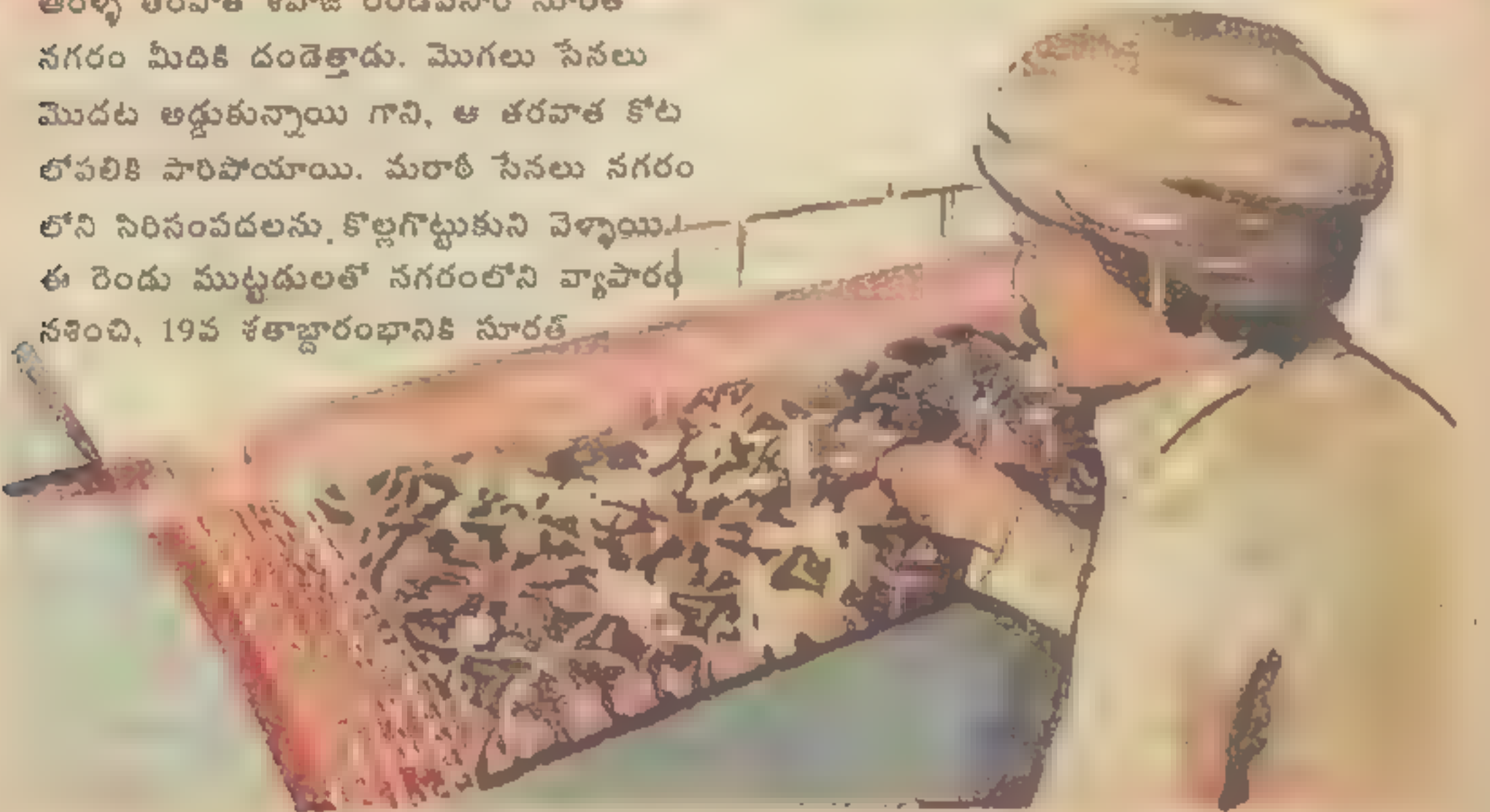
దక్కనుపై మొగలుల దాడికి ప్రతీకారంగా 1664వ సం॥లో మహారాష్ట్రలు శివాజీ నాయకత్వంలో సూరత్ మీద దాడి జరిపారు.

సూరత్ గవర్నర్ ఇనాయత్ ఖాన్, కోటలో దాక్కున్నాడు. శివాజీ సేనలు నగరాన్ని దోచుకున్నాయి. బ్రిటిష్, డచ్ సేనలు తమ సంస్థలను, కర్మాగారాలను రక్షించుకున్నాయి.

మహారాష్ట్రల దాడి అనంతరం మొగలులు నగరం చుట్టూ ఎత్తయిన గోడను కట్టారు.

ఆరేళ్ళ తరవాత శివాజీ రెండవసారి సూరత్ నగరం మీదికి దండెత్తాడు. మొగలు సేనలు మొదట అడ్డుకున్నాయి గాని, ఆ తరవాత కోట లోపలికి పారిపోయాయి. మరాఠీ సేనలు నగరం లోని నిరిసంపదలను, కొల్లగొట్టుకుని వెళ్ళాయి. ఈ రెండు ముట్టడులతో నగరంలోని వ్యాపారం నశించి, 19వ శతాబ్దారంభానికి సూరత్

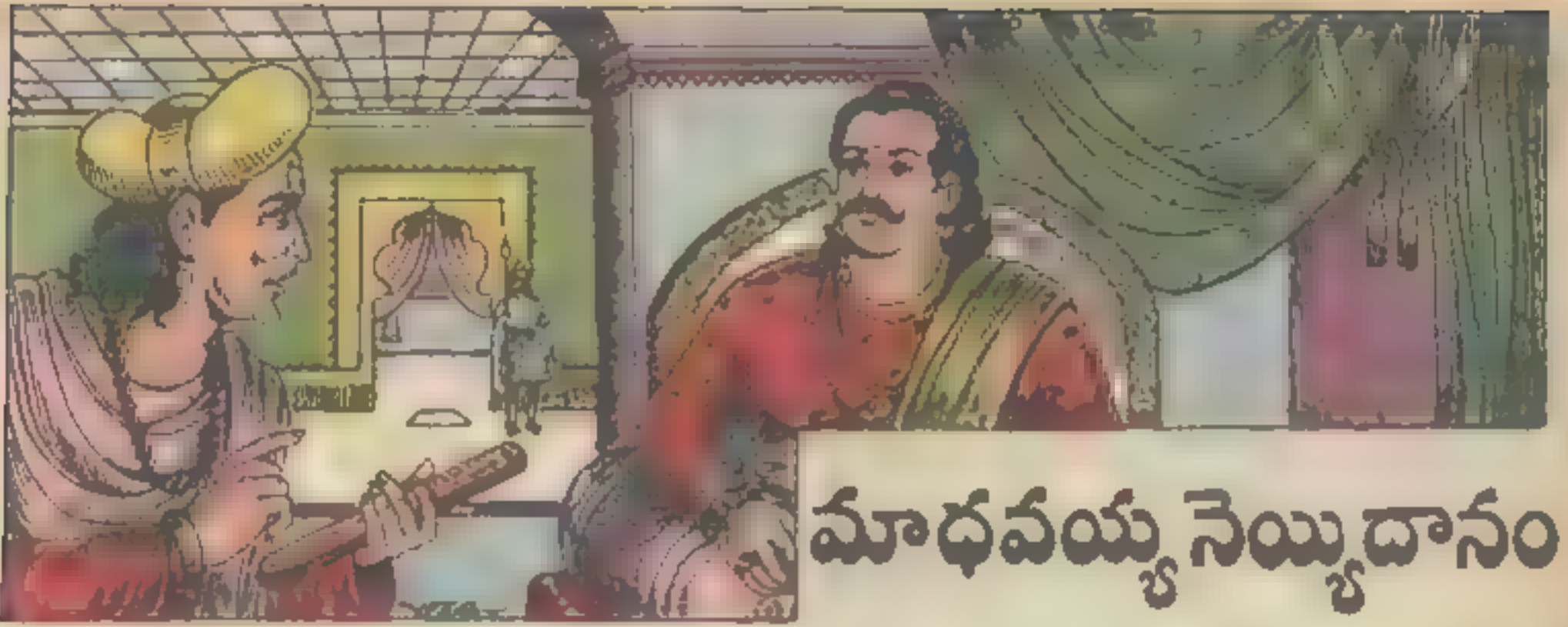

ప్రాముఖ్యత కోల్పోయి బొంబాయి బలపడసాగింది. అయినప్పటికీ సూరత్ ఈనాడు ముఖ్యమైన పారిశ్రామిక, వ్యాపార కేంద్రంగా ఉంటున్నది. పట్టు, జరి తయారీకి పేరెన్నిక గన్నది సూరత్. వజ్రాలను మణులను సాన బట్టడంలో ఇది మనదేశంలో ప్రథమస్థానం అలంకరిస్తున్నది. 1,600 కి.మీ. పొడవైన గుజరాత్ సముద్ర తీరం చివర సంజాన్ తీరపట్టణం ఉన్నది. శ్రీ.శ. 8వ శతాబ్దంలో మొట్టమొదట పార్సీలు అడుగుపెట్టిన స్థలానికి గుర్తుగా అక్కడ పైన అగ్ని రగులుతూన్నట్టున్న రాతి స్తంభం ఒకటి ఉన్నది. సంజాన్ మహారాజా జాదీరాణా పార్సీలను అనుమతించడానికి మొదట సంకయించాడు. ఆయన పార్సీ శరణార్థుల నాయకుడైన మెహర్షిని, "నారాజ్యం, నిండుగా ఉన్న పొల కప్పు వంటిది. అందులో మీ ప్రజలకెలా చోటివ్వగలను?" అని అడిగాడు. మెహర్షి, తమ ప్రజలు అక్కడి వారితో కలిసిమెలిసి ఐకమత్యంగా అందరి క్షేమానికి కృషి చేయగలరనడానికి నూచనగా, కప్పు పొలలో కొంత చక్కెర కలిపి రాజుకు అందించాడు. మహారాజా జాదీ రాణా అనందించి, పార్సీలు అక్కడ ఉండడానికి అనుమతించి అదరించాడు. ఇచ్చిన మాట ప్రకారం పార్సీలు గుజరాత్ భాషను, కొన్ని ఆచార వ్యవహారాలను నేర్చుకుని దేశభ్యున్నతికి పాటుపడ్డారు.

సంజాన్ కు ఉత్తరంగా పార్సీలు ఇరాన్ పా అటాష్ బెహ్రామ్ అనే అగ్ని దేవాలయాన్ని నిర్మించుకున్నారు. పార్సీలు ఇరాన్ నుంచి తమ వెంట తెచ్చుకున్న అగ్ని అక్కడ ఇంకా జ్వలిస్తూనే ఉన్నది. పార్సీ పూజారులు ఇరాన్ పాలోని పవిత్ర అగ్నిని కాపాడుకోవడం, తమకు లభించిన అత్యున్నతమైన గౌరవంగా భావిస్తారు.

మాధవయ్య నెయ్యిదానం

మాధవరం అనే జమీ గ్రామంలో, మాధవయ్య అనే నేతివ్యాపారి వుండేవాడు. అతడు నెయ్యి విషయంలో తీసుకునే జాగ్రత్తలవలన, అది కొద్దిరోజులపాటు నిలవ వున్నా, వాసనా, రుచి విషయంలో ఎలాంటి మార్పు రాకుండా తాజాగా వుండేది. ఈ కారణం వల్ల, ప్రజలలో అతడి దుకాణానికి మంచి పేరు వచ్చి, వ్యాపారం మూడుపువ్వులూ, ఆరుకాయలుగా అభివృద్ధి చెందింది.

ఇలా వుండగా - అక్కడి జమీందారుకు, జమీ వ్యవహారాలలో దాయాదుల వలన కొన్ని చిక్కులేర్పడి మానసికంగా అశాంతికి లోనయ్యాడు. నవగ్రహ శాంతి హోమం జరిపిస్తే చిక్కులన్నీ తొలగిపోతాయని, ఆస్థాన జ్యోతిషుడాయనకు సలహా ఇచ్చాడు. అంతే! నవగ్రహ శాంతి హోమానికి చురుగ్గా ఏర్పాట్లు ప్రారంభమయ్యాయి. జ్యోతిషుడైతే ఒక్క మాటలో నవగ్రహ శాంతి హోమం చేయించ

మని జమీందారుకు సలహా ఇచ్చాడు. అంతటితో అతని వని తీరిపోయింది. కానీ, అందు కవసరమైన సంబారాలన్నీ శాస్త్ర విధిగా సమకూర్చే భారం ఆస్థాన పురోహితుడిపైన పడింది. ముందుగా ఆయన హోమానికి అవసరం అయిన నెయ్యి గురించి ఆలోచించాడు. ఆ నెయ్యి తప్పక ఆవునెయ్యే అయి వుండాలి. అందులో కల్తీకి ఏ మాత్రం ఆస్కారం వుండకూడదు!

ఆస్థాన పురోహితుడు, మాధవయ్యను గురించి విన్నాడు. ఆయన అతణ్ణి పిలిపించి, సంగతి చెప్పి, "ఉన్న వ్యవధి చాలా కొద్ది. ఈ హోమానికి గాను నువ్వు పది కడవల ఆవు నెయ్యిని పంపాలి. ధర విషయం జమీందారు గారేం పట్టించుకోరు. నెయ్యిలో ఏపాటి కల్తీ కూడా వుండకూడదు. నీ నిజాయితీ గురించి వినివున్నాను. అయినా, పురోహితుడుగా నిన్ను హెచ్చరించడం, నా బాధ్యత!" అన్నాడు.

పట్టుకున్నది. ఈ స్థితిలో వైద్యుడు, రోగి బంధువులకు, “నేపాళం ఆకులకు ఆవు నెయ్యి రాసి వెచ్చ చేసి కురుపుకు కట్టండి. తర్వాత నేనిచ్చే పొడిని, పులుసు గరిటె ప్రమాణమంత ఆవు నెయ్యిలో కలిపి, మూడు పూటలా తిని పించండి. ఆవునెయ్యిలో ఏమాత్రం కల్తీ వుండ కూడదు!” అని చెప్పాడు.

■ వెంటనే ఆవు నెయ్యి కోసం, జమీందారు బంధువు నౌకర్లు మాధవయ్య పద్దకు వచ్చారు.

అప్పటికి, నవగ్రహ శాంతిహోమామం పది రోజుల ముహూర్తంలోకి వచ్చింది. ఆసరికి మాధవయ్య పది కడవల ఆవు నెయ్యిని సిద్ధం చేసి వుంచాడు. ఇలాంటి సమయంలో, ఆవు నెయ్యి అవసరం కలిగిన రోగి, జమీందారుకు దగ్గరబంధువు! నెయ్యి లేదంటే, జమీందారు నుంచి కూడా తనకు వత్తిడి రావచ్చు. ఏదో వీళ్ళో, అరవీళ్ళో ఇచ్చి, అయిపో నప్పుడు రమ్మనడానికి ఆయన సామాన్య సంసారి కాడు.

మాధవయ్య ఇదంతా ఆలోచించి, ఉన్న పది కడవల నెయ్యిలోంచి ఒక కడవ తీసి, జమీందారు బంధువు పంపిన నౌకర్లకిచ్చాడు. ఇది జరిగాక మాధవయ్య మరొక కడవ నెయ్యి కోసం ప్రయత్నాలు ప్రారంభించాడు.

అయితే, ఇది మాధవయ్య దురదృష్టమో, దేవుడి పరీక్షో - ఎంత ప్రయత్నించినా అతడికి పదో కడవ నెయ్యిని సంపాదించడం

మాధవయ్య, పురోహితుడు అడిగిన విధంగా పదికడవల ఆవు నెయ్యిని హోమానికి పంపిస్తానని మాట ఇచ్చాడు. అయితే, జమీందారుతో వ్యవహారమే కాక, దైవకార్యం కూడా కాబట్టి, మాధవయ్య స్వచ్ఛమైన పది కడవల ఆవు నెయ్యిని సంపాదించడానికి పడిన శ్రమ అంతా ఇంతా కాదు.

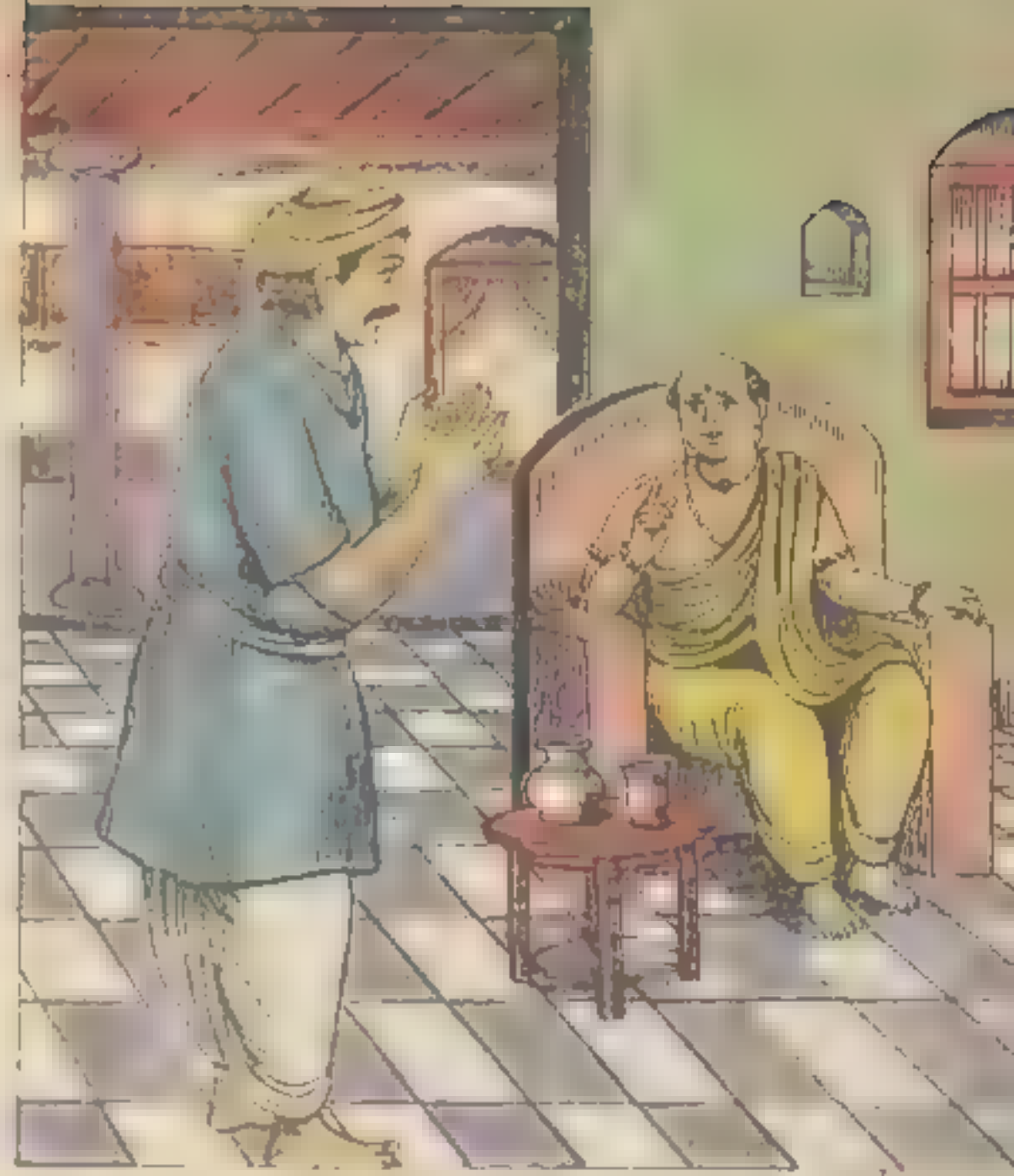
అదే సమయంలో, జమీందారు దగ్గర బంధువొకడికి, రాచకురుపు వేసింది. అతడు మధుమేహ వ్యాధితో బాధపడుతూ, జిహ్వాచాప ల్యంకొద్దీ కొత్తగా ఈనిన ఆవు జున్ను తిన్న కారణంగా, ఈ వ్యాధి తెచ్చుకున్నాడు. అంతే కాక, మూలిగే నక్క మీద తాటి పండన్నట్టు - రాచకురుపుతోపాటు కామెర్ల వ్యాధి కూడా

సాధ్యపడలేదు. అతడు చేసేదిలేక ఆస్థాన పురోహితుణ్ణి కలుసుకుని సంగతి వివరించాడు.

అంతా విన్న ఆస్థాన పురోహితుడు చిన్నగా నవ్వి, "మాధవయ్యా, నీ నిజాయితీ మెచ్చదగిందయ్యా! మరొకరు మరొకరైతే, ఏగేదేనే తినో మిగిలిన తొమ్మిది కడవల్లో కలిపేసేవాళ్ళు. భూమి, బంగారం, తిలలు, ధాన్యం, ఉప్పు, బెల్లం, వస్త్రాలు, వెండి రూపాయలు, ఆవులు - ఈ మొదలైన తొమ్మిది దానాలతో బాటు, నెయ్యి కూడా చేరి దశదానాలని ప్రసిద్ధికెక్కాయి. నువ్వు చేస్తున్నది వ్యాపారమైనా, దైవకార్యానికి నెయ్యి ఇచ్చి పుణ్యం సంపాదించుకున్నావు. సరే, ఈ హోమం సంగతేమంటే - సాధారణంగా కిందా మీదా ఒకటోసి నవగ్రహాలకు తొమ్మిది కడవల నెయ్యిని హోమంలో వెయ్యలేక పోతామేమో అన్న భీతితో, మరొక కడవ అదనంగా చెప్పాను. ఈ సంగతి నలుగురికీ తెలియ సక్కరలేదు! నీ దగ్గరున్న తొమ్మిది కడవల నెయ్యి చాలు. ఆ పదో కడవ జమీందారు బంధువు అనారోగ్యానికి ఉపయోగపడడం, దైవనిర్ణయమే అయి వుంటుంది," అన్నాడు.

మాధవయ్యా, ఆస్థాన పురోహితుడికి నమస్కరించి, పట్టరాని సంతోషంతో వెళ్ళిపోయాడు. తర్వాత నవగ్రహ శాంతి హోమం ముగిసింది. హోమం మహిమో లేక జమీందారు చాకచాక్యమో, మొత్తంమీద ఆయన

దాయాదుల గొడవల నుంచి బయటపడి ఉల్లాసంగా వున్నాడు. ఆయన బంధువుకు కూడా రాచకురువు, కామెర్లు పూర్తిగా తగ్గి పోయాయి.

హోమం ముగిసిన రెండు రోజులతర్వాత, అనుకోని విధంగా దూరగ్రామం నుంచి ఒక తను. ఒక కడివెడు ఆవు నెయ్యి తెచ్చి మాధవయ్యకిచ్చాడు. మాధవయ్య దానిని ఎలా సద్వినియోగం చేయడమా అని బాగా ఆలోచించి. చివరకు ఆస్థాన పురోహితుడి దగ్గరకు వెళ్ళి సంగతి చెప్పి, "అయ్యా! మరొకసారి నాకిలాంటి అవకాశంరాదు. దయచేసి ఆ కడివెడు నెయ్యి తమరే దానంగా పుచ్చుకోవాలి," అని కోరాడు.

భక్తిగౌరవాలతో మాధవయ్య ఇవ్వజూపిన దానాన్ని కాదనలేక, పురోహితుడు సమంత్ర కంగా దానిని స్వీకరించాడు.

మాధవయ్య చేసిన ఈ దానం గ్రామంలోని చాలామందికి తెలిసి, కర్ణాకర్ణిగా జమీందారు చెవిని పడింది. ఆయన కొంత చిరాకుతోనూ, అదే సమయంలో కుతూహలంకొద్దీ సభ చేశాడు. అందులో ఆయన బంధువుతోబాటు, పురోహితుడూ, మాధవయ్య కూడా వున్నారు.

జమీందారు, తన బంధువు నుద్దేశించి మాట్లాడుతూ, “నవగ్రహ శాంతి హోమానికి పది కడవల ఆవు నెయ్యి కావాలని పురోహితులవారు చెప్పినప్పటికీ, మాధవయ్య తొమ్మిది కడవలతోనే సరిపెట్టాడు. మరొక కడవ మీ ఆరోగ్యానికి ఉపయోగపడిందని విన్నాను. చాలా సంతోషం. అయితే, ఇక్కడ నన్నొక సంశయం బాధిస్తున్నది. మీకు ఒక కడవ నెయ్యి ఇవ్వవలసి రావడంవల్ల, పురోహితులవారూ, మాధవయ్య ఇందులో ఏదో లాలూచీపడి వుంటారనీ, అందువల్ల దైవ కార్యం సక్రమంగా జరగలేదనీ నేను భావిస్తు

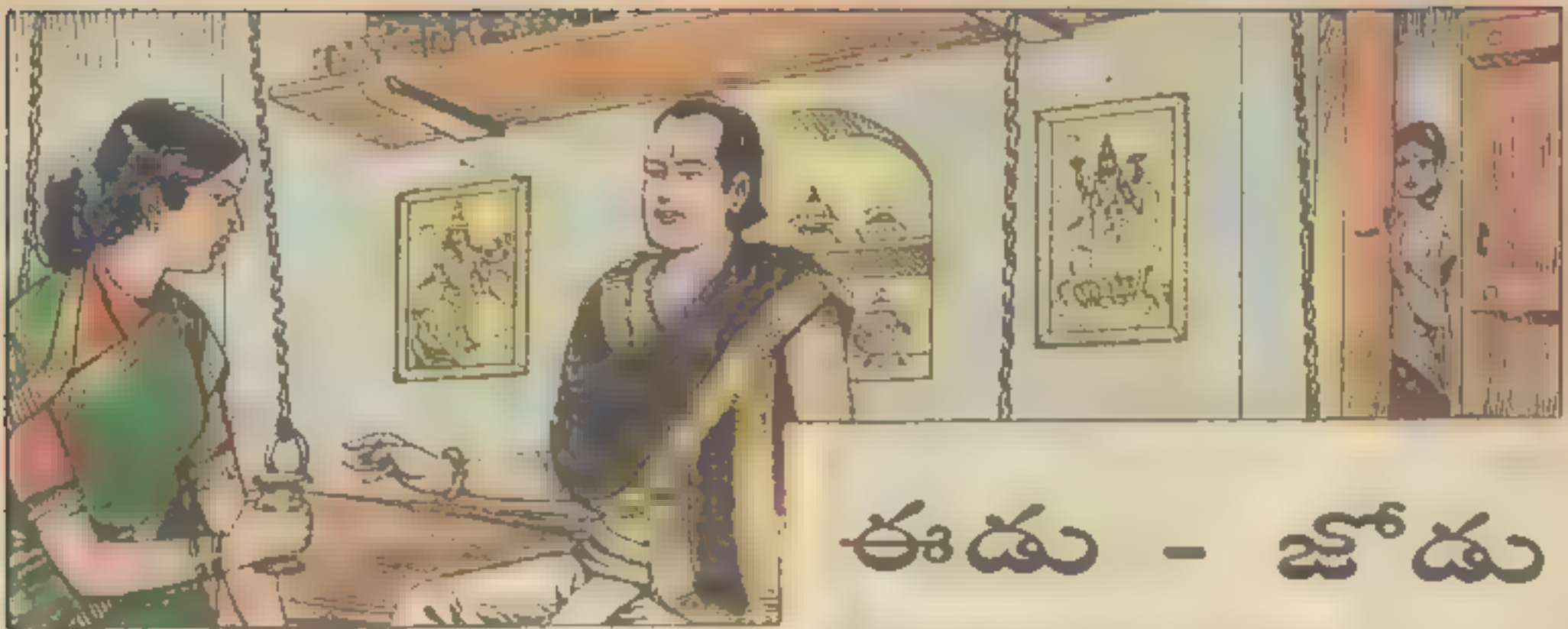
న్నాను. ఇందుకు మాధవయ్య అందరికన్నా ముందుగా సంజాయిషీ ఇచ్చుకోవాలి!” అన్నాడు.

అప్పుడు మాధవయ్య, జమీందారుకు చేతులు జోడించి, “వ్రభూ! ఆపదలో వున్న వారిని దేవుడే ఆదుకుంటాడన్న నమ్మకం కలవాడిని. పురోహితులవారు నవగ్రహ శాంతికి తొమ్మిది కడవల నెయ్యి చాలునని చెప్పిన తర్వాతే, నేను పదో కడవను తమ బంధువు గారికి ఇచ్చాను. ఇప్పుడు నేను పురోహితుల వారికి దానం చేసిన కడవ నెయ్యి, హోమం పూర్తయ్యాక నేను సంపాదించినది. ఆ నెయ్యిని వాళ్ళకూ వీళ్ళకూ చిల్లరగా అమ్మడం ఇష్టం లేక, దైవజ్ఞులూ, తమ ఆస్థాన పురోహితులూ అయినవారికి దానంగా ఇచ్చాను. ఇది నా ఆజ్ఞానం కావచ్చునేమోకాని, తమను కించపరచడం మాత్రం నా ఉద్దేశం కాదు!” అన్నాడు.

ఇదివిని సభలో అందరూ పెద్దగా నవ్వారు. జమీందారు కూడా నవ్వి, మాధవయ్యను మెచ్చుకున్నాడు.

ఈడు - జోడు

రంగపురంలో, దీక్షితులు అనే పెళ్ళిళ్ళ పేరయ్య వుండేవాడు. ఆయన మంచి మాటకారి. తన మాటకారితనంతో తిమ్మిని బమ్మిని చేయగల సమర్థుడు.

అదే ఊళ్ళో నివసించే రామప్ప పంతులు, తన కుమార్తె నీలాంబరికి పెళ్ళి చేయదలచు కున్నాడు. ఆయన అష్టాదశ పురాణాలనూ, శాస్త్రాలనూ ఔపాసన పట్టిన మహాపండితుడు. అయితే, అంతటి మేధావి కడుపున వుట్టిన నీలాంబరికి చదువబ్బలేదు. దానికి తోడు ఒక కన్ను మెల్ల. అయినా, తన కుమార్తెకు మంచి అందగాళ్ళే, విద్యావంతుళ్ళే, స్థితిపరుళ్ళే చూసి వివాహం చేయాలని రామప్ప పంతులు కోరిక. ఆ కారణంగా దీక్షితులుకు ఆ పని పురమాయించాడు.

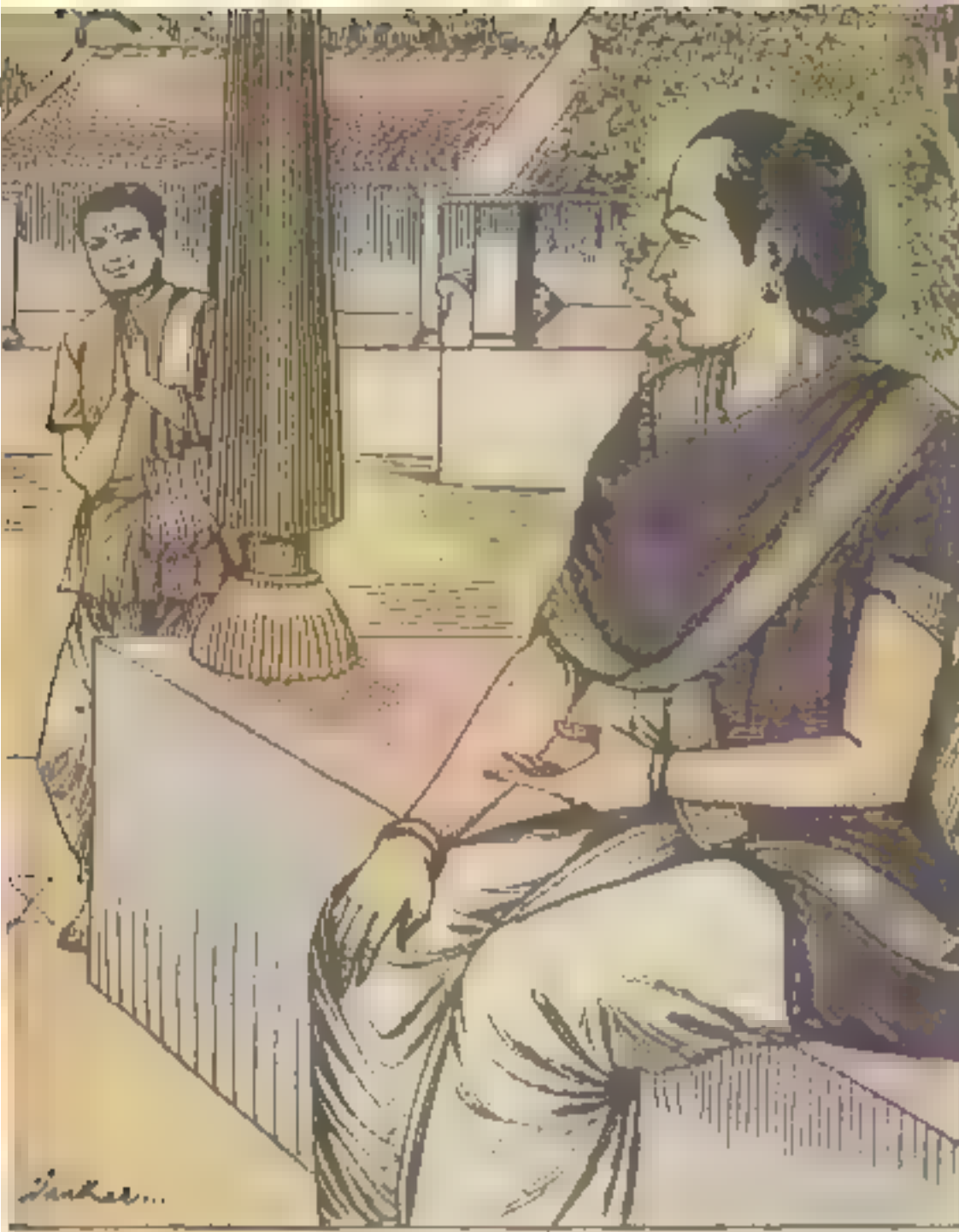
రామప్ప పంతులుకు ఉన్న ఊళ్ళో బంధు బలగానికేమీ కొదవ లేదు. వాళ్ళలో కొంత మంది ఆయనతో వియ్యమందడానికి ప్రయ

త్నించి విఫలులయ్యారు. వరుడిది సామాన్య మైన అందమనీ, సంపన్నుడు కాదనీ, చదువు తక్కువనీ — ఇలా ఏదో ఒక వంక చూపి, ఆయన ఆ సంబంధాలు తిరస్కరించాడు.

ఒకరోజు భార్య మహాలక్ష్మి, ఆయనతో, “మనస్తాపం కలిగించే సంగతయినా, నిజం చెప్పకోక తప్పదు — మన అమ్మాయికి అందచందాలు లేవు, చదువుసంధ్యలు లేవు. దీన్ని ఏ నలకూబరుడు వచ్చి చేసుకుంటాడు చెప్పండి. మా అన్నయ్య కొడుకు రాఘవుడు, మన అమ్మాయి పరస్పరం ఇష్టపడ్డారు. మీరు సరేనంటే, అమ్మాయి పెళ్ళి సమస్య తీరిపోతుంది,” అన్నది.

ఇందుకు రామప్పపంతులు కోపంగా, “ఆ రాఘవుడిలో ఏమిచూసి మన అమ్మాయి నిర్దాం అంటావు? వాడు మునసబుగారి రెండే కరాల పొలం కొలుకు దున్నుకుని బ్రతుకు తున్నాడు. వంచాంగ శ్రవణం కూడా చేయ

లేని దౌర్భాగ్యపు చదువు వాడిది. ఇక ఒడ్డు పొడుగు చూద్దామంటే, వెంపలిచెట్టుకు నిచ్చెన వేసే ఎత్తు. ఈ సంబంధానికి నేను ఒప్పుకోను,” అన్నాడు.

భర్తకు ఎదురుచెప్పే ధైర్యం లేక మహా లక్ష్మి పెరట్లోకి వెళ్ళిపోయింది.

కొద్దిరోజులు గడిచిపోయాయి. ఒకరోజు ఉదయం తమ ఇంటివైపు వస్తున్న దీక్షితుల మొహం వెలిగిపోతూండడం, రామప్పపంతులు గ్రహించాడు. మనిషి వాలకం చూస్తే, తన కుమార్తెకేదో మంచి సంబంధమే తెచ్చి నట్లుందనుకున్నాడు. ఆయన దీక్షితుల్ని సాదరంగా లోనికి ఆహ్వానించాడు. దీక్షితులు ఆరుగుమీద కూర్చుని, ఒకసారి గొంతు సవ

రించుకుని, “పంతులుగారూ! శివపురంలో మన నీలాంబరికి సరిజోడైన సంబంధం ఒకటుంది. వరుడు, తండ్రికి ఒక్కడే కొడుకు, పేరు శుక్రుదండీ, సార్థక నామధేయుడు!” అన్నాడు.

“సార్థకనామధేయుడంటున్నారు, ఇంతకూ ఒకటా? రెండా?” అన్నాడు రామప్ప పంతులు.

“ఒక్కటేమిటండీ? రెండూనూ! అంతే కాదు, పగలు శుక్రుడైతే, రాత్రి కురునాథుడు!” అన్నాడు దీక్షితులు.

“అబ్బాయి చదువు సంధ్యలు, సంగీత పరిజ్ఞానం గురించి తమరు పెదవి విప్పారు కాదు!” అన్నాడు రామప్ప పంతులు.

“ఇదుగో, ఆ విషయానికే వస్తున్నాను. రామాయణ, భారతాల్ని తిరగేసి చదవగల, అపర వాల్మీకి, కాళిదాసుల అంశ కదుటండీ, వరుడిది! ఇక అబ్బాయి సంగీత పరిజ్ఞానం చెప్పనలవి కాదు. వీణను మురళిలాగా వాయిస్తాడు. మురళిని ఊదుతుంటే మృదంగ ధ్వని వెలువడుతుంది,” అన్నాడు దీక్షితులు.

రామప్పపంతులు చిన్నగా నవ్వి, “మరి అబ్బాయి దేహదారుధ్యం గురించి, చలాకీ తనం గురించి కూడా కాస్త చెవిన వేయండి,” అని అడిగాడు.

“అయితే, వేయేల! ఒకే ఒక్క ఉదాహరణ యిస్తే, విషయం మీకు బోధపడుతుంది. వరుడి ఇంటి పెరడులో ఒక విరగకాసిన మునగచెట్టు వుంది. శాఖోపశాఖలుగా విస్తరిం

చిన ఆ వృక్షాన్ని అవలీలగా ఎక్కి చిటారు
కొమ్మలకు కూడా మర్కటంలాగా పాకి మునగ
కాయలు కోస్తాడండీ!” అన్నాడు దీక్షితులు.

“బావుంది. అబ్బాయి భూ వసతి గురించి
చెప్పండి,” అన్నాడు రామప్పవంతులు.

ఇంటిలో నుంచి చూస్తే పగలు సూర్యుడు,
రాత్రివేళ చంద్రుడు, నక్షత్రాలు కనిపించే
ఉన్నతస్థితిలో వున్నాడు, మీకాబోయే అల్లుడు!”
అన్నాడు మందహాసంతో దీక్షితులు.

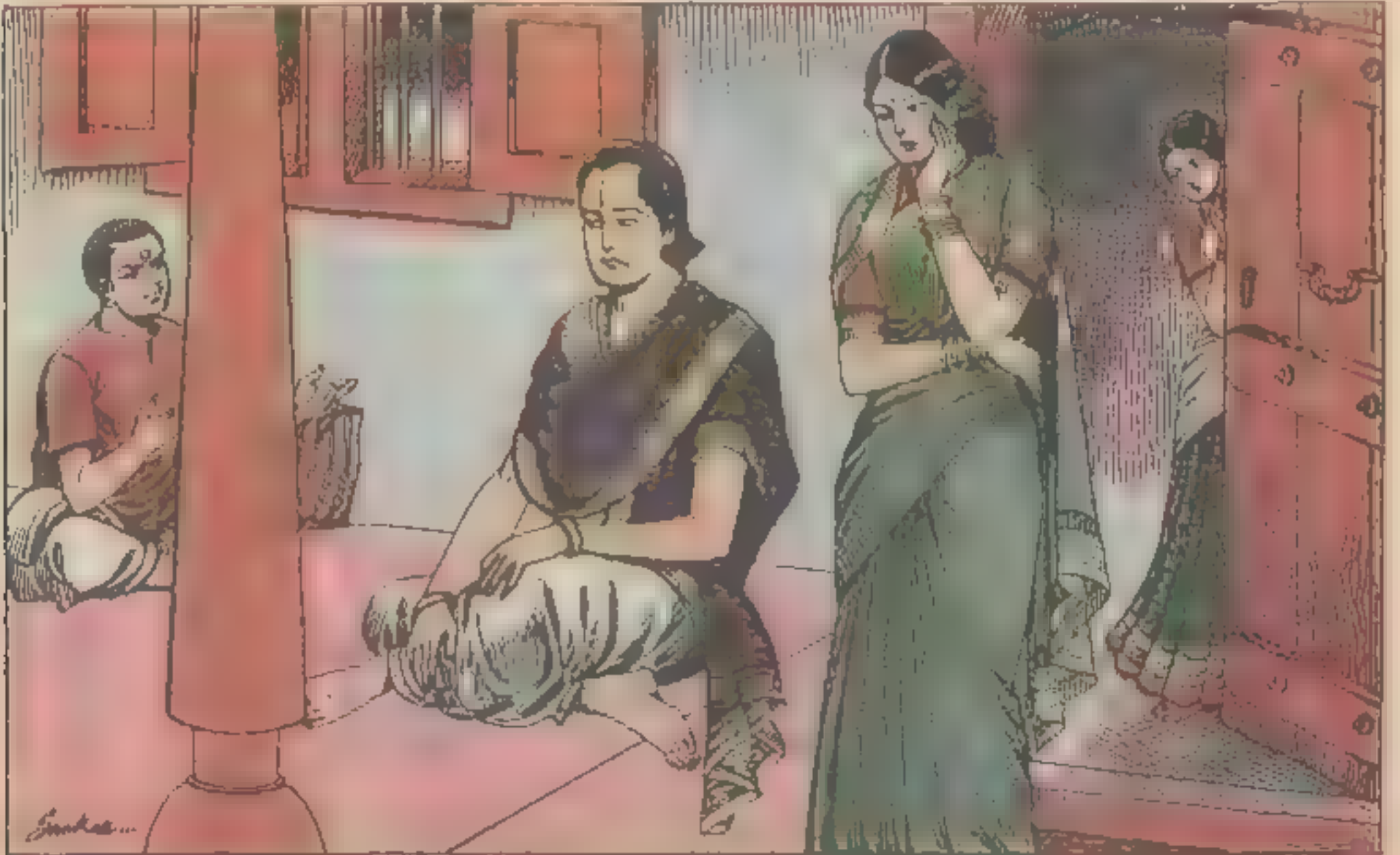
ఇదివిని రామప్ప వంతులు మౌనంగా
వుండడంతో దీక్షితులు, “రెండు మూడు
రోజుల్లో పెళ్ళిచూపులకు ఏర్పాటు చేయమం
టారా?” అని అడిగాడు.

రామప్ప వంతులు చిరుకోపంగా, “అక్క
రేడు, అమ్మాయిని రాఘవుడికిచ్చి వివాహం

జరిపించాలని, ఈ క్షణమే నిర్ణయం తీసు
కున్నాను,” అన్నాడు.

“శుభం!” అంటూ దీక్షితులు అక్కడినుంచి
వెళ్ళిపోయాడు. మహాలక్ష్మి, భర్తవైపు ఆయో
మయంగా చూసింది. రాఘవుడితో కూతురు
పెళ్ళి జరిపించాలని, భర్త నిర్ణయం తీసు
కున్నందుకు ఆనందంగా వున్నా, వరుణ్ణి
చూడకుండానే శుక్రుడి సంబంధం ఎందుకు
వద్దన్నాడో, ఆమెకు అంతుబట్టలేదు.

భార్య వాలకం చూసి సంగతి గ్రహించిన
రామప్ప వంతులు, “చూడు మహాలక్ష్మీ! ఆ
దీక్షితులు ఒట్టి మాటకారి. ఆయన తన వాళ్ళా
తుర్యంతో, నన్ను మెప్పించాలని చూశాడు;
సాధ్యం కాక వెళ్ళిపోయాడు. మా సంభాషణ
సారాంశం చెబుతా విను, అని ఇలా చెప్పాడు:

వరుడి పేరు శుక్రుడట! సార్థకనామధేయుడట. అంటే, రాక్షసగురువు శుక్రాచార్యుడిలా ఒంటికన్ను వాడన్న మాట! శుక్రాచార్యుడి రెండో అవలక్షణం మధుపానం చేయడం. అది కూడా వరుడికుందని చెప్పాడు. పగలు శుక్రుడైతే, రాత్రివేళ కురునాథుడన్నాడు. అంటే, రాత్రివేళ బయటికి రాడు. ధృతరాష్ట్రుడిలా రెండు కళ్ళూ కనిపించకపోవడమే, అందుకు కారణం.

ఈ శుక్రుడి చదువు సంధ్యల గురించి చెబుతూ - రామాయణ, భారతాల్ని తిరగేసి చదవగల ప్రజ్ఞావంతుడని చెప్పాడు. ఆ ఆలు రానివాడేగదా పుస్తకాన్ని తిరగేసి చదివే మూర్ఖుడు. వాల్మీకి, కాళిదాసులు కూడా ఒకప్పుడు అక్షర జ్ఞానం లేనివాళ్ళే! అందుకే దీక్షితులు తెలివిగా, వరుడు శుక్రుణ్ణి వారితో పోల్చాడు.

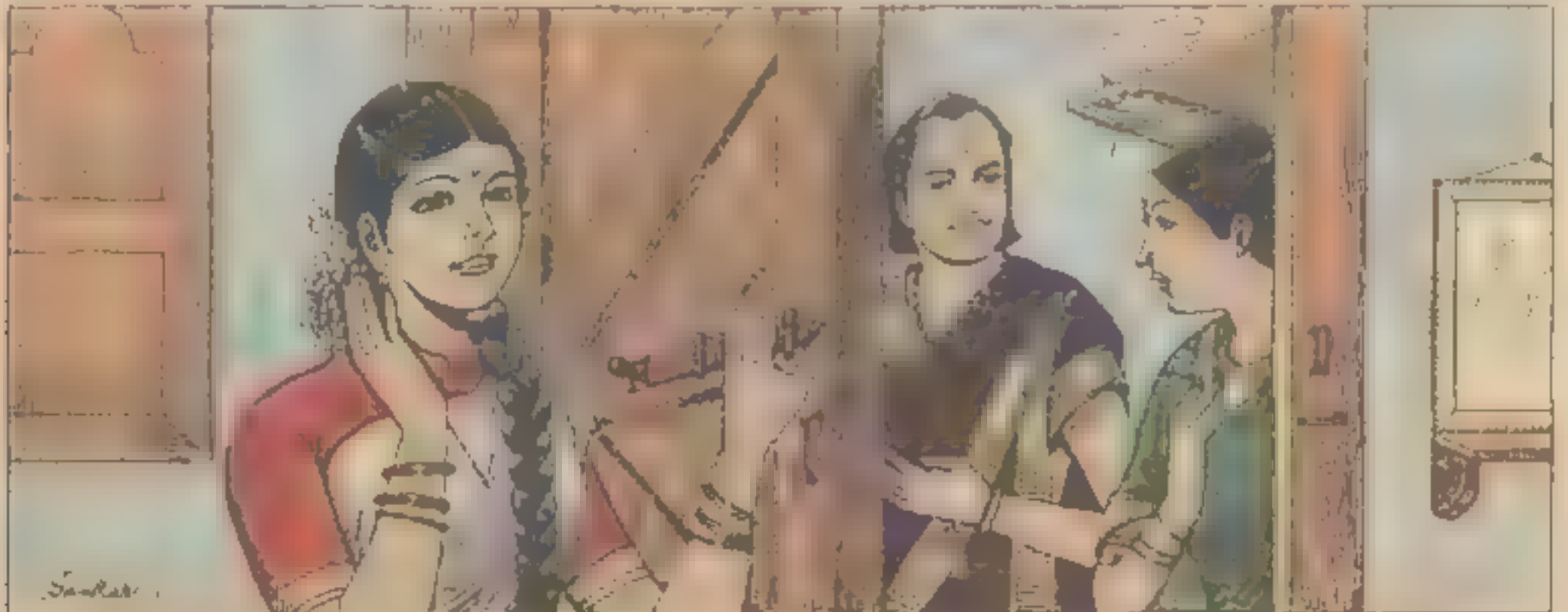
తర్వాత వాడి సంగీత పరిజ్ఞానం గురించి ప్రస్తావిస్తూ, వీణను మురళిలాగా, మురళిని మృదంగంలాగా వాయిస్తాడని చెప్పాడు. ఒక వాయిద్యాన్ని మరో వాయిద్యంలాగా, ఎవరూ

వాయించలేరు. వరుడికి సంగీతంలో, సరిగమలు కూడా రావని చెప్పడానికి, దీక్షితులు అలా అన్నాడు.

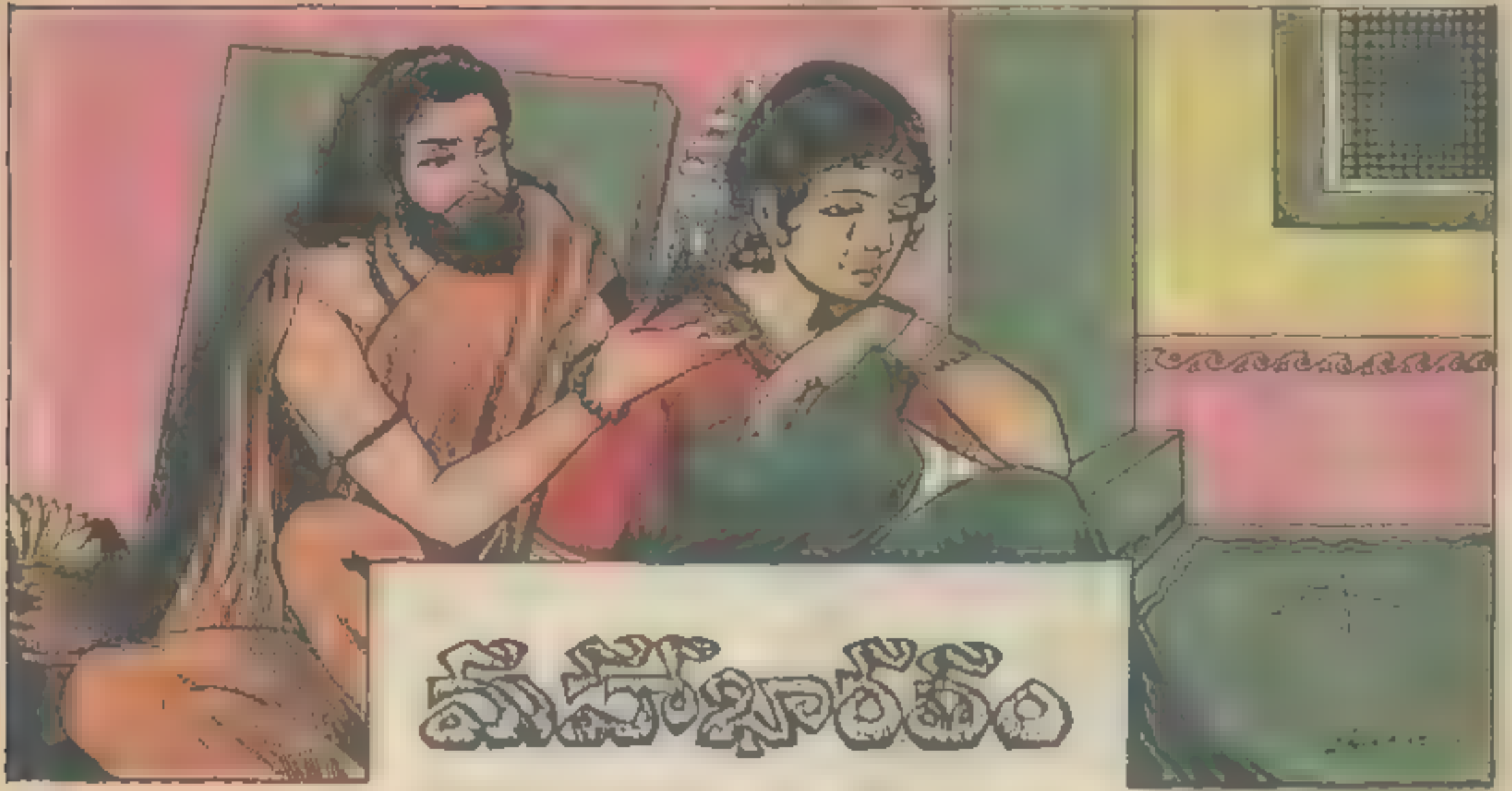
ఇక ఇంట్లో నుంచి పగటిపూట సూర్యుడు, రాత్రివేళ చుక్కలు, చంద్రుడు ఎప్పుడు కనిపిస్తాయి? ఇంటి పైకప్పుకు కంతలున్నప్పుడు. అంటే, వరుడు ఒక పూరిగుడిసెలో నివసిస్తాడనీ, ఆ గుడిసె కప్పు కూడా కంతలమయమనీ భావం!

రామప్ప పంతులు, భార్యకు విషయం ఇలా వివరించి, “మహాలక్ష్మీ! తెలిసిందే అయినా, దూరపు కొండలు నునుపని ఇప్పటికీ అనుభవపూర్వకంగా తెలుసుకున్నాను. రాఘవుడు మన నీలాంబరికి సరిజోడవుతాడు. పైగా వాళ్ళు వరస్సరం ఇష్టపడ్డారని నువ్వు చెబుతున్నావు. ఇక నా అభ్యంతరం మాత్రం దేనికి?” అన్నాడు.

అంతవరకూ తలుపు చాటున నిలబడి, తల్లి దండ్రుల సంభాషణ వింటున్న నీలాంబరి సెగ్గుతో రోపలి గదిలోకి సంతోషంగా పరుగు తీసింది.

దేవదాసిత్వం

ద్వారకలోవారందరూ అంతర్వీపంలో మహా త్వవం చూడబోవడం వల్ల అర్జునుడు సుభద్రను నిరాటంకంగా పెళ్ళాడటానికి అవకాశం ఏర్పడింది.

అందుకని అర్జునుడు తనకు సేవలు చేస్తున్న సుభద్రతో, "తండ్రిగాని, అన్నగాని కన్యాదానం చేయగా అగ్నిసాక్షికంగా జరిగేదే వివాహం. కాని మనం అలా పెళ్ళాడటానికి ఇప్పుడు అవకాశం లేదు. అయితే, ప్రేయసీ ప్రయులుగా ఈ రాత్రి గాంధర్వవివాహం చేసుకోవచ్చు. అది క్షత్రియ ధర్మమే. అందు చేత మనం గాంధర్వవివాహం చేసుకోవటం గురించి నీ ఉద్దేశమేమిటి?" అన్నాడు. దీనికి సుభద్ర జవాబు చెప్పక, తన అన్న అయిన కృష్ణుణ్ణి తలచుకుంటూ, కంట తడిపెట్టింది.

అర్జునుడి కోరిక తీరేటట్టు కనబడలేదు. అతను ఇంద్రుణ్ణి స్మరించాడు. దాని ఫలితంగా ఆ రాత్రి ఇంద్రుడు తన భార్య అయిన శచీ దేవిని, అరుంధతినీ, నారదుణ్ణి, వసిష్ఠుణ్ణి, మరికొందరు దేవఋషులనూ, అప్పరసలనూ వెంటబెట్టుకుని, అర్జునుడున్నచోటికి వచ్చాడు.

అదే సమయానికి కృష్ణుడు, అంతర్వీపంలో బలరాముడు మొదలైన వాళ్ళు నిద్రలో ఉండగా, అక్రూరుణ్ణి, సాత్యకినీ, గదుణ్ణి వెంట బెట్టుకుని అక్కడికి చేరాడు. అతని వెంట దేవకిదేవీ, రుక్మిణీ కూడా వచ్చారు.

ఇంద్రుడు కృష్ణుణ్ణి కుశల ప్రశ్నలు చేసి, "నా కొడుకైన అర్జునుడికి, నీ చెల్లెలైన సుభద్ర నిచ్చి వివాహం చేయవలసింది," అని లాంఛనంగా అడిగాడు.

వులు అంతర్వీపానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయేటప్పుడు కృష్ణుడు అర్జునుడితో, “అర్జునా, నువ్వు ఇక్కడ ఇరవై రెండురోజులుండు. తరవాత ఈ రథం ఎక్కి సుభద్రతో సహా ఇంద్రప్రస్థానికి వెళ్ళిపో,” అంటూ, సైన్య, సుగ్రీవ, మేఘపుష్ప, వలాహకాలనే నాలుగు గుర్రాలు గల రథాన్ని చూపాడు.

కృష్ణుడు చెప్పినట్టే అర్జునుడు ఇరవై రెండు రోజులూ ద్వారకలో గడిపి, “నా చాతుర్మాస్యవ్రతం ముగిసింది. బ్రాహ్మణ సమారాధన చేస్తాను. ఏర్పాట్లు చేయించు,” అని సుభద్రతో అన్నాడు.

ఆ తతంగం ముగిసింది. కృష్ణుడి రథాన్ని ఆయుధాలతో సహా నిర్ధం చేయించమని అర్జునుడు సుభద్రను అడిగాడు. ఆమె అలాగే చేసింది. అర్జునుడు సుభద్రనూ, ఆమె చెలికత్తెలనూ రథంలో ఎక్కించుకుని, అతి వేగంగా ఇంద్రప్రస్థం వెళ్ళే మార్గాన బయలుదేరాడు.

ఇది యాదవుల కంటపడింది. “ఇదేమిటి? ఈయన సుభద్రను అపహరించుకుపోతున్నాడు. అర్జునా, సుభద్రను విడిపించండి!” అంటూ కొందరు యాదవశూరులు అర్జునుడి పైన బాణాలు వేస్తూ వెంటబడ్డారు. అర్జునుడు వారిని తన బాణాలతో కొట్టి, తప్పించుకుని, రథాన్ని రైవతకాద్రి దాటించాడు.

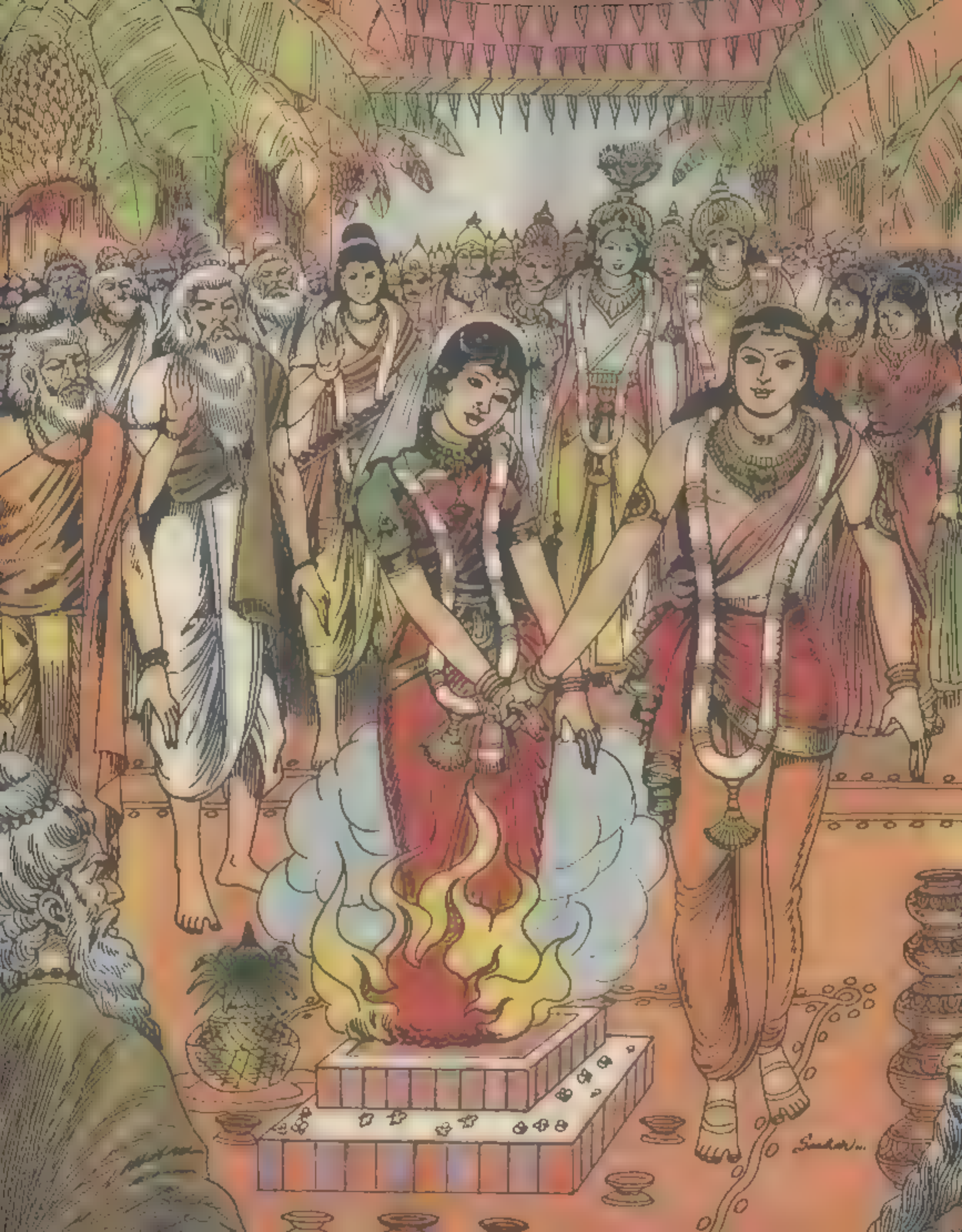
ఈ వార్త అంతర్వీపం చేరింది. అర్జునుడే సుభద్రను ఎత్తుకుపోతున్నాడని తెలిపింది. అక్కడ ఉన్న యాదవ వీరులు, అర్జునుడి

“అంతకన్న మాకు కావలసిందేమిటి?” అన్నారు యాదవులు. కృష్ణుడు ఇంద్రుడికి తన నమ్మతి తెలిపాడు.

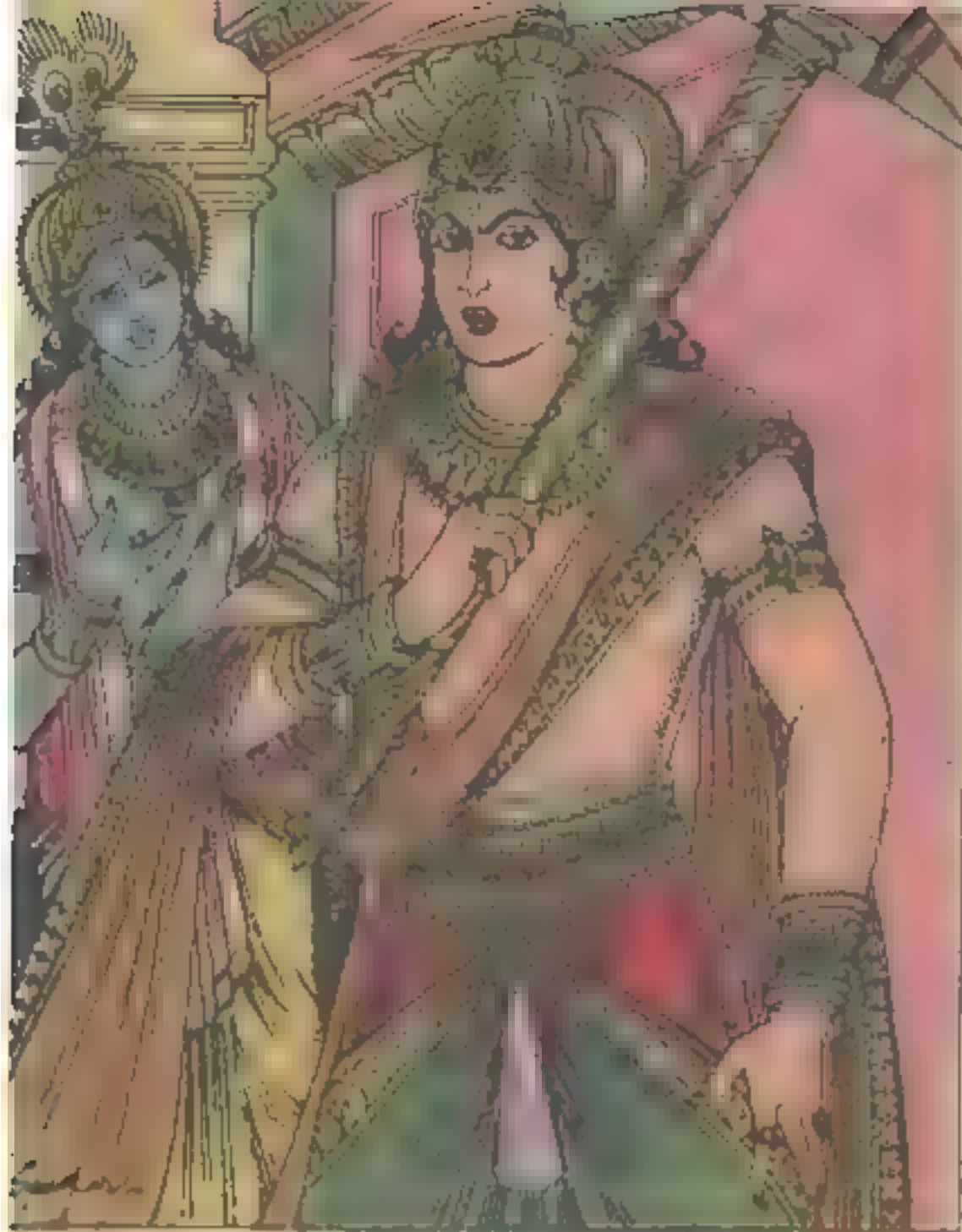
ఇంద్రుడు అర్జునుడి చేత మంగళస్నానం చేయించి, దివ్యమైన పూలదండలతోనూ, బట్టలతోనూ, ఆభరణాలతోనూ అలంకరించి వివాహమంటపానికి తెచ్చాడు.

ఈలోపుగా అరుంధతీ, శచీ, దేవకీ, రుక్మిణీ కూడా సుభద్రకు స్నానం చేయించి, వెలలేని ఆభరణాలతో అలంకరించి తెచ్చి, అర్జునుడి పక్కన కూర్చోబెట్టారు. దిక్పాలకుల సమక్షంలో, నారద వసిష్టాదులు సదస్యులుగా సుభద్రా ధ్వునుల వివాహం శాస్త్రోక్తంగా జరిగింది. దేవతలు తమ లోకానికి వెళ్ళిపోయారు. యాద

వెనక సేనను వంపి, అతన్ని ఓడించి, సుభద్రను తీసుకువద్దామన్నారు.

బలరాముడు వారిని వారించి, కృష్ణుడితో, “అర్జునుడు ఎంత ద్రోహం చేశాడో చూశావా? నువ్వేమీ మాట్లాడవేం? ఈ అవమానం కన్న చావు మేలు. నువ్వు సరేనంటే, నేను వెళ్ళి భూమిమీద కౌరవవంశం లేకుండా చేసి వస్తాను!” అని కటువుగా మాట్లాడాడు.

ఆ మాటకు కృష్ణుడు బలరాముడితో, “అర్జునుడు మనకిప్పుడు చేసిన మహాపచార మేమిటి? మనం సుభద్రకు అంతకన్న మంచి భర్తను ఎక్కడినుంచి తెస్తాం? రాక్షస వివాహం ధర్మవిరుద్ధం కాదుగదా! మీరంతా వెళ్ళి అతన్ని యుద్ధంలో ఓడిస్తారా? అది ఇంద్రుడికి కూడా

సాధ్యం కాదు. యుద్ధం చేసి అర్జునుడి చేతిలో ఓడి అపకీర్తి తెచ్చుకోవటమో, అతనితో రాజీపడి, మంచిగా సంబంధం కలుపుకోవటమో ఆలోచించండి. రెండవ పద్ధతే అన్ని విధాలా మేలు,” అని చెప్పాడు.

కృష్ణుడిసలహాను యాదవులందరూ మెచ్చుకున్నారు. అర్జునుడు సుభద్రతో సహా ఇంద్రప్రస్థం చేరి, తల్లికి, అన్నలకూ నమస్కరించి, ద్రౌపది అంతఃపురానికి వెళ్ళాడు. ద్రౌపది అతన్ని చూసి, “సుభద్రతో సరసాలాడుతూ ద్వారక లోనే వుండక ఇక్కడికెందుకు వచ్చావు? అసలే రాజులు నూతన ప్రియులు. అదీగాక, ఎంత దృఢమైన బంధాలైనా పాతపడిపోతే తెగిపోతాయి. ప్రేమలు చిరకాలం ఉండవు,” అని ఈర్ష్యగా మాట్లాడింది. ఆమెను అర్జునుడు తగినవిధంగా ఓదార్చాడు.

అర్జునుడి సైగ గ్రహించి సుభద్ర కుంతి దేవికి, ద్రౌపదికి నమస్కారం చేసింది. ద్రౌపది ఆమెను కౌగిలించుకుని ఆశీర్వదించింది.

ఇంద్రప్రస్థంలో అందరూ సుఖంగా ఉండగా, కృష్ణుడు, బలరాముణ్ణి, అక్రూరుణ్ణి, ఉద్ధవుణ్ణి, సాత్యకి, కృతవర్మా, సాంబుడూ, ప్రద్యుమ్నుడూ మొదలుగా గల యాదవప్రముఖులనూ వెంటబెట్టుకుని, సుభద్రకు సారె తెచ్చాడు. ఈ సంగతి తెలియగానే ధర్మరాజు తన నలుగురు తమ్ములనూ ఎదురు పంపాడు. యాదవులు వైభవంగా ఇంద్రప్రస్థ నగరం ప్రవేశించారు.

యాదవులు తెచ్చిన వేలాది ఏనుగులనూ, రథాలనూ, గుర్రాలనూ, పాడి ఆవులనూ, కనకాభరణాలనూ స్వీకరించి, వచ్చిన వారందరికీ ఎదురు కానుకలిచ్చి, వారిని కొంతకాలం అతిథులుగా వుంచుకున్నాడు ధర్మరాజు. తరవాత కృష్ణుడు తప్ప మిగిలిన యాదవులందరూ ద్వారకకు తిరిగి వెళ్ళిపోయారు.

(కాలక్రమాన సుభద్రకు అర్జునుడి వల్ల ఒక కొడుకు కలిగాడు. అతనికి అభిమన్యుడు అని పేరు పెట్టారు. అభిమన్యుడంటే భయం లేనివాడనీ, కోపం గలవాడనీ అర్థం. ద్రౌపది పాండవులయిదుగురికీ అయిదుగురు కొడుకులను కన్నది. ప్రతివిందుడూ, సుతసోముడూ, శ్రుతసోముడూ, శతానీకుడూ, శ్రుతసేనుడూ అని ఉపపాండవుల పేర్లు. వీరందరికీ అర్జునుడే ధనుర్విద్య నేర్పాడు. విలువిద్యలో అర్జునుడంత వాడనిపించుకున్న వాడు అభిమన్యుడు.)

కృష్ణుడు ఇంద్రప్రస్థంలో ఉండగా ఒక భయంకరమైన వేసవి వచ్చింది. అరణ్యాలు అంటుకుని, వాటిమీదుగా వేడిగాడ్పులు వీచాయి. నదులు ఎండిపోయాయి. వడమటి వడగాలికి ప్రాణికోటి తల్లడిల్లిపోయింది.

ఆ వేసవిలో అర్జునుడు కృష్ణుడితో, “ఈ వేసవి దుర్భరంగా వుంది. ఈ సమయంలో యమునా తీరాన గల పర్వతారణ్యాలలో వేటాడుతూ, ఇళ్ళు కట్టుకుని చల్లగా కాలక్షేపం చేస్తే ఎంతో సుఖంగా ఉంటుంది,” అన్నాడు.

కృష్ణుడు నిజమేనన్నాడు. కృష్ణార్జునులూ, కొందరు స్నేహితులూ, పరివారమూ బయలుదేరి చల్లని అరణ్య ప్రాంతంలో విడిసి, అక్కడ సుఖంగా సంచరించసాగారు. ఒకనాడు వాళ్ళు ఖాండవవన సమీపంలో చందనపు చెట్ల కొమ్మల నీడన పొదరిళ్ళలో కూర్చుని సుఖంగా భోజనాలు చేశారు. కృష్ణార్జునుల వెంట ద్రౌపది సుభద్రలు కూడా ఉన్నారు. అందరూ శరీరాలకు చందనం పూసుకుని, పూలమాలలు ధరించి ఉన్నారు. అందరూ సంతోషంగా కథలూ, కబుర్లూ చెప్పుకుంటున్నారు.

ఆ సమయంలో ఒక ముసలి బ్రాహ్మణుడు వారివద్దకు వచ్చాడు. అతను చాలా ఎత్తున్నాడు. అతని శరీరం కాంతివంతంగా ఉన్నది.

నారబట్టలు కట్టి, జడలు ధరించి ఉన్నాడు. అతని మీసాలు గోరోజున వర్ణంగా ఉన్నాయి. అతను వారితో, “అయ్యా, నేను భోజన ప్రియుణ్ణి. మంచి జీర్ణశక్తి గలవాణ్ణి. నాకు ఇష్టమైన ఆహారం మీరు పెట్టినట్టయితే తింటాను. తిని తృప్తి చెందుతాను,” అన్నాడు.

ఈ మాటకు కృష్ణార్జునులు, “బ్రాహ్మణుడా, నీకు ఎలాంటి ఆహారం కావాలో కోరుకో,” అన్నారు.

“నేను అగ్నిహోత్రుణ్ణి. నాకు వేరే ఆహారం అవసరం లేదు. ఈ ఖాండవ వనాన్ని భక్షించాలని నా కోరిక. ఎన్నోసార్లు ప్రయత్నించాను. కాని ఇంద్రుడు ధారాపాతంగా వర్షం కురిపించి నా ప్రయత్నాలకు విఘ్నం కలిగిస్తూ వస్తున్నాడు.

తక్షకుడు మొదలైన సర్పాల సహాయంతో ఈ వనాన్ని ఎల్లప్పుడూ కాపాడుతున్నాడు. మీవంటి మహాశూరులు సహాయపడితేగాని, నా ప్రయత్నం ఫలించదు. అందుచేత మీరు సహాయపడండి,” అని ఆ బ్రాహ్మణుడు అన్నాడు.

అగ్నిహోత్రుడు ఖాండవవనాన్ని దహించటానికి ప్రయత్నించాడంటే, దానికి కారణం ఉన్నది.

పూర్వం శ్వేతకి అనే రాజు ఒకడుండేవాడు. అతను విడవకుండా యజ్ఞాలు చేస్తూండేవాడు. ఒకసారి అతను అతి దీర్ఘమైన యాగం ఒకటి చేశాడు. అందులో శ్వేతకికి సహాయం చేసిన బ్రాహ్మణులకు పొగ మూలాన కంటి జబ్బులు వచ్చాయి. శ్వేతకి వారి స్థానంలో ఇతర బ్రాహ్మణులను తెచ్చి యాగం పూర్తి చేశాడు.

కాని శ్వేతకి మరొకసారి యాగం ప్రారంభించదలిస్తే ఎవరూ రానన్నారు. రాజు ఎంత ప్రాధేయపడినా వారు ఒప్పుకోక, “నువ్వు చేసే యాగాలకు ఋత్విక్కుగా పనిచెయ్యటం మహాశివుడికి మాత్రమే సాధ్యమవుతుంది,” అన్నారు.

శ్వేతకి కైలాసానికి వెళ్ళి శివుణ్ణి గురించి తవన్ను చేశాడు. శివుడు ప్రత్యక్షమయ్యాడు.

“దేవా, నా యాగానికి నువ్వే యాజకుడివిగా ఉండు,” అని శ్వేతకి శివుణ్ణి ప్రార్థించాడు.

“యాజకులుగా వుండే పని బ్రాహ్మణులది. అయినా, పన్నెండేళ్ళపాటు అగ్నిని అర్చించా వంటే నీ కోరిక తీరుతుంది,” అంటూ శివుడు అంతర్ధానమయ్యాడు.

శ్వేతకి శివుడు చెప్పిన ప్రకారం పన్నెండేళ్ళ పాటు అగ్నికి నేతులు ఆహుతి పోసి, తిరిగి శివుడి వద్దకు వచ్చాడు.

శివుడు శ్వేతకితో, “యాజకుడు బ్రాహ్మ ణుడే కావాలని చెప్పాను గద. అందుచేత నేను పనికిరాను. కాని నా అంశన జన్మించిన దుర్వానుణ్ణి యాజకుడుగా పంపిస్తాను. యజ్ఞా నికి అవసరమైన ఏర్పాట్లు చేసుకో,” అన్నాడు.

శ్వేతకి అన్ని ఏర్పాట్లూ చేసుకున్నాడు. శివుడు దుర్వానుణ్ణి యజ్ఞం చేయించమని పంపాడు. దుర్వానుడు యజ్ఞం జరిపించి, దక్షిణ తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

చివరకు జరిగిందేమంటే అగ్నిహోత్రుడికి, నెయ్యి తగతాగి, అజీర్తి రోగం వట్టుకున్నది. అతని తేజస్సు క్షీణించింది. అతను బ్రహ్మ వద్దకు వెళ్ళి, తన అజీర్ణం పోయ్యే మార్గం చెప్పమన్నాడు.

బ్రహ్మ అగ్నిని చూసి నవ్వి, “అంతులేని నెయ్యి తాగి, అజీర్తి తెచ్చుకున్నావు. ఖాండవ వనాన్ని దహించినట్టయితే నీ వ్యాధి నయమై, నీ తేజస్సు నీకు తిరిగివస్తుంది. ఖాండవ వనంలో అనేక రకాల ప్రాణులూ, దివ్య ఓషధులూ, వనస్పతులూ, మహావృక్షాలూ ఉన్నాయి. అవి నీ వ్యాధి నివారణ చేస్తాయి,” అన్నాడు.

అగ్ని బ్రహ్మ మాట విని ఖాండవవనంలో ప్రవేశించి, దాన్ని దహించటం మొదలుపెట్టాడు. కాని వెంటనే ఏనుగు తొండాలంత ధారలతో వాన వచ్చింది. ఆ వనంలో ఉండే ఏనుగులూ, పాములూ కూడా నోళ్ళతో నీరు తెచ్చి అగ్నిహోత్రుడి మీద పోశాయి. అతని యత్నం విఫలమయింది.

అగ్ని ఖాండవవనాన్ని దహించటానికి ఏడు సార్లు ప్రయత్నించాడు. అతని ఏడు ప్రయత్నాలూ విఫలమయ్యాయి. అగ్ని బ్రహ్మ వద్దకు తిరిగిపోయి, తాను ఖాండవవనాన్ని దహించ లేకపోయాననీ, తన రోగం ఇంకా అలాగే ఉన్నదనీ తెలిపాడు.

వార్తలలో బాలలు

పాఠ్యపుస్తకంలో చోటు

మహాపురుషుల బాల్యానికి సంబంధించిన విశేషాలను పాఠ్యగ్రంథాలలో చేర్చడం మామూలు విషయమే. పసిపిల్లలకు ఉత్తేజం కలిగించి, మహనీయుల అడుగు జాడలలో వాళ్ళు నడిచేలా చేయడానికి ఈ పాఠాలు దోహదం చేస్తాయి. అయితే, మద్రాసులోని ఒక పాఠశాలలో చదవుకుంటూన్న కేరళకు చెందిన బి.రాజీష్ అనే పదకొండేళ్ళ

కుర్రాణ్ణి గురించిన విశేషాలను ఛాయాచిత్రంతో సహా ఆరవ తరగతి మలయాళ వాచకంలో ప్రచురించింది తమిళనాడు పాఠ్యగ్రంథాల కమిటీ. బి. రాజీష్ కరాటే ఛాంపియన్. గత సంవత్సరం కెనడాలోని లీథ్ బ్రిడ్జ్ లో పదిహేనేళ్ళలోపు

పిల్లలకు జరిగిన అంతర్జాతీయ కరాటే ఛాంపియన్ షిప్ పోటీలలో బంగారుపతకం సాధించాడు. 1993వ సం॥ జంషెడ్ పూర్ లో జరిగిన నేషనల్ ఛాంపియన్ షిప్ పోటీలలోనూ, 1995వ సం॥ లో జబల్ పూర్ లో జరిగిన ఛాంపియన్ షిప్ పోటీలలోనూ బంగారు పతకాలు సాధించాడు. బడిలో చేరడానికి ముందే అతడు కరాటే నేర్చుకోవడం ప్రారంభించాడు. బడిలో చేరాక, చదువు పొడవకుండా రోజూ నాలుగుగంటలసేపు కరాటే అభ్యసించేవాడు. ఎనిమిదేళ్ళలో బ్లాక్ బెల్ట్ సాధించాడు. రాజీష్ కెనడా నుంచి తిరిగి వచ్చినప్పుడు ముఖ్యమంత్రి స్వయంగా వెళ్ళి స్వాగతం పలికి ఏం కావాలో కోరుకోమంటే — కరాటే ప్రాక్టీస్ చేయడానికి చాలినంత స్థలం కావాలన్నాడు రాజీష్. ఇరవై సెంట్లు స్థలం మంజూరు చేయగలమని ముఖ్యమంత్రి మాట ఇచ్చారు.

చిత్రకారుడు — నటుడు

కేరళకు చెందిన మరొక విద్యార్థి నితిన్ కె. డేవిడ్.

వయసుపన్నెండేళ్ళు. అతని పేర్లు 'గిన్నిస్ బుక్ ఆఫ్ రికార్డ్స్'లో నమోదు చేయడానికి సిఫార్సు చేయబడింది. ఇంతవరకు 35,000 చిత్రాలు చిత్రించి అతడు సరికొత్త రికార్డు సృష్టించాడు. అతి పెన్న వయసు నుంచే పెన్సిల్ తో బొమ్మలు గీయడం ప్రారంభించాడు. పెన్సిల్ పేనా అయింది. పేనా బ్రష్ అయింది. అతడు బొమ్మలు గీయడానికి వాటర్ కలర్స్, ఆయిల్ కలర్స్ రెండూ వాడతాడు. కంప్యూటర్ సహాయంతో కూడా అతడు కొన్ని చిత్రాలు రూపొందించాడు. సినిమాలో నటించడానికి 'బాల నటులు కావాలి' అన్న ప్రకటనను చూసి, దరఖాస్తు పంపి అందులో ఎంపికయ్యాడు. డేవిడ్ నటించిన మలయాళ చిత్రం ఇటీవల విడుదల అయింది.

బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి

బెంగళూరుకు చెందిన 'సెంటర్ స్టేజ్' అనే సంస్థ, మద్రాసులోని ఒక పాఠశాలలో పదకొండవ తరగతి చదువుతున్న ఎన్. ఆరావముదన్ అనే విద్యార్థి బహుముఖ ప్రజ్ఞను గుర్తించి 'ఈ యేడు బాలుడి'గా అవార్డు నిచ్చి, సత్కరించింది. అతడి ఉన్నత విద్యకు ఉపకారవేతనం రూపంలో లక్ష రూపాయలు అందజేస్తుంది. ఆరావముదన్ చదువుతోపాటు వ్యాసరచన, క్విజ్, చిత్రలేఖనం, మృదంగం వాయింపడం వ్యక్తిత్వ పరీక్షలు మొదలైన వాటిలో మొదటివాడుగా వచ్చాడు. అతను చదువుతున్న పాఠశాలలో తొమ్మిదవ తరగతి చదువుతున్న కౌశిక్ జయరామన్ 'ఈయేటి వర్ణమాన విద్యార్థి'గా పదివేల రూపాయల బహుమతి అందుకున్నాడు.

బాడిత చెట్లు

మన దేశమంతటా వ్యాపించి ఉన్నప్పటికీ బాడితచెట్లు బీహారు, బెంగాలు ప్రాంతాలలోనూ, సముద్రతీరఅరణ్యాలలోనూ విరివిగా కనిపిస్తాయి. వృక్ష శాస్త్రంలో దీనిని 'ఎరిత్రీనా ఇండికా' అని అంటారు. ఇండియాకు చెందిన ఎర్రపూల చెట్టు అని ఇది సూచిస్తుంది. వీటి పువ్వులు ఎర్రగా, పొడవుగా, మూసుకుని ఉంటాయి. పెద్ద ఆకులు మూడు ఉపదళాలు కలిగి ఉంటాయి. కొన్ని ప్రాంతాలలో ఈ ఉపదళాలను బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వర రూపాలనీ, మన దేశంలో కొందరు క్రైస్తవులు వీటిని పిత, కుమారుడు, పరిశుద్ధాత్ముగా - అంటే దైవస్వరూపంగా భావిస్తారు. ఆకులు తొడిమల వద్ద ఒకదానికొకటి ఎదురెదురుగా వుంటాయి.

ఆకులు గుబురుగా గల ఈ చెట్లు పదిహేను మీటర్ల ఎత్తు వరకు పెరుగుతాయి. ఉద్యాన వనాలలోనూ, బాటకిరువైపులా వీటిని అలంకార వృక్షాలుగానూ, నీడ కోసమూ నాటి పెంచుతారు. ఈ చెట్ల వేళ్ళు భూమిని నత్రజనితో నింపి సారవంతం చేస్తాయి. కాబట్టి, వీటి తోటల మధ్య అక్కడక్కడా వీటిని నాటి పెంచుతారు.

కొమ్మలలో కొంకె తిరిగిన చిన్నచిన్న ముళ్ళు ఎక్కువగా ఉండడం వల్ల అక్కడి బెరడు గరుకుగా ఉంటుంది. చెట్టు ముదిరిన తరవాత ముళ్ళు రాలిపోతాయి.

ఫిబ్రవరి, మార్చి నెలలలో ఆకులు రాలే సమయంలో పూలు పుట్టుకు వస్తాయి. ఆ తరవాత ఆకులు చిగురిస్తాయి.

బాడిత చెట్టును హిందీలో పొంగ్రీ అనీ, మరాఠీలో పంగారా అనీ, బెంగాలీలో రక్త మదార్ అనీ, మలయాళంలో మందారం అనీ, తమిళంలో మరుకా, ముళ్ మురుంగా అనీ అంటారు.

కపిలుడు

సూర్యవంశానికి చెందిన నగర మహారాజు అశ్వమేధ యాగం చేయ తలపెట్టి, నర్వలక్షణయుతమైన ఒక అశ్వాన్ని అలంకరించి జైత్రయాత్రకు వదిలాడు. అశ్వం వెంట అరవై వేల మంది నగర రాజకుమారులు నడిచారు.

అశ్వం వివిధ రాజ్యాలను తిరిగింది. కాని దానిని ఎవరూ ఆపలేకపోయారు. సాతాత్తుగా ఒకనాడు అశ్వం కనిపించకుండా పోవడంతో, ఎక్కడెక్కడో వెతికి ఫలితం లేక వాళ్ళు ఆ విషయాన్ని తండ్రికి తెలియజేశారు. సగరుడు, "యాగాశ్వం భూలోకంలో లేదంటే, పాతాళం చేరి ఉంటుంది. భూమిని తవ్వి పాతాళంలో వెదకండి!" అని ఆజ్ఞాపించాడు.

నగర కుమారులు నలుదిశలా భూమిని తవ్వుతూ వెళ్ళి, అఖరికి పాతాళలోకం చేరారు. అక్కడ దివ్యతేజస్సుతో ఒక మునితపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. ఆయన పక్కనే యాగాశ్వం బంధింపబడి ఉన్నది. ఆ దృశ్యాన్ని చూసిన రాకుమారులు ఆగ్రహించి, మునిని దుర్భాషలాడుతూ బంధించబోయారు. తపోభంగమైన ముని కళ్ళు తెరిచాడు. ఆ క్షణమే రాకుమారులు భస్మమై, బూడిద కుప్పలైపోయారు. అశ్వాన్ని అపహరించి, అక్కడికి తీసుకువచ్చి బంధించిన వాడు ఇంద్రుడని తెలియక, ముని మీద తొందరపాటుతో ఆగ్రహించి బూడిదైపోయారు నగరకుమారులు!

నగర మహారాజు మునిమనమడైన భగీరథుడు, అకుంఠిత దీక్షతో తపస్సు చేసి, అకాశగంగను భూమికిదించి, తనవెంట పాతాళానికి తీసుకువెళ్ళి, ఆ పవిత్ర జలాలను బూడిద రాశులపై ప్రవహింపజేసి తాతలను బ్రతికించుకున్నాడు.

నగరకుమారులను ఒక్క చూపుతో భస్మం చేసిన మునిపుంగవుడు కపిలుడు. ఆయన గొప్ప విష్ణుభక్తుడు; విష్ణువంశ సంభూతుడని కూడా చెబుతారు. కర్ణమప్రజాపతి ... దేవహతుల కుమారుడు. తండ్రి మరణానంతరం, ఆయన తన తల్లికి జ్ఞానోపదేశం చేసి, విష్ణు సాయుజ్యం పొందేలాగా చేశాడు. మన షడ్దర్శనాలలో ఒకటైన సాంఖ్య దర్శనానికి మూలపురుషుడు కపిలముని!

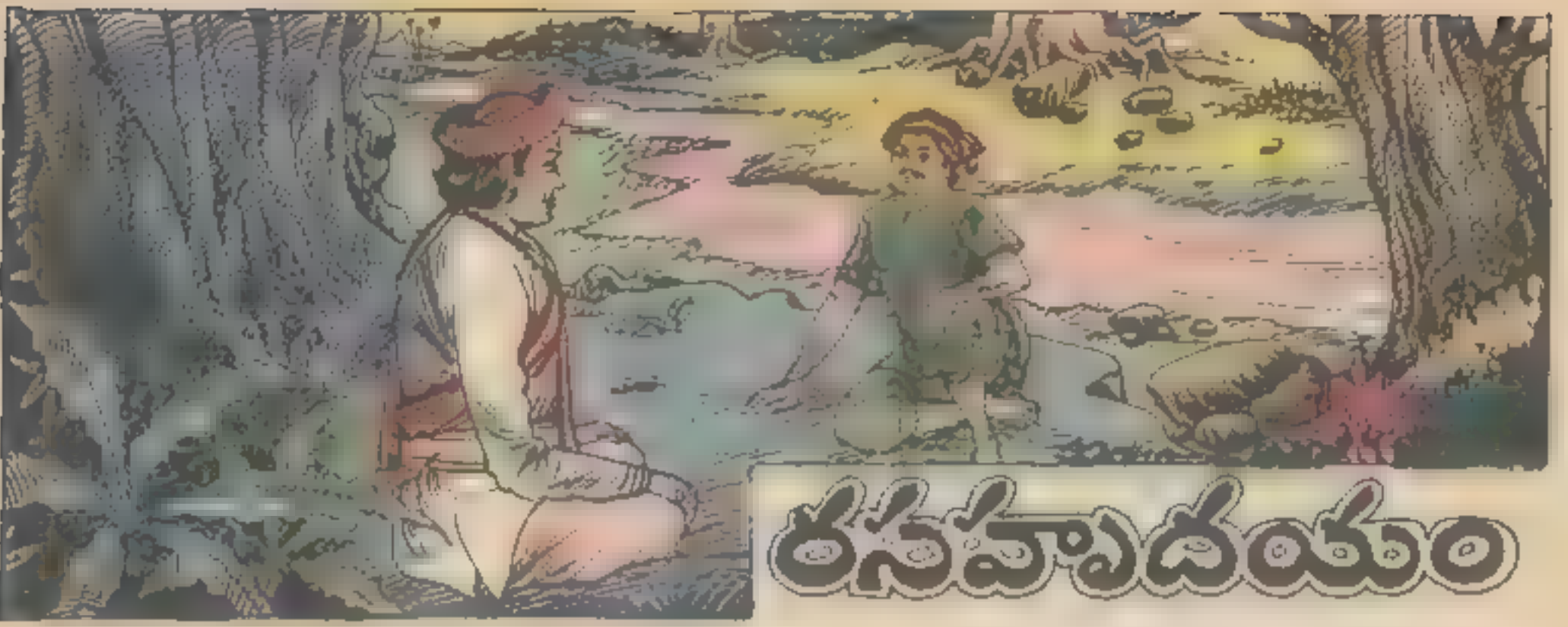
మీకు తెలుసా?

1. నాజీజం స్థాపకుడు ఎవరు?
2. హిందూ పురాణాల ప్రకారం మొట్టమొదట మరణించిన మానవుడు ఎవరు?
3. ఇత్తడిని ఎలా తయారుచేస్తారు?
4. 'దంత మందిరం' ఎక్కడ ఉన్నది?
5. పదమూడు దీవుల మీద నిర్మితమైన నగరం ఏది?
6. సాలెపురుగుకు ఎన్ని కళ్ళున్నాయి?
7. బంగ్లాదేశ్‌లో విరివిగా పండే పంట ఏది?
8. ఆస్ట్రేలియాలో ద్వీపంగా ఉన్న రాష్ట్రం ఏది?
9. 'ది కల్చర్' అని పిలువబడిన భారతీయ క్రికెట్ క్రీడాకారుడు ఎవరు?
10. అంకారాకు పూర్వం టర్కీ రాజధాని ఏది?
11. మన జాతీయపతాకంలోని ఆశోకచక్రంలో ఉన్న అకులెన్ని?
12. గ్రీను కరెన్సీ పేరేమిటి?
13. పతేపూరసిక్రీని నిర్మించిన వారెవరు?
14. మాయెజ్ కాలువ ఎప్పుడు తరవబడింది?
15. ఒకరోజు క్రికెట్ ఆటలలో ఇండియా తరపున అది 'సెంచురీ' సాధించిన మొట్టమొదటి క్రీడాకారుడు ఎవరు?
16. టెలివిజన్ కనుగొన్నవారెవరు?
17. తాత్కాలిక ప్రధాని బాధ్యతలను రెండుసార్లు నిర్వహించినవారెవరు? ఎప్పుడు?
18. 'సుమో' అనే కుస్తీలు ఏ దేశానికి సంబంధించినవి?
19. 'హార్వీ పవర్' అనే మాటను మొదట వాడిన వారెవరు?
20. అతి పెద్ద ద్వీపం ఏది?

సమాధానాలు

'బ్రిటిష్' '02	'గ్రాన్ బ్రిటన్' '01
'అడమ్' '61	'అడమ్' '61
'బ్ల్యాక్' '81	'బ్ల్యాక్' '81
'(9961 : 4961)	'(9961 : 4961)
'అండ్ థింగ్స్' '21	'అండ్ థింగ్స్' '21
'గ్రీన్' '91	'గ్రీన్' '91
'(1861) 5555' '51	'(1861) 5555' '51
'196981' '41	'196981' '41
'రెడ్' '31	'రెడ్' '31
'టెలి' '21	'టెలి' '21
'అండ్ థింగ్స్' '11	'అండ్ థింగ్స్' '11

రసహృదయం

రామశర్మ అనేకవి, రసహృదయులకు కవిత్వం చెప్పి వాళ్ళిచ్చింది తీసుకుని తృప్తి పడతాడు. ఆయనకు ధనవ్యామోహం లేదు.

ఒకసారి రామశర్మకు పట్నంలో నత్యవాది అనే వ్యాపారి, కవిత్వమంటే చెవి కోసుకుంటాడని తెలిసింది. ఆయనను కలుసుకోవాలని బయల్దేరి రామశర్మ, కొంతదూరం నడిచాక అలసట కొద్దీ ఒక చెట్టు కింద విశ్రమించాడు.

కొద్ది సేపట్లో అక్కడికి ఒక పేదవాడు వచ్చాడు. వాడప్పుడే పొలంపని చేసి, అలసట తీర్చుకునేందుకు అక్కడికి చేరాడు. వాడు రామశర్మను చూస్తూనే, “అయ్యా! మీ ముఖంలో దివ్యతేజస్సు గోచరిస్తున్నది. తమరు కవులు కాదుగదా?” అని అడిగాడు.

రామశర్మ తను కవినని చెప్పాడు. వాడు వెంటనే, “అయ్యా! గొప్పగా చదువుకోక పోయినా, కవిత్వం అర్థం చేసుకోగల పాటి జ్ఞానం నాకున్నది. తమరు నా జీవితం మీద

కవిత్వం చెబితే వినాలని ఆశగా వున్నది,” అన్నాడు.

అప్పుడు రామశర్మ వాడికథ అడిగి తెలుసుకున్నాడు. వాడి తల్లిదండ్రులు ముసలి వాళ్ళు. భార్య అనుకూలవతి. రెండేళ్ళ కొడుకున్నాడు. రోజూ పొలం పనులు చేస్తే పది రూపాయలు ఇస్తారు. దానితో అవసరాలు గడుపుకుంటాడు. తీరికసమయంలో భార్య తినుబండారాలు చేసి అమ్ముతుంది. అందువల్ల సుఖంగానే రోజులు గడిచిపోతున్నాయి. అయితే — అన్నింటికీ మించి వాడు కవిత్వం వినడంలోనే సంతోషపడతాడు.

వాడి కథ వినగానే రామశర్మలో భావావేశం వుట్టింది. ఆయన ఆ పేదవాడిపై అనువుగా పది పద్యాలు చెప్పాడు. అది విని పేదవాడు కళ్ళు తుడుచుకుని, “అయ్యా! వినడానికి నా కథ ఇంత బాగుంటుందని, మీరు చెప్పాకనే తెలిసింది,” అంటూ కవికి పది

రూపాయలు ఇవ్వబోయాడు. రామశర్మ మొహమాట పడుతూ, “నా కవిత్వం నీకు నచ్చింది. అదే నాకు సంతోషం. నువ్వు నాకు డబ్బు ఇవ్వ వద్దు. అది నీకు అవసరం.” అన్నాడు.

పేదవాడు నవ్వి, “మీరు నా పైన పద్యాలు చెప్పడానికి సంకోచించనందుకు చాలా సంతోషం కలిగింది. డబ్బు తీసుకునేందుకు కూడా సంకోచించకండి. లేకుంటే తమరు నా సత్కారాన్ని అవమానించినట్లు, నాకు తోస్తుంది,” అన్నాడు.

రామశర్మ చప్పున ఆ డబ్బు తీసుకున్నాడు. అంతలో పేదవాడికి పనిలోకి వెళ్ళే సమయం వచ్చింది. వాడు, రామశర్మ వద్ద సెలవు తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు. కాసేపటికి రామశర్మ కూడా మరికొంత దూరం ప్రయాణం కొనసా

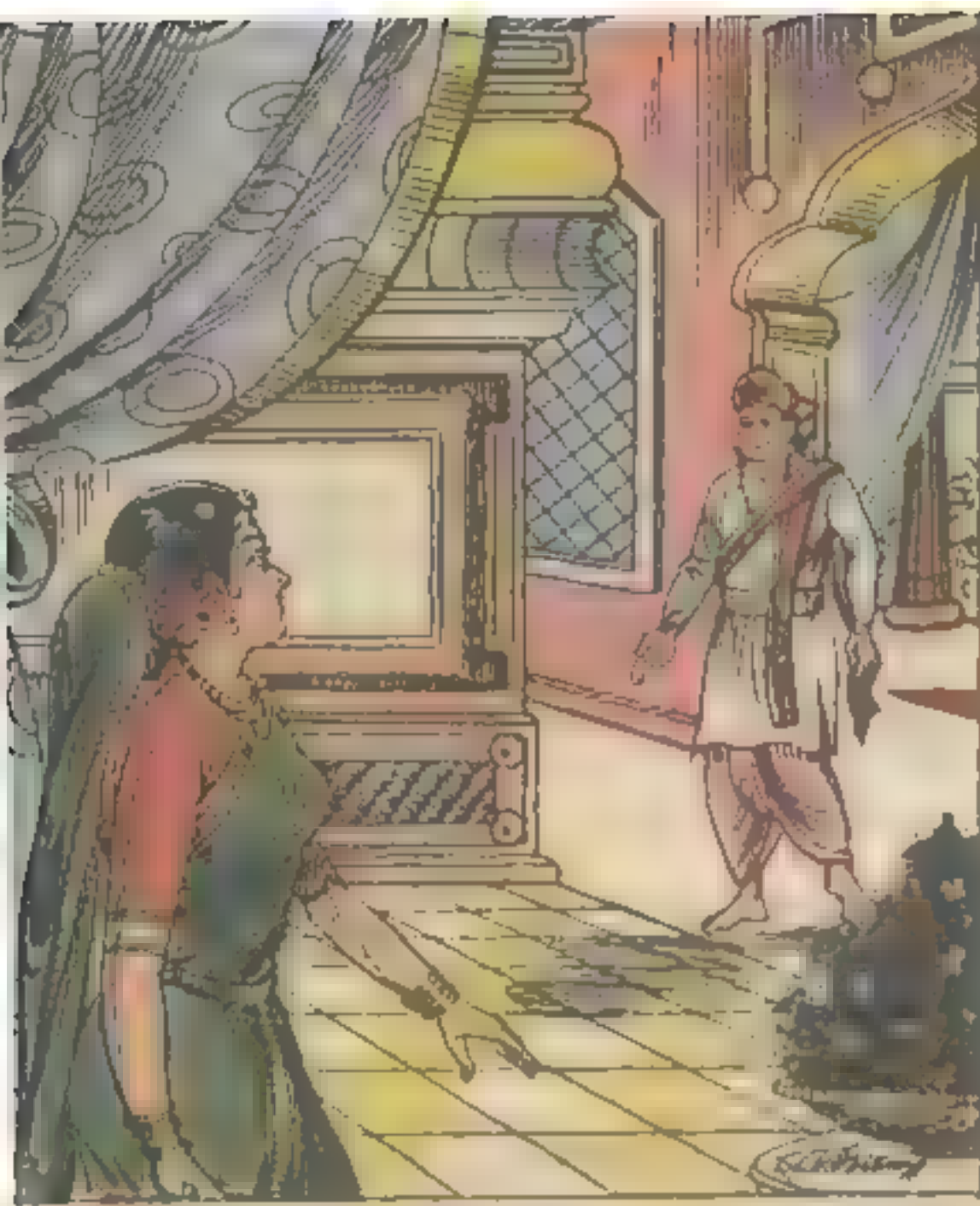
గించే సరికి, బండిలో అటుగా వెళుతున్న రాజకుటుంబీకుడొకడు ఆయనను చూసి బండి ఆపించాడు. రామశర్మ కవి అని తెలియగానే, ఆయన కూడా ఎంతో సంతోషించి, ఆయనను బండిలోకి రావలసిందిగా కోరాడు.

ఆ రాజకుటుంబీకుడు కూడా కవిత్వమంటే చెవి కోసుకుంటాడు. ఆయన రామశర్మను తనపై కవిత్వం చెప్పమని కోరితే, రామశర్మ, రాజకుటుంబీకుడి కథ అడిగాడు.

ఈ రాజకుటుంబీకుడి పేరు శ్రవణుడు. రాజుకు అత్యంత ప్రీతిపాత్రుడు. దేశమంతా తిరిగి ఎక్కడెక్కడ సుందర ప్రదేశాలున్నదీ తెలుసుకుని రమ్మని, రాజు ఆయనను నియోగించాడు. అందుకుగాను నెలకు యాభై వేల రూపాయల జీతాన్నిస్తున్నాడు. శ్రవణుడు

ఆవని మీద బయల్దేరడం వల్ల, తానెంతో ప్రేమించే భార్యకు దూరమయ్యాడు.

ఇది వింటూనే రామశర్మలో కవితావేశం పొంగుకువచ్చింది. ఆయన, శ్రవణుడి భార్య, భర్త దూరమైనందుకు పడే ఆవేదనను కవిత్వంగా చెప్పసాగాడు. అదివింటూంటే శ్రవణుడికి, తను స్వగృహంలో వున్నట్టే అనుభూతి కలిగింది.

కొంతసేపటికి బండి పట్నం చేరుకున్నది. శ్రవణుడు, రామశర్మకు అయిదు వందల రూపాయలిచ్చి, “అయ్యా! ఇది తమ కవిత్వానికి వెలకాదు; నాశక్తికి కొలబద్ద. ఈ డబ్బును మీరు తీసుకుని నన్నానందపరచండి,” అన్నాడు.

రామశర్మ ఆడబ్బు తీసుకుని బండి దిగి, వారినీ వీరినీ అడిగి తెలుసుకుని సత్యవాది ఇంటికి వెళ్ళాడు. ఆ ఇల్లోక ఇంద్రభవనంలా వున్నది. సంశయిస్తూనే ఆయన లోపలికి అడుగుపెట్టాడు. సత్యవాది భార్య రుక్మిణి ఆయనకు ఎదురుపడి, “తమ ముఖంలో దివ్యతేజస్సున్నది, కవీంద్రులా?” అని అడిగింది.

అవునన్నట్టు తలవూపాడు రామశర్మ. రుక్మిణి తన భర్త గురించి చెప్పింది. అతడుచాలావ్యాపారాలుచేస్తున్నాడు. ఉదయం ఇల్లు వదిలితే, రాత్రి వేళకు గానీ రాడు. అదృష్టమేమో — అతడు పట్టిందల్లా బంగారమవుతుంది. రోజుకు పది వేల రూపాయలకు తక్కువ కాకుండా సంపాదిస్తాడు. ఒక్కొక్క రోజున యాభై వేల రూపాయల వరకూ వుంటుంది సంపాదన.

సత్యవాది కవిత్వమంటే ఎంతగా చెవి కోసుకుంటాడంటే, ఎలాంటి పనిలో వున్నా సరే వదిలి, కవిత్వం వినడానికి వచ్చేస్తాడు. రామశర్మ కవి అని తెలియగానే, రుక్మిణి నలుగురు పనివాళ్ళను పట్నం నాలుగు వైపులకూ పంపి, రామశర్మకు తనే స్వయంగా మర్యాదలు చేసింది.

ఆ ఇల్లు, వాతావరణం చూసిన రామశర్మ, తను వేళకాని వేళలో వచ్చినందుకు నొచ్చుకుంటూ, “నేను మళ్ళీ వద్దునుకదా, వారి కోసం పనివాళ్ళను పంపారెందుకు?” అన్నాడు.

దానికి రుక్మిణి, “తమబోటి కపింద్రులు వచ్చినప్పుడే, ఆయన ఇంటి పట్టున వుండేది. మీ వంటివారు వస్తే, మా ఇంటిల్లిపాదికి పండుగలా వుంటుంది,” అన్నది.

కొద్దిసేపట్లోనే సత్యవాది పరుగున వచ్చాడు. అది మధ్యాహ్నసమయం కావడంతో, అందరికీ శీతలపానీయాలిచ్చింది రుక్మిణి.

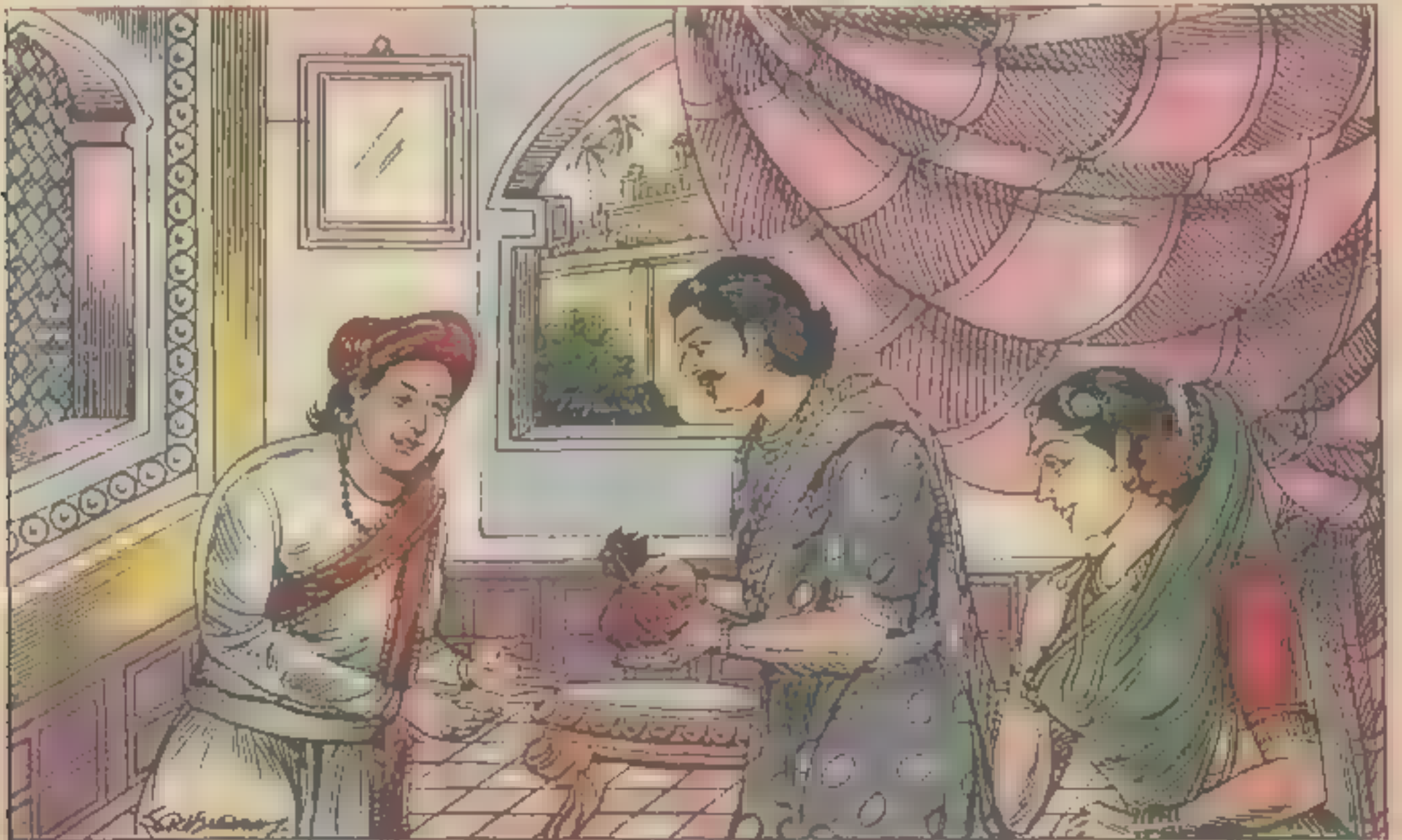
“కొత్తగా పద్యాలు చెప్పినా సరే, లేక మీ కావ్యమేదైనా నాకు వినిపించినా సరే!” అన్నాడు సత్యవాది, రామశర్మతో.

రామశర్మ కుదరుగాకూర్చుని, తన కావ్యం లోని ఒక్కొక్క పద్యమే చదువుతూంటే, సత్యవాది తన్మయుడై వినసాగాడు. కాసేపటికి సత్యవాది ఇంట్లోని వారంతా ఒక్కొక్కరుగా వచ్చి, అక్కడ కూర్చున్నారు. చివరకు పనివాళ్ళు

కూడా వచ్చారు. అందరూ కవిత్వం వింటున్నారు. మధ్యలో రుక్మిణి కొందరు పనివాళ్ళను పురమాయించి ఫలహారాలు, ఫలరసాలూ అందే ఏర్పాటు చేసింది.

కావ్యపఠనం చీకటి పడిన తర్వాత కూడా మర్చికొంతసేపు కొనసాగింది. అది ముగియగానే అందరూ కావ్యాన్ని గురించి ముచ్చటిం చుకుంటూ భోజనాలు చేశారు. కావ్య విషయంలో తనకు కలిగిన సందేహాలను కొన్నింటిని సత్యవాది అడిగితే, వాటికి రామశర్మ బహునేర్పుగా సమాధానాలిచ్చాడు.

సత్యవాది, రామశర్మను వెయ్యిన్నూట పదార్లతో సత్కరించి, “కవిత్వానికి విలువ నెవరు కట్టగలరు? చంద్రునికో నూలుపోగు, స్వీకరించండి!” అన్నాడు.

“నా భర్తను ఒక పూట అంతా ఇంటి పట్టున వుంచినందుకు, తమకి సత్కారం; కవిత్వానికి కాదు,” అన్నది రుక్మిణి.

ఆ రాత్రికి రామశర్మ, అక్కడే పడుకునేందుకు ఏర్పాట్లు చేయబడ్డాయి. సత్యవాది, ఆయనతో, “తమరు బాగా విశ్రాంతి తీసుకుని, రేపు నెమ్మదిగా ప్రయాణం కండి. తమరు నిద్రలేచేసరికి నేను బయటికి వెళ్ళిపోవచ్చు. ఇదే వీడ్కోలుగా భావించండి!” అంటూ సెలవు తీసుకున్నాడు.

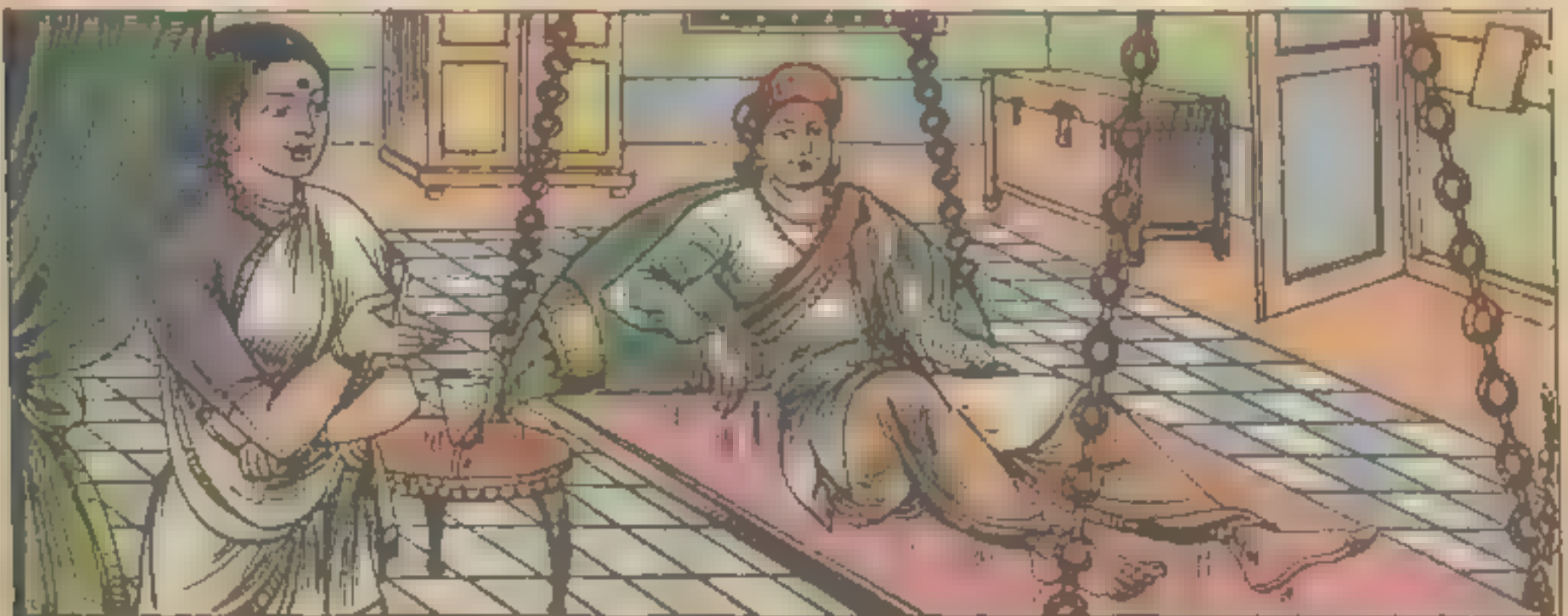
మర్నాడు రామశర్మ నిద్రలేచేసరికి, సత్యవాది వెళ్ళిపోయాడు. రామశర్మ, ఆ ఇంటి వారి నుంచి సెలవు తీసుకుని, తన ఊరికి తిరిగి వెళ్ళి భార్యకు జరిగినదంతా చెప్పి, సత్యవాదిని అదేవనిగా మెచ్చుకోసాగాడు.

అప్పుడు రామశర్మ భార్య, “మీరు సత్యవాది వెయ్యిన్నూట పదార్లిచ్చాడని మురిసి పోతున్నారేమో! అదాయన సంపాదనతో చూస్తే ఎన్నో వంతు? శ్రవణుడు, మీకు తన రోజు సంపాదనలో నాలుగో వంతు కంటే ఎక్కువ ఇచ్చాడు. పేదరైతు అయితే మీకు మొత్తం

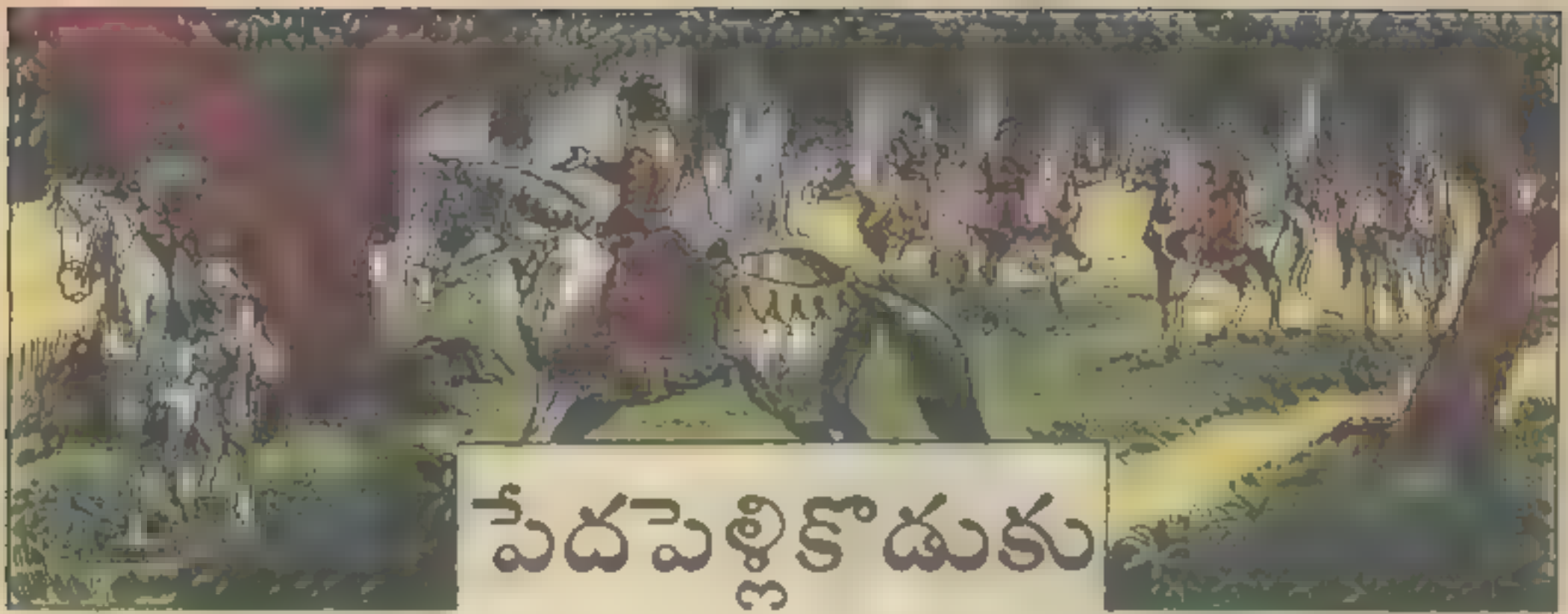
రోజు సంపాదనంతా ఇచ్చుకున్నాడు. నిజానికి మీరు పేదరైతును మెచ్చుకోవాలి!” అన్నది.

ఇందుకు రామశర్మ పెద్దగా నవ్వి, “వెరిదానా! పెద్దలిచ్చిన ఆస్తి కూర్చుని తిన్నా, వాలుగు తరాలు వస్తుంది. నాకు డబ్బు మీద మమకారం లేదు. మనుషుల విలువను డబ్బుతో పోల్చిచూసే అలవాటూ నాకు లేదు. పేదరైతు తిరిక సమయంలో, నా కవిత్వం విన్నాడు. శ్రవణుడు ప్రయాణం చేస్తూ, నా కవిత్వం విన్నాడు. సత్యవాది ఒక్కడే తన పని మానుకుని వచ్చి మరి, నా కవిత్వం విన్నాడు. ఆ సమయం ఎంత విలువైనదంటే — అందువల్ల ఆయనకు కొన్ని వేల రూపాయలు నష్టం కలుగుతుంది. నేను, వారు నాకవిత్వం వినడానికిచ్చిన సమయం విలువనే తప్ప, వారిచ్చిన డబ్బును అంచనా వేయలేదు. ఆ ప్రకారం చూస్తే, సత్యవాది ముందు మిగతావారు సరిపోగలరా?” అన్నాడు.

అప్పటికి రామశర్మ భార్యకు, కవిహృదయం మెచ్చే రసహృదయం ఎలా వుండాలో అర్థమయింది.

పేదపెళ్లికొడుకు

పూర్వం ఒక దూరదేశంలో ఒక చిన్న రాజుండే వాడు. ఆయన అంతగా కలవాడు కాదు. ఆయనకు గుణమణి అని ఒక అందమైన కుమార్తె ఉండేది. తన స్థితిలో తానై ఆమెకు గొప్ప సంబంధం తీసుకురాలేక, ఆయన ఆమెకు స్వయంవరం జరప నిశ్చయించాడు. స్వయంవరం ప్రకటించినప్పుడు కన్యను పెళ్ళాడ గోరినవారంతా వచ్చి, ఆమెకు తమ తమ తాహతులను బట్టి బహూమానాలిస్తారు. అలా వచ్చినవారిలో తనకు నచ్చినవాణ్ణి కన్య వివాహమాడుతుంది.

గుణమణిని పెళ్ళాడటానికి వచ్చిన రాజ కుమారులందరిలోకీ అర్హుడంగా వచ్చిన వాడు భద్రుడనేవాడు. అతని తండ్రి పేరు దుర్జయుడు. ఆయన చాలా భయంకరుడు, క్రూరుడు. కేవలం దుర్మార్గంతో ఆయన చాలామంది రాజులకు అశాంతి కలిగించాడు. దుర్జయుడి బాధ పడలేక ఒకప్పుడు పదిమంది

రాజులు ఒకచోట సమావేశమై అతనిపైన దండెత్తటానికి నిశ్చయించారు. వారు సమావేశమంచి వెళ్ళిపోతూండగాదుర్జయుడు దారి కాచివారిలో అయిదుగురిని బందీలుగా పట్టుకుని, ఎంతో ధనం వారివద్ద నుంచి తీసుకుని వదిలేశాడు.

గుణమణి స్వయంవరానికి భద్రుడు వచ్చి రాజద్వారం చేరిన సమయానే వీరుడనే మరొకడు కూడా చేరాడు. ఇతను ఒక ముసలి గుర్రాన్ని ఎక్కి, సొట్టలు పడి మాట్లు వేసిన కవచం ధరించి అతి పేదగా ఉన్నాడు. దుర్జయుడికి చిక్కి తమకు గల ధనమంతా ధారపోసి ప్రాణాలతో బయటపడిన అయిదుగురు రాజులలో వీరుడి తండ్రి కూడా ఒకడు. అందుచేతనే వీరుడింత పేదగా ఉండటం జరిగింది.

భద్రుడు వీరుడుకేసీ, అతని ముసలి గుర్రం కేసీ నిరసనగా చూసి, అతన్ని తోసు

కాని వీరుడు తక్కువ తిన్నవాడు కాదు. ద్వంద్వయుద్ధాలలో భద్రుడు ఓడించినవారి కన్న ఎక్కువ మందినే వీరుడు ఓడించాడు. అయితే భద్రుడికీ, వీరుడికీ ద్వంద్వయుద్ధం జరిగినప్పుడు మాత్రం వీరుడు ఓడిపోయాడు. ఇందులో ఆశ్చర్యం లేదు. భద్రుడి వెంట చాలా గుర్రాలున్నాయి. ఒక్కొక్కరితోనూ యుద్ధం చెయ్యటానికి అతను ఒక్కొక్క గుర్రం ఎక్కాడు. వీరుడి గుర్రం అనేక యుద్ధాలు చేసి అలిసి పోయి ఉన్నది. అందుచేత వీరుడు భద్రుడి మీద ఓడాడు.

నూర్యాస్తమయం కాగానే అతిథులందరూ దర్బారు భవనంలో సమావేశమైనారు. ఒక్కొక్కరే గుణమణి వద్దకు వచ్చి తాము తెచ్చిన కట్నాలు ఆమెకు సమర్పించారు. ఎంతో విలువైన కట్నాలు తెచ్చిన రాజకుమారులెందరో ఉన్నారు. అయినా భద్రుడు తెచ్చిన కట్నాల ముందు ఇవేవీ రాణించలేదు. అందరికన్నా ఆఖరుకు వచ్చినవాడు వీరుడు. అతను తన కత్తిని తీసి గుణమణి ముందు పెట్టి, “నేను పేదవాణ్ణి. నాకున్న అమూల్యమైన వస్తువు ఇదొకటే!” అన్నాడు.

“దాని గొప్ప మాత్రం ఏముంది? ఇంతకు ముందు అది నిన్ను ఓడనివ్వలేదా?” అని భద్రుడు ఎత్తిపొడిచాడు.

“మనిద్దరి మధ్యా సమయుద్ధం జరిగి ఉంటే ఈ కత్తి మహిమ చవిచూసి ఉండే వాడివే!” అన్నాడు వీరుడు.

కుంటూ తన గుర్రాన్ని రాజద్వారం కుండా ముందుకు అదిలించాడు. వీరుడు అతన్ని ముందుకు వెళ్లనిచ్చి, “రాజులు పచ్చేటప్పుడు నొకరే ముందు నడుస్తారు,” అన్నాడు. భద్రుడికి మండిపోయింది. అవకాశం చూసి తన ప్రతాపం చూపుదామనుకున్నాడు.

స్వయంవరంలో మొదటిది రాజకుమారుల బల వరాక్రమ ప్రదర్శనం. ఒక మైదానంలో ఈ ప్రదర్శనం ఏర్పటు చేయబడింది. ప్రదర్శనాన్ని చూడటానికి రాజ కుటుంబం వారితోబాటు గుణమణి కూడా వచ్చింది. రాజకుమారులందరిలోకీ భద్రుడు చుక్కల్లో చంద్రుడల్లే ప్రకాశిస్తున్నాడు. అన్ని రకాల పోటీలలోనూ అతనిదే పైచేయిగా వుంది.

మర్నాటి కార్యక్రమం అరణ్యంలో వేటాడటం, అతిథులందరూ తమ తమ గుర్రాలెక్కి వేటకు బయలుదేరారు. వీరుడు కూడా అడవికి వెళ్ళాడుగాని అతను వేటాడి తన గుర్రాన్ని శ్రమపెట్టదలచలేదు. అందరికన్న చొరవగా వెళ్ళిన భద్రుడు మొదలైనవారి వెంట గుణమణి కూడా గుర్రమెక్కి వెళ్ళింది. కాని కొంత దూరం పోయాక ఆమెకు వేటమీద ఉత్సాహం తగ్గిపోయి వెనక్కి తిరిగి రాసాగింది. వీరుడు ఆమెకు ఆ సమయంలో ఎదురు పడ్డాడు.

“మీకు వేటమీద ఆసక్తి లేదా?” అని గుణమణివీరుణ్ణి అడిగింది. “ఉన్నది. కాని నా గుర్రం ముసలిదైపోయింది. ఎంతకాలంగా మావంశానికి సేవ చేసింది. దానిని శ్రమపెట్టటం ఇష్టంలేదు,” అన్నాడు వీరుడు.

“మంచి గుర్రం లేని కారణం చేత మీరు అన్నింటా వెనకపడుతున్నట్టున్నారు. నా గుర్రం తీసుకుని, మీ గుర్రం నాకిచ్చేయ్యండి,” అన్నది గుణమణి.

“ఈ గుర్రం నాకు ప్రాయమైనది. ఇది ఎంతకాలంగా మాకు సేవ చేసింది. దీనిని ఎవ్వరికీ ఇవ్వను,” అన్నాడు వీరుడు.

“నిన్న మీరు నాకు కత్తి ఇస్తూ అదే మీకు అమూల్యమైనదన్నారు. ఆ మాట అబద్ధమేనన్న మాట!” అంటూ గుణమణి తన గుర్రాన్ని అదిలించి, వెనక్కు తిరిగి చూడకుండా వెళ్ళిపోయింది.

అక్కడితో స్వయంవరం కార్యక్రమం ముగిసింది. గుణమణి తన నిర్ణయాన్ని మరొక నెలకు ప్రకటిస్తుంది. అతిథులు బయలుదేరి

వెళ్లిపోసాగారు. వీరుడికి తప్ప మిగతా అందరికీ గుణమణి వీడ్కాలు చెప్పింది. వీరుడికేని ఆమె చూడనైనా లేదు. ఇందుకతను చాలా చింతించాడు. అతను రాచనగరు దాటి కొంత దూరం వచ్చేసరికి ఒక గొర్రెలకావరి కుర్రవాడు కనిపించాడు.

వీరుడు ఆ కుర్రవాణ్ణి పిలిచి, “నువ్విప్పుడు చూసే విషయం మీ రాజకుమార్తెకు తెలియజేయి,” అంటూ గుర్రం దిగి, తన కత్తి తీసి దానితో గుర్రాన్ని చంపి, “గుణమణి కోసం నిన్ను బలి చేశాను!” అని చచ్చిన గుర్రంతో అని తన దారిన తాను వెళ్ళిపోయాడు.

ఇది జరిగిన వారం రోజులకు వీరుడి ఇంటి బయట ఒక మేలుజాతి గుర్రం కట్టి

వేసి ఉంది. దాని మెడలో ఒక బిళ్లపైన “ప్రత్యక్షమైన తేడాలుసరిచేయవచ్చు,” అని రాసి వుంది. ఆ గుర్రం గుణమణి వంపినదేనని ఊహించి వీరుడు ఎంత సంతోషించాడు.

నెల గడిచిపోయింది. గుణమణి స్వయం వరంలో పాల్గొన్న రాజకుమారులంతా ఆమె నిర్ణయం తెలుసుకోవటానికి మరొకమారు వచ్చారు. ఆమె శతవిధాల భద్రుడినే పెళ్ళాడుతుందని అందరూ అనుకున్నారు. కాని ఆమె వీరుణ్ణి తన భర్తగా స్వీకరిస్తున్నానని అందరి యెదుటా పలికింది. అందరూ ఆశ్చర్యపోయారు, భద్రుడు మాత్రం మండిపోయాడు.

“ఈ వీరుడి ప్రజ్ఞ నేనింతవరకు చూడలేదు. వివాహం జరగక ముందు, నేనో అతనో ద్వంద్వయుద్ధంలో తేల్చడలచుకున్నాను,” అన్నాడు భద్రుడు.

“ఈ పూట వేటకు పోదాం. వేట నుంచి తిరిగి వచ్చాక మీలో ఎవరితోనైనా సరే నేను యుద్ధానికి సిద్ధమే,” అన్నాడు వీరుడు.

అతిథులందరూ అరణ్యానికి వెళ్ళి, పగలల్లా వేటాడారు. సాయంకాలానికల్లా అందరూ తాము అడవిలో కొట్టిన జంతువులతో నహా తిరిగి వచ్చారు. భద్రుడూ, వీరుడూ మాత్రం తిరిగిరాలేదు. వాళ్ళిద్దరూ అరణ్యంలో ఏమి అఘాయిత్యానికి దిగారోనని గుణమణి భయపడింది. కాని భద్రుడు బోలెడన్ని జంతువులను చంపి చీకటిపడే సమయానికి

వాటితో సహా తిరిగి వచ్చాడు. వీరుడి జాడ లేదు. అతనికోసం చాలాసేపు వేచివుండి మిగిలినవారు భోజనాలకు లేచారు. ఆ సమయానికి వీరుడు తిరిగి వచ్చాడు. అతని వాలకం చూస్తే ఒక్క మృగాన్ని కూడా కొట్టినట్టు కనబడలేదు.

“ఇంత ఆలస్యం చేస్తే ఎంత గొప్ప వేట చేసి వస్తావో అనుకుంటున్నాం. ఏవీ నీవు కొట్టిన జంతువులు?” అన్నాడు భద్రుడు.

“నేను ఎక్కువ జంతువులను వేటాడలేదు. అయినా వేట దొరకడం, దొరకకపోవటం కేవలం దైవాధీనం. ఇది అందరూ ఎరిగిన విషయమే!” అన్నాడు వీరుడు.

“నువ్వు కొట్టినదేదో బయటపెట్టరాదా? ఎందుకిన్ని కబుర్లు?” అన్నాడు భద్రుడు.

“ఇదుగో!” అంటూ వీరుడు తన పైబట్ట చాటునుంచి ఒక మనిషి తల తీసి భద్రుడి కాళ్ళముందు వడేశాడు. అది భద్రుడి తండ్రి అయిన దుర్జయుడి తల.

కొంతసేపు ఎవరి నోటా మాట లేదు. అందరూ దిగ్భ్రాంతులైపోయారు. కాని తరవాత వారి మనసులు ఆనందంతో నిండిపో

యాయి. ఈ దుర్జయుడు ఎందరినో హీన స్థితికి తెచ్చాడు; అందరికీ వక్కలో బల్లెంగానే ఉన్నాడు. అటువంటి దుర్మార్గుణ్ణి ఇంత కాలానికి ఈ వీరుడు తుదముట్టించాడు. అందుచేత అతనిపై అందరికీ గొప్ప గౌరవం ఏర్పడింది.

భద్రుడికి మటుకు చేతులూ, కాళ్ళూ చల్లబడ్డాయి. తన తండ్రి బలం అండ చూసుకునే అతను దర్పంగా తిరిగాడు. అటువంటి కూరుణ్ణి చంపినవీరుడంటే భద్రుడికి చెప్పురాని భయం కలిగింది. అందుచేత అతను వీరుణ్ణి ద్వంద్వ యుద్ధానికి పిలవలేదు. కనీసం తన తండ్రిని చంపినందుకు పగ తీర్చుకుందామని అయినా ప్రయత్నించలేదు. అందుచేత భద్రుడిపై అందరికీ గౌరవం పోయింది.

తరవాత గుణమణికి వీరుడికి వివాహమయింది. గుణమణి స్వయంవరానికి వచ్చిన రాజులందరూ పెళ్లికి వుండిపోయారు. తరవాత భద్రుడు తన తండ్రి కోటను విడిచి, కొద్ది పాటి బలగంతో ఎటో పారిపోయాడు. ఆ కోట వీరుడి వశమయింది. అతను చుట్టుపక్కల రాజులతో స్నేహ సంబంధాలు ఏర్పరచుకుని తన భార్యతో సుఖంగా రాజ్యం చేశాడు.

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ : : బహుమానం రు. 100/-

ఈ పోటీల వ్యాఖ్యలు 1996 ఫిబ్రవరి నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

S.G. Sheesagiri

S.G. Sheesagiri

* పై ఫోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలో గానీ, చిన్న వాక్యంలో గానీ కావాలి.
(రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.) * డిసెంబర్ నెల 15వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు
చేరాలి. * మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి)
రు. 100/-లు బహుమానం. * వ్యాఖ్యలు రెండూ పోస్టుకార్డు పైన రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:
చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు - 600 026.

అక్టోబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : భూమినే నమ్మకున్న తల్లులు.... రెండవ ఫోటో : ఈ భూగోళంలో కోకోల్లు!

పంపినవారు : ఎన్. బాలకృష్ణారావు

M - 5/9, 84 రామబాగ్ ఎం.ఐ.జి. కాలనీ, నాగపూర్ - 440 003, (మహారాష్ట్ర)

బహుమతి మొత్తం రు. 100/- నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

చందమామ

ఇండియాలో సంవత్సర చందా : రూ. 60.00

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

డాక్టర్ ఏజన్సీస్, చందమామ బిల్డింగ్స్, వడవళని, మద్రాసు - 600 026

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and
Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandama-
ma Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting
them in any manner will be dealt with according to law.

THE MOST ENDEARING GIFT YOU CAN THINK OF
FOR YOUR NEAR AND DEAR WHO IS FAR AWAY

CHANDAMAMA

**Give him the magazine in the language of his choice—
Assamese, Bengali, English, Gujarati, Hindi, Kannada,
Malayalam, Marathi, Oriya, Sanskrit, Tamil or Telugu
—and let him enjoy the warmth of home away from home.**

Subscription Rates (Yearly)

AUSTRALIA, JAPAN, MALAYSIA & SRI LANKA

By Sea mail Rs.117.00 By Air mail Rs. 264.00

**FRANCE, SINGAPORE, U.K., U.S.A.,
WEST GERMANY & OTHER COUNTRIES**

By Sea mail Rs. 123.00 By Air mail Rs. 264.00

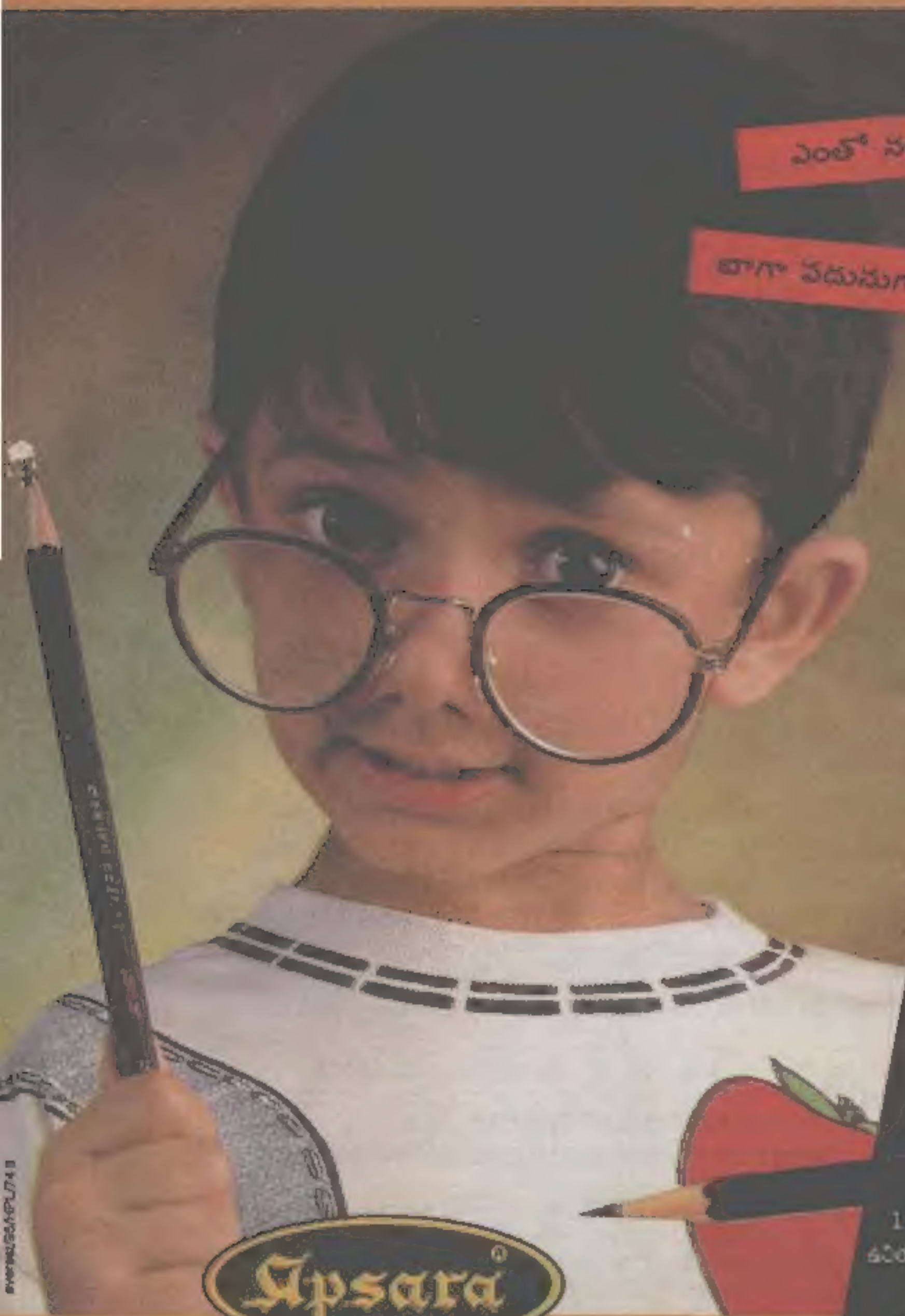
Send your remittance by Demand Draft or Money Order favouring
'Chandamama Publications' to:

CIRCULATION MANAGER **CHANDAMAMA PUBLICATIONS** CHANDAMAMA BUILDINGS
VADAPALANI MADRAS 600 026

టీ చర్ కి మ న సౌ తా యి

అ వ్వు రా బ్వా టీ పె న్ని చ్చు

ఎంతో నల్లగా రాస్తుంది

తాగా వదులుగా వెక్కుతుంది

బ్వా టీ

1 ఎలరాజ్ ప్రెస్-పేట్ షార్పెనర్
ఉచితం, 10 అప్పురా బ్వా టీ పెన్సిల్స్
ప్రతి ప్యాక్‌లోనూ

ఈ ఆఫర్ 31వ మార్చి, '96 వరకు
అమెజన్
హైదరాబాద్ పెన్సిల్స్ రిమిటెడ్
వారి ద్వారా మాత్రమే ఉంటుంది

CHANDAMAMA